

Využití cestovního ruchu pro ekonomický rozvoj města Bruntál a jeho okolí

Jaromír Navrátil

Bakalářská práce
2013

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta managementu a ekonomiky

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Jaromír NAVRÁTIL**
Osobní číslo: **M10203**
Studijní program: **B6208 Ekonomika a management**
Studijní obor: **Management a ekonomika**
Forma studia: **prezenční**

Téma práce: **Využití cestovního ruchu pro ekonomický rozvoj města Bruntál a jeho okolí**

Zásady pro vypracování:

Úvod

I. Teoretická část

- Vypracujte literární rešerši současných světových i tuzemských trendů a teoretických přístupů k cestovnímu ruchu.

II. Praktická část

- Analyzujte současný stav cestovního ruchu města Bruntál a jeho okolí v interakci na jeho ekonomický rozvoj.
- Zpracujte SWOT analýzu.
- Na základě zpracované SWOT analýzy navrhnete konkrétní řešení pro rozvoj cestovního ruchu města Bruntál.

Závěr

Rozsah bakalářské práce: cca 40
Rozsah příloh:
Forma zpracování bakalářské práce: tištěná/elektronická

Seznam odborné literatury:

FRANKE, Antonín. Statistiky cestovního ruchu. 1. vyd. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2012, 230 s. ISBN 978-80-7357-717-9.

FRANKE, Antonín. Zmírňování regionálních disparit prostřednictvím rozvoje cestovního ruchu. 1. vyd. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2012, 301 s. ISBN 978-80-7357-718-6.

NOVACKÁ, L'udmila. Cestovní ruch a Evropská unie. 1. vyd. Praha: Univerzita Jana Amose Komenského, 2011, 128 s. ISBN 978-80-7452-016-7.

TITTELBACHOVÁ, Šárka. Turismus a veřejná správa: průniky, dysfunkce, problémy, šance: státní politika turismu České republiky: systémový přístup k řešení problémů. 1. vyd. Praha: Grada, 2011, 196 s. ISBN 978-80-247-3842-0.

Vedoucí bakalářské práce: Ing. Pavel Grebeníček
Ústav regionálního rozvoje, veřejné správy a práva
Datum zadání bakalářské práce: 15. února 2013
Termín odevzdání bakalářské práce: 17. května 2013

Ve Zlíně dne 15. února 2013

prof. Dr. Ing. Drahomíra Pavelková
děkanka

RNDr. Oldřich Hájek, Ph.D.
ředitel ústavu

PROHLÁŠENÍ AUTORA BAKALÁŘSKÉ/DIPLOMOVÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že:

- odevzdáním bakalářské/diplomové práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby¹;
- bakalářská/diplomová práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému,
- na mou bakalářskou/diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3²;
- podle § 60³ odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;

---

¹ zákon č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, § 47b Zveřejňování závěrečných prací:

- (1) Vysoká škola nevdělečně zveřejňuje disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce, u kterých proběhla obhajoba, včetně posudků oponentů a výsledku obhajoby prostřednictvím databáze kvalifikačních prací, kterou spravuje. Způsob zveřejnění stanoví vnitřní předpis vysoké školy.
- (2) Disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce odevzdané uchazečem k obhajobě musí být též nejméně pět pracovních dnů před konáním obhajoby zveřejněny k nahlížení veřejnosti v místě určeném vnitřním předpisem vysoké školy nebo není-li tak určeno, v místě pracoviště vysoké školy, kde se má konat obhajoba práce. Každý si může ze zveřejněné práce pořizovat na své náklady výpisy, opisy nebo rozmnoženiny.
- (3) Platí, že odevzdáním práce autor souhlasí se zveřejněním své práce podle tohoto zákona, bez ohledu na výsledek obhajoby.

² zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 35 odst. 3:

- (3) Do práva autorského také nezasahuje škola nebo školské či vzdělávací zařízení, užije-li nikoli za účelem přímého nebo nepřímého hospodářského nebo obchodního prospěchu k výuce nebo k vlastní potřebě dílo vytvořené žákem nebo studentem ke splnění školních nebo studijních povinností vyplývajících z jeho právního vztahu ke škole nebo školskému či vzdělávacímu zařízení (školní dílo).

³ zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 60 Školní dílo:

- (1) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení mají za obvyklých podmínek právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla (§ 35 odst. 3). Odpírá-li autor takového díla udělit svolení bez vážného důvodu, mohou se tyto osoby domáhat nahrazení chybějícího projevu jeho vůle u soudu. Ustanovení § 35 odst. 3 zůstává nedotčeno.

- podle § 60⁴ odst. 2 a 3 mohu užít své dílo – bakalářskou/diplomovou práci - nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování bakalářské/diplomové práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky bakalářské/diplomové práce využít ke komerčním účelům.

Prohlašuji, že:

- jsem bakalářskou/diplomovou práci zpracoval/a samostatně a použité informační zdroje jsem citoval/a;
- odevzdaná verze bakalářské/diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

Ve Zlíně 17.5.2013

⁴ zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon)

ve znění pozdějších právních předpisů, § 60 Školní dílo:

- (2) *Není-li sjednáno jinak, může autor školního díla své dílo užít či poskytnout jinému licenci, není-li to v rozporu s oprávněnými zájmy školy nebo školského či vzdělávacího zařízení.*
- (3) *Škola nebo školské či vzdělávací zařízení jsou oprávněny požadovat, aby jim autor školního díla z výdělku jím dosaženého v souvislosti s užitím díla či poskytnutím licence podle odstavce 2 přiměřeně přispěl na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložily, a to podle okolností až do jejich skutečné výše; přitom se přihlídí k výši výdělku dosaženého školou nebo školským či vzdělávacím zařízením z užití školního díla podle odstavce 1.*

ABSTRAKT

Abstrakt česky

Bakalářská práce Využití cestovního ruchu pro ekonomický rozvoj města Bruntál a jeho okolí se ve své teoretické části zabývá současnými trendy a teoretickými přístupy k cestovnímu ruchu. Praktická část je zaměřena na analýzu současného stavu cestovního ruchu města Bruntál a jeho okolí v interakci na jeho ekonomický rozvoj, výsledky shrnuje pomocí analýzy SWOT. Cílem této práce je na základě analýzy SWOT navrhnout konkrétní řešení pro rozvoj cestovního ruchu města Bruntál a jeho okolí.

Klíčová slova:

Cestovní ruch, trendy, rozvoj, město Bruntál a jeho okolí, SWOT analýza

ABSTRACT

Abstrakt ve světovém jazyce

Bachelor's work Use of Tourism for the Economic Development of the City of Bruntál and its Surroundings in its theoretical part discusses current trends and theoretical approaches to tourism. The practical part is aimed on the analysis of the current state of tourism in Bruntál and its surroundings in the interaction on its economic development, summarizes the results of using SWOT analysis. The aim of this work, based on the SWOT analysis, is to propose concrete solutions for the development of tourism in the city of Bruntál and its surroundings.

Keywords:

Tourism, trends, development, City of Bruntál and its Surroundings, SWOT analysis

Rád bych touto cestou poděkoval panu Ing. Pavlu Grebeníčkovvi za jeho věcné připomínky.
Velice rád bych také poděkoval za shovívavý a vstřícný přístup mé rodiny.

Prohlašuji, že odevzdaná verze bakalářské/diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

OBSAH

ÚVOD	11
I TEORETICKÁ ČÁST	12
1 VYMEZENÍ CESTOVNÍ RUCHU A JEHO VÝZNAM PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ	13
1.1 VYMEZENÍ CESTOVNÍHO RUCHU	13
1.2 SUBJEKT, OBJEKT A PRODUKT CESTOVNÍHO RUCHU.....	13
1.2.1 Subjekt cestovního ruchu	13
1.2.2 Objekt cestovního ruchu	14
1.2.3 Produkt cestovního ruchu.....	15
1.3 TYPOLOGIE CESTOVNÍHO RUCHU.....	16
1.4 CESTOVNÍ RUCH JAKO NÁSTROJ REGIONÁLNÍHO ROZVOJE.....	16
1.4.1 Předpoklady určující potenciál rozvoje cestovního ruchu v dané lokalitě.....	18
2 PŘÍSTUPY K CESTOVNÍMU RUCHU A ÚLOHA VEŘEJNÉ SPRÁVY	20
2.1 PŘÍSTUPY K ŘEŠENÍ PROBLEMATIKY CESTOVNÍHO RUCHU V ČR.....	20
2.2 PŘÍSTUPY K ŘEŠENÍ PROBLEMATIKY TURISMU V EU	22
2.3 VEŘEJNÁ SPRÁVA JAKO TVŮRCE LEGISLATIVNÍHO RÁMCE	24
2.3.1 Veřejnoprávní nositelé cestovního ruchu v ČR	25
3 SOUČASNÉ A PŘEDPOKLÁDANÉ TRENDY SVĚTOVÉHO I TUZEMSKÉHO CESTOVNÍHO RUCHU	28
3.1 CESTOVNÍ RUCH JAKO GLOBÁLNÍ FENOMÉN 21. STOLETÍ A JEHO NÁVAZNOST NA AKTUÁLNÍ CELOSVĚTOVÉ PROBLÉMY.....	28
3.2 FAKTORY DETERMINUJÍCÍ SVĚTOVÉ I TUZEMSKÉ TRENDY CESTOVNÍHO RUCHU.....	30
3.3 SOUČASNÉ TRENDY CESTOVNÍHO RUCHU	30
3.3.1 Rostoucí význam mimoevropských trhů cestovního ruchu	31
3.3.2 Cestovní ruchu v EU a jeho výzvy pro následující desetiletí.....	32
3.3.3 Cestovní ruch v ČR	34
3.3.4 Stoupající význam udržitelného cestovního ruchu v souvislosti s transformací k „Zelené ekonomice“	34
3.3.5 Vznik nových, specifických forem cestovního ruchu	35
3.3.6 Rozvoj informačních a komunikačních technologií: Význam sociálních medií a mobilních zařízení pro cestovní ruch	37
3.3.7 Vize cestovního ruchu pro rok 2050	38
II PRAKTICKÁ ČÁST	40
4 METODIKA A CÍLE ANALYTICKÉ ČÁSTI	41
5 ANALÝZA POTENCIÁLU ÚZEMÍ MĚSTA BRUNTÁL A JEHO OKOLÍ PRO CESTOVNÍ RUCH	43
5.1 VYMEZENÍ ZKOUMANÉHO OBJEKTU A ANALÝZA VYBRANÝCH UKAZATELŮ SO-CIOEKONOMICKÉ SFÉRY	43
5.1.1 Vymezení zkoumaného objektu.....	43
5.1.2 Analýza vybraných ukazatelů socioekonomické sféry	45

5.2	LOKALIZAČNÍ PŘEDPOKLADY	46
5.2.1	Přírodní podmínky	46
5.2.2	Kulturně-historické podmínky	49
5.2.3	Kulturně-společenské podmínky	52
5.3	SELEKTIVNÍ PŘEDPOKLADY	53
5.3.1	Demografické faktory	53
5.3.2	Personální faktory	54
5.3.3	Politické faktory	56
5.3.4	Ekologické faktory	59
5.4	REALIZAČNÍ PŘEDPOKLADY	61
5.4.1	Ubytovací služby	61
5.4.2	Stravovací služby	63
5.5	ANALÝZA POPTÁVKY	63
5.6	ANALÝZA DOPRAVNÍ INFRASTRUKTURY	66
5.6.1	Silniční doprava	66
5.6.2	Železniční doprava	66
5.6.3	Letecká doprava	67
5.6.4	Veřejná linková doprava	67
5.6.5	Součinnost železniční a autobusové dopravy	68
5.7	ANALÝZA MARKETINGU A FINANCOVÁNÍ	68
5.7.1	Marketing	68
5.7.2	Financování	71
6	SWOT ANALÝZA	73
7	NÁVRHOVÁ ČÁST	75
7.1	DEFINOVÁNÍ CÍLE NÁVRHOVÉ ČÁSTI	75
7.1.1	Stanovení strategické vize a harmonogramu implementace dlouhodobého plánu rozvoje cestovního ruchu města Bruntál a okolí	75
7.2	PRIORITA 1 – ZACHOVÁNÍ PŘÍRODNÍHO PROSTŘEDÍ, KULTURNĚ- HISTORICKÝCH PAMÁTEK A KULTURNĚ-SPOLEČENSKÝCH AKCÍ	76
7.2.1	Opatření 1 - Zachování stávajících atraktivních přírodních podmínek s důrazem na udržitelnost	76
7.2.2	Opatření 2 - Zachování kulturně-historických památek v regionu	77
7.2.3	Opatření 3 – Zachování a podpora stávajících kulturně-společenských akcí a jiných tradic v regionu	78
7.3	PRIORITA 2 – MĚSTO BRUNTÁL JAKO KULTURNĚ-HISTORICKO-SPOLEČENSKÉ CENTRUM REGIONU	78
7.3.1	Opatření 1 - Vymezení jasně role města v cestovním ruchu	78
7.3.2	Opatření 2 – Vytvoření uceleného systému ubytovacích a stravovacích zařízení	79
7.3.3	Opatření 3 – Presentace historie a kultury a volnočasových aktivit	80
7.4	PRIORITA 3 – TVORBA NOVÝCH PRODUKTŮ A PROGRAMŮ CESTOVNÍHO RUCHU TURISTICKÉHO REGIONU BRUNTÁLSKO	81
7.4.1	Vymezení jasně role regionu v cestovním ruchu	81
7.4.2	Opatření 1 – Presentace otevřenosti	82
7.4.3	Opatření 2 – Orientace na unikátnost a jedinečné zážitky	83
7.4.4	Opatření 3 – Orientace na historii	83

7.4.5	Opatření 4 – Tvorba nových kulturně-společenských akcí.....	84
7.5	PRIORITA 5 – NOVÝ MARKETING A PROPAGACE TURISTICKÉHO REGIONU BRUNTÁLSKO SE SPECIALIZACÍ NA NOVĚ VZNIKAJÍCÍ TRHY	85
7.5.1	Opatření 1 – Vytvoření nového informačního portálu	85
7.5.2	Opatření 2 – Vytvoření profilu na sociální síti facebook pro město Bruntál a turistický region Bruntálsko	85
7.5.3	Opatření 3 – Vytvoření „reklamní“, jasně identifikovatelné značky turistického regionu	86
7.5.4	Opatření 4 – Vytvoření nových propagačních materiálů	86
7.5.5	Opatření 5 – Rozšiřování účasti na světových veletrzích cestovního ruchu.....	86
7.6	PRIORITA 5 – PERSONÁLNÍ ZAJIŠTĚNÍ CESTOVNÍHO RUCHU	87
7.6.1	Opatření 1 – Zajištění odborně vzdělaných pracovníků se specializací na cestovní ruch.....	87
7.6.2	Opatření 2 – Zapojení místních občanů na aktivní účasti v cestovním ruchu.....	87
7.6.3	Opatření 3 – Zajištění základních komunikačních dovedností pracovníků v sektoru služeb v rámci komunikace s návštěvníky	88
7.6.4	Opatření 4 – Ekologická výchova	89
7.7	PŘÍKLADY KONKRÉTNÍCH PROJEKTŮ	90
	ZÁVĚR	92
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	94
	SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK	101
	SEZNAM OBRÁZKŮ	104
	SEZNAM TABULEK.....	105
	SEZNAM PŘÍLOH.....	106

ÚVOD

Cestovní ruch, fenomén současného světa, se stává, zejména prostřednictvím své interdisciplinární povahy, kdy dokáže přímo i nepřímo vytvářet pracovní místa a příjmy pro danou oblast, důležitým nástrojem pro rozvoj problémových, upadajících a periferních regionů. Jeho účelnost je přímo ovlivněna přítomností lokalizačních předpokladů cestovního ruchu, jež se odvíjejí od směřování a potřeb lidské společnosti, zejména co se týká využití volného času. V kooperaci s realizačními a selektivními předpoklady vytváří ucelený soubor nabídky cestovního ruchu, jenž může generovat dostatečné příjmy a vést k pozitivnímu a udržitelnému rozvoji regionu.

Směřování cestovního ruchu, reprezentované měnícími se trendy, teoretickými přístupy a faktickou realizací v praxi, je determinováno socioekonomickým vývojem lidské společnosti a procesy s ním spojenými, zejména procesem globalizace. V posledních letech tak dochází prostřednictvím dynamického technologického pokroku k revoluci v osobní dopravě, rozvoji nových cest komunikace, především pomocí internetu a také díky nástupu nových mobilních technologií. Velkého významu také nabývá směřování k tzv. udržitelnému rozvoji cestovního ruchu, odrážejícího současné rizika a problémy světa, zejména ekonomickou nejistotu a environmentální rizika. Instituce, reprezentující nabídku cestovního ruchu musí tyto determinanty cestovního ruchu identifikovat, porozumět jim a náležitým způsobem také reflektovat a přizpůsobit se jim.

Město Bruntál a jeho okolí, nacházející se v severozápadní části Moravskoslezského kraje, je možno považovat za region, jehož socioekonomický vývoj není příznivý. Problematickou oblastí je zejména vysoká nezaměstnanost spojená s nízkým počtem pracovních míst. Přesto je zde předpoklad pro budoucí, udržitelný ekonomický rozvoj regionu, jehož lze dosáhnout pomocí orientace na rozvoj cestovního ruchu. Významnou úlohu v potenciálním rozvoji cestovního ruchu bude hrát veřejná správa, zejména v tvorbě legislativního rámce a dalších potřebných opatření, neméně důležitá je koordinační funkce a zejména úsilí o funkční spolupráci mezi veřejným a podnikatelským sektorem.

Cílem této práce je pomocí analýzy potenciálu území města Bruntálu a jeho okolí, určující možnosti rozvoje cestovního ruchu, shrnuté pomocí analýzy SWOT, navrhnout řešení současné problematické situace zkoumaného objektu

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 VYMEZENÍ CESTOVNÍ RUCHU A JEHO VÝZNAM PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ

1.1 Vymezení cestovního ruchu

Cestovní ruch neboli turismus je možno definovat jako takovou činnost určité osoby, jež cestuje na přechodnou dobu do místa mimo svého trvalého bydliště, tedy do místa mimo své obvyklé prostředí, jímž se rozumí i místo trvalého pracovního poměru za účelem jiným než je vykonávání výdělečné činnosti v daném navštěvovaném místě. Přechodnou dobou se dále rozumí pobyt ne delší než jeden rok v rámci mezinárodního cestovního ruchu, a dobu ne delší než 6 měsíců z hlediska domácího cestovního ruchu. (Franke, 2012, s. 8)

Cestovní ruch, jako ekonomicko-sociální kategorie, jehož podstatou je souhrn ekonomických a sociálních aktivit a vztahů související s uspokojováním lidských potřeb, je komplexní systém aktivit a vzájemných vazeb, vzájemných, jedinečných, unikátních a místně neopakovatelných vztahů jednotlivých účastníků, jenž je lehce zaměnitelný s pojmem turistika, čímž se rozumí pouhý přesun určité osoby z jednoho místa do druhého za účelem uspokojení lidské potřeby, například prostřednictvím aktivního fyzického pohybu, aktivního sportu a jiné. (Franke, 2012, s. 8-9)

1.2 Subjekt, Objekt a Produkt cestovního ruchu

Složitost fungování mechanismu cestovního ruchu „je podtržena jeho bezprostředním, existenčně nevyhnutelným spojením subjektu s objektem, k němuž dochází při vlastní realizaci cestovního ruchu“ (Rygllová 2009, s. 10), tedy střetu nabídky jednotlivých produktů cestovního ruchu, reprezentovaných objekty cestovního ruchu, a poptávky po těchto produktech, reprezentovaných subjekty cestovního ruchu.

1.2.1 Subjekt cestovního ruchu

Subjektem cestovního ruchu je ten, kdo během cestování a pobytu mimo své trvalé bydliště spotřebovává statky a služby, neboli produkty cestovního ruchu, za účelem uspokojení svých potřeb. (Gúčík, 2010a, s. 41). Středobodem cestovního ruchu je tedy člověk - cestující, jenž může být označován jako stálý obyvatel (rezident), turista či výletník. (Gúčík, 2010a, s. 40)

Stálým obyvatelem neboli rezidentem se rozumí ta osoba, která žije v dané zemi nejméně jeden rok v rámci mezinárodního cestovního ruchu či alespoň 6 měsíců v rámci domácího cestovního ruchu. (Ryglová, 2009, s. 12)

Turistou je nazývána osoba dočasně navštěvující danou zemi nejméně na jedno přenocování (24 hodin), ale ne déle než na jeden rok. (Ryglová, 2009, s. 11) Drobná (2010, s. 12) dále rozlišuje turistu v domácím cestovním ruchu, jenž cestuje v zemi svého trvalého bydliště do jiného místa, kde alespoň jednou přenocuje, ale délka jeho pobytu není delší než 6 měsíců.

Výletníkem se rozumí osoba, jež se zdrží v dané zemi pouze jeden den bez přenocování, v tomto případě se tedy jedná o jednodenního návštěvníka. (Ryglová, 2009, s. 11) Drobná (2010, s. 12) dále rozlišuje výletníka v domácím cestovním ruchu, jenž v zemi svého trvalého bydliště cestuje do jiného místa na dobu kratší než 24 hodin bez přenocování.

1.2.2 Objekt cestovního ruchu

Objekt jako nositel nabídky cestovního ruchu a cíl dočasné změny místa pobytu, je ekvivalentem uspokojení potřeb návštěvníka. Motivem či cílem účasti v cestovním ruchu je možno považovat oddych, poznávání, zdraví, kulturní a společenské a jiné vyžití a další. Tyto pohnutky, zapříčiňující pohyb subjektu, jsou uspokojovány pomocí nabídky odpovídajících produktů cestovního ruchu, jež se nacházejí na cílovém místě, představujícím buď středisko cestovního ruchu, region či stát. (Gúčik, 2010a, s. 44).

Ryglová (2010, s. 10) za objekt cestovního ruchu považuje zejména rekreační prostor, materiálně-technickou základnu, služby, zboží a volné statky.

Na cílovém místě operují podniky a instituce cestovního ruchu, jejichž úkolem je potřebné produkty vytvářet a zprostředkovat je návštěvníkům. Podniky cestovního ruchu jsou souhrnem organizací tvořící soubor zařízení, jejichž předmětem podnikání je poskytování služeb uspokojujících potřeby návštěvníků. Naopak instituce cestovního ruchu, zvláště pak orgány regionální a místní samosprávy, usilují o vyváženost nabídky a poptávky cestovního ruchu vytvářením vhodných podmínek pro rozvoj cestovního ruchu. (Gúčik, 2010a, s. 45) Gúčik (2010b, s. 53) vystihuje nutnost a důležitost spolupráce a partnerství soukromého a veřejného sektoru, jelikož se v cestovním ruchu spotřebovávají soukromé i veřejné statky a služby, cestovní ruch tak vnímá jako společnou úlohu podnikatelů a státu, přičemž v počáteční fázi rozvoje cestovního ruchu mají rozhodující úlohu instituce veřejného sekto-

ru, jejichž úkolem je vytvoření institucionálních podmínek pro jejich vzájemnou spolupráci.

1.2.3 Produkt cestovního ruchu

Produkt cestovního ruchu je soubor základních služeb, mezi něž řadíme například ubytování, stravování, dopravní služby, služby cestovních kanceláří či agentur, a služeb doplňkových, například obchodní služby, směnářské služby a jiné, sloužící k uspokojení potřeb zákazníka. (Ryglová, 2010, s. 102) Gúčík (2010a, s. 175) popisuje produkt cestovního ruchu jako užitek vyplývající ze spotřeby statků a služeb poskytovaných cílovým místem, produkovaných podniky a organizacemi v daném místě umístěnými.

Vyznačuje se zejména omezenou životností, závislostí na přítomnosti klienta neboli spotřebitele cestovního ruchu a velkými požadavky na atraktivnost, přístupnost, upoutání zákazníka. (Ryglová, 2009, s. 102)

Charakter a rozsah nabízených produktů je podmíněný primární nabídkou cestovního ruchu, kterou můžeme charakterizovat jako soubor přírodních a kulturně-historických prvků určujících potenciál cílového místa, které jsou určovatelem a podnětem pro návštěvu v cestovním ruchu. Od primární nabídky je odvozená nabídka sekundární zahrnující zařízení cestovního ruchu a na ně navazující služby. Jedná se o ekonomickou činnost vytvářející podmínky pro využívání primární nabídky. Můžeme hovořit o třech základních skupinách faktorů:

- Infrastruktura cestovního ruchu, reprezentovaná cestovními kanceláři, turistickými informačními centry, směnárny, kongresovými sály a jinými zařízeními.
- Všeobecná infrastruktura, reprezentovaná zejména místní infrastrukturou (jako je obchodní centrum, obchodní dům, prodejna sportovních potřeb, novinové stánky a trafiky, fotolaboratoř a další), dopravní infrastrukturou (taxi služba, autoservis, čerpací stanice), zdravotnickou infrastrukturou (nemocnice, poliklinika, zdravotnické středisko, lékárna), policií a záchrannou službou, kulturně-společenskými zařízeními, sportovně rekreačními zařízeními, dopravními zařízeními (místní hromadná doprava, autobusová, železniční, vodní, letecká doprava), ostatními zařízeními (pošta, telekomunikace, banka, pojišťovna).
- Suprastruktura cestovního ruchu, reprezentovaná ubytovacími a stravovacími zařízeními. (Gúčík 2010a, s. 167-173)

1.3 Typologie cestovního ruchu

Typologií se rozumí uspořádávání jednotlivých kategorií cestovního ruchu „do různých struktur dle kritériálního pojetí“ (Franke, 2012, s. 10)

Neexistence jednoznačného teoretického a praktického vymezení cestovního ruchu v současnosti znamená nejednotné pohledy jednotlivých autorů na klasifikaci cestovního ruchu, jež mnohdy na základě odlišných profesí vytvářejí vlastní kategorické vymezení. (Gúčik, 2010a, s. 59) Drobná (2010, s. 13) používá v praxi často používané členění, tedy rozlišuje formy a druhy cestovního ruchu a zároveň připouští, že se jednotlivé pohledy často prolínají a je velmi těžké přímo konkretizovat, jedná-li se o formu či druh cestovního ruchu. Forma cestovního ruchu podle Drobné představuje důvod účasti lidí na cestovním ruchu, zkoumá jejich motivaci, zatímco druhem se rozumí způsob realizace cestovního ruchu. Franke (2012, s. 11) přisuzuje toto členění zejména českým, moravským a slovenským teoretikům. V současnosti je do teorie zaváděn pojem „typ cestovního ruchu“, což je specifická skupina prvků tvořená na základě jednotlivých kritérií, řešící problém související se zaměřováním forem a druhů cestovního ruchu a jejich odlišným vymezením. Zároveň toto členění lépe reflektuje dynamický vývoj cestovního ruchu, jednodušší a efektivnější. (Franke, 2012, s. typologie)

Palatková (2011b, str. 19), uvědomující si značnou problematiku členění cestovního ruchu, používá nový způsob členění do jednotlivých typů, na základě rozlišení dle jednotlivých kritérií:

- Cestovní ruch dle místa realizace.
- Cestovní ruch dle vztahu k platební bilanci státu.
- Cestovní ruch dle plátce nákladů.
- Cestovní ruch dle způsobu zabezpečení cesty a pobytu.
- Cestovní ruch dle věku účastníků.
- Cestovní ruch dle délky pobytu.
- Cestovní ruch dle převažujícího prostředí.
- Cestovní ruch dle převažujícího motivu. (Palatková, 2011b, str. 19-27)

1.4 Cestovní ruch jako nástroj regionálního rozvoje

Rozdílné geografické, historické a politické příčiny způsobily vznik regionálních disparit s nízkou úrovní ekonomické a sociální rozvinutosti daného regionu. Projevem této nerozvi-

nutosti může být například nedostatečná infrastruktura, nízká životní úroveň, nižší podnikavost a další. Cestovní ruch, díky své komplexnosti a vlivu na ekonomické, sociokulturní a environmentální prostředí daného regionu, se stává potenciálním nástrojem eliminace regionálních disparit. Jeho rozvoj je jednou z reálných cest vedoucích k udržitelnému rozvoji postižených regionů. (Franke, 2012, s. 77-78)

Význam a důležitost cestovního ruchu jako činitele podporujícího regionální rozvoj spočívá v prvé řadě jeho působení na celkový ekonomický rozvoj daného regionu a zejména tvorbou pracovních míst v periferních a problémových oblastech. Pomáhá také zaměstnávat široké spektrum obyvatel v industriálních a rozvojových zemích. (Franke, 2012, s. 12). Jak uvádí UNWTO (2013), cestovní ruch má v globálním pojetí jedinečné postavení při snižování chudoby. Pro mnoho rozvojových a nejméně rozvinutých zemí světa je turismus jedinou přijatelnou možností pro udržitelný hospodářský rozvoj a také jediným zdrojem devizových příjmů, jež jsou dále využívány pro podporu různých skupin ve společnosti, zvyšováním zaměstnanosti zaměstnáváním místních lidí a podporu lokálních podnikatelských subjektů cestovního ruchu. Na druhou stranu je nutné vnímat turismus zejména jako jednoho z výrazných přispěvovatelů ke snižování chudoby a ne jako odpověď na její odstranění.

Generální sekretář UNWTO Taleb Rifai (23 January 2013, s. 12) ve svém příspěvku na fóru v Madridě selektoval pět hlavních důvodů, jež shrnují podstatu a význam cestovního ruchu jako strategického pilíře udržitelné rozvoje ekonomické budoucnosti:

1. Cestovní ruch dokáže vytvářet pracovní místa v mnohem větší míře než ostatní sektory národních ekonomik, navíc dokáže vytvářet bohatství a práci nejen v rámci sektoru samotného, ale napříč všemi odvětvími národního hospodářství.
2. Cestovní ruch je jedno z nejvíce odolných odvětví národních ekonomik, které se dokáže přizpůsobit novým výzvám a neustále měnícím se podmínkám.
3. Cestovní ruch dokáže sám o sobě zmírňovat chudobu a podporovat ekonomický rozvoj v rozvíjejících se zemích.
4. Cestovní ruch výrazně přispívá k šetrnějšímu životnímu prostředí a udržitelnému rozvoji.
5. Cestovní ruch dokáže ze své podstaty přispívat ke světovému míru a vzájemnému pochopení jednotlivých států předcházením možných konfliktů a řešení krizí a tím zajišťuje prosperitu a zejména stabilitu národních ekonomik.

Cestovní ruch je tak v souvislosti z výše uvedenými důvody důležitým nástrojem a účinným prostředkem pro regionální rozvoj jednotlivých světových oblastí, zemí, státních regionů, měst a obcí pro následující desetiletí 21. století. Jak zmiňuje Koncepce státní politiky cestovního ruchu (MMR ČR, 2007, s. 5-6), cestovní ruch svojí univerzálností a dynamikou růstu vytváří prostor pro malé a střední podnikatele v odvětvích jako je doprava, stavebnictví, kultura, maloobchod a jiných, vyznačujících se poskytováním služeb cestovního ruchu. Vybudovaná infrastruktura pro cestovní ruch umožňuje místní rozvoj a městskou obnovu, výrazně tak posiluje úlohu cestovního ruchu při vytváření konkrétních politik rozvoje stanovených ve strategických dokumentech zabývajících se rozvojem daného území.

1.4.1 Předpoklady určující potenciál rozvoje cestovního ruchu v dané lokalitě

Je potřeba říci, že rozložení předpokladů pro cestovní ruch a tím i navazující rozvoj určitého území, mezi něž zařazujeme v první řadě historické, environmentální, kulturní a ekonomické zázemí determinující možnosti rozvoje dané oblasti, je v rámci globální, národní a regionální úrovně značně nerovnoměrné, což znamená, že rozsah a kvalita nabízených produktů turismu se bude výrazně lišit. Jak uvádí Franke, podstata těchto produktů cestovního ruchu se odvíjí od lokalizačních předpokladů cestovního ruchu a také kvalitou jejich propagace, tedy kvalitou marketingu. (2012, s. 12).

Předpoklady ovlivňující existenci a potenciální rozvoj cestovního ruchu členíme na:

- lokalizační,
- selektivní,
- realizační. (Franke, 2012, s. 43)

Franke, (2012, s. 44-52) zařazuje mezi lokalizační předpoklady zejména přírodní podmínky, například strukturu a přírodní atraktivitu krajiny, klimatické poměry, vodstvo, faunu, floru a další, které „určují základní prostorové dimenze či diferenciaci v rekreačním využití území.“ Dále zde zařazuje kulturně-historické předpoklady, antropogenní prvky v území vytvořené člověkem, plnící doplňkovou úlohu přírodním předpokladům. Jedná se o kulturně historické památky, architektonické památky, kulturní zařízení, společenské akce, národní kulturní památky, památky UNESCO a další.

Ryglová (2009, s. 26-28) vysvětluje selektivní neboli stimulační předpoklady jako faktory, jež „stimulují vznik a rozvoj cestovního ruchu ve funkci poptávky a mohou být vymezeny také jako faktory povahy.“ Dále je rozlišuje na objektivní, kam zařazujeme politické fakto-

ry, ekonomické předpoklady, demografické skutečnosti, ekologické podmínky, administrativní podmínky, sociální a materiálně-technické vlivy, a na subjektivní, kam zařazujeme zejména psychologické vlivy a faktory, například motivace.

Realizační předpoklady hrají podle Ryglové (2009, s. 28) důležitou roli „*pro konečnou fázi různých forem cestovního ruchu. Umožňují prostřednictvím dopravy využívání materiálně technické základny*. Ta se skládá z ubytovacích a stravovacích, sportovních, účelových a jiných zařízení a také zde zařazujeme cestovní kanceláře.

Franke (2012, s. 12) na základě vlivu cestovního ruchu na strukturu hospodářského regionu rozlišuje dva typy regionů:

1. V níž je cestovní ruch dlouhodobě převažujícím a profilujícím oborem hospodářské aktivity, typickým příkladem jsem lázeňské regiony.
2. V níž je cestovní ruch jen doplňkovým oborem, přičemž do tohoto typu lze například zařadit většinu regionů v České republice.

Pro rozvoj určitého území tedy bude podstatné vymezení a analýza lokalizačních a na ně navazujících selektivních a realizačních předpokladů daného regionu. Jak zmiňuje Tittelbachová (2011, s. 11), zásadní roli při rozvoji nejen daného území, ale i státu jako celku, hrají turistické regiony. Dále uvádí, že právě cestovní ruch je nástrojem rozvoje hospodářsky zaostalých regionů a pomáhá tak zvyšovat kvalitu běžného života. Pro vytvoření efektivní politiky turismu a tím naplnění cílů jako je vyvážený rozvoj území, ekonomický růst, zaměstnanost a zvyšování kvality života, je podstatné jednoznačně a přesně definovat potenciál, úlohy a postavení turismu v hospodářství daného státu, identifikace zainteresovaných subjektů soukromé a veřejné sféry a vymezením jejich kompetencí a zejména nastavením míry jejich spolupráce, přičemž je nutno brát v potaz významnou roli subjektů na regionální a místní úrovni (Tittelbachová, 2011, s. 12-13).

2 PŘÍSTUPY K CESTOVNÍMU RUCHU A ÚLOHA VEŘEJNÉ SPRÁVY

2.1 Přístupy k řešení problematiky cestovního ruchu v ČR

Vývoj a přístupy k cestovnímu ruchu na českém území korespondovaly s politickou, ekonomickou a společenskou situací ve společnosti a procházely tak bouřlivým obdobím změn politických systémů ovlivněných dvěma světovými válkami.

První snahy vztahující se k řešení problematiky cestovního ruchu, chápaného jako plnohodnotného a důležité odvětví národního hospodářství se objevily v meziválečném období Československa, zejména ve třicátých letech 20. století, kdy dochází k úsilí o podpoře a propagaci domácího cestovního ruchu návrhem „Zákona o turismu“, řešícího problém s financováním propagace a participaci na rozvoji turismu ze strany podnikatelského sektoru, především určením míry zdanění příjmů z jejich činnosti, a zřízení nového Ministerstva pro turismus, k jehož uskutečnění nikdy nedošlo. (Tittelbachová, 2011 str. 63)

V období socialistického Československa ovlivněného nastavením politického systému, vyznačujícím se centrálním plánováním a postupnou izolací od světového trhu a zejména úzkým spojením s výraznou levicovou politikou Sovětského svazu, se řešil cestovní ruch na vládní úrovni plněním úkolů stanovených odpovědnými ministerstvy, na regionální úrovni se problematikou turismu zabývaly v rámci krajských a okresních, popřípadě místních národních výborů zřizované odbory a komise obchodu a turismu. Koordinátor veškerých činností byl Vládní výbor pro cestovní ruch, jenž za součinnosti ostatních aktérů cestovního ruchu vytvářel konkrétní politiku turismu v podobě plánů a dohlížel na jejich realizaci.

Počátkem devadesátých let 20. století ovlivnily výrazným způsobem sektor cestovního ruchu zásadní hospodářské a společenské změny. Pád bývalého režimu znamenal konec plánovaného hospodářství a započal transformační proces české ekonomiky k ekonomice tržní, k jehož uskutečnění bylo nutno učinit nezbytné kroky v podobě malé a velké privatizace, restituce státního majetku, liberalizace zahraničního obchodu, cenová liberalizace a fiskální a monetární reformy.

Malá privatizace, týkající se malých provozoven řemesel, obchodu a služeb, měla za následek vznik velkého množství podnikatelských subjektů v oblasti ubytování, stravování a cestovních kanceláří. Na základě navazující velké privatizace vznikly velká ubytovací za-

řízení a cestovní kanceláře. Turismus zaznamenal v Československu i po rozpadu společného státu v důsledku výše uvedených skutečností obrovský rozmach a i v případě dvouletého období recese v roce 1990 až 1992 se pozitivně podílel na překonání nepříznivého vývoje a byl až do roku 1997 jedním z odvětví, které si drželo pozitivní růst. Vláda vzhledem k nutnosti stabilizace stagnujících hospodářských odvětví a jiných transformačních problémů zasahovala do odvětví turismu minimálním způsobem – v roce 1993 byla zřízena České centrála cestovního ruchu, příspěvkové organizace Ministerstva hospodářství a rokem 1996 přešla kompetence za oblast turismu na Ministerstva pro místní rozvoj. (Tittelbachová, 2011, s. 64-67).

Tittelbachová (2011, s. 67) k tomu dodává: *„Takto se ocitá turismus výhradně v rukách privátnímu sektoru, kdy nelze účinně koordinovat aktivity v souvislosti s potenciálem a potřebami území.“* Neexistence systémového a koncepčního přístupu na vládní úrovni zapříčinila v souvislosti s ekonomickou krizí v roce 1997 stagnaci turismu, projevující se poklesem všech základních ukazatelů. Skutečnost, že nelze ponechat problematiku cestovního ruchu na samotném trhu a podnikatelském sektoru vedla ke změně v přístupu k cestovnímu ruchu v podobě pravidelného zpracovávání koncepčních dokumentů:

- „Koncepce státní politiky cestovního ruchu“ definující problémové okruhy a nástroje pro jejich řešení včetně stanovení odpovědných subjektů a časového harmonogramu jednotlivých činností.
- „Koncepce státní politiky cestovního ruchu v ČR na období 2002-2007“, jenž také navazoval na reformu veřejné správy určující krajské úřady jako regionální úroveň realizace politiky turismu a vznik obcí s rozšířenou působností, na něž se převedla agenda obecních úřadů zrušených k 31. 12. 2002. Rozvoj cestovního ruchu byl finančně podporován zejména Programem obnovy venkova, Státním programem podpory cestovního ruchu a předstupních fondů PHARE CBC, SAPARD. (Tittelbachová, 2011, s. 67-69)
- „Postup realizace a aktualizace Koncepce státní politiky cestovního ruchu v ČR do roku 2006“ ovlivněný vstupem ČR do EU v roce 2004, kdy se ČR začala podílet na realizaci politiky turismu EU a zároveň si tak otevřela cestu pro čerpání prostředků ze strukturálních fondů určených také na financování rozvoje cestovního ruchu.
- „Koncepce státní politiky cestovního ruchu v ČR na období 2007-2013“, nový strategický dokument korespondující s programovacím obdobím EU. K rozvoji cestovního ruchu mohla ČR čerpat prostředky ze strukturálních fondů a to prostřednic-

tvím programů Společný regionální operační program (SROP), Jednotný programový dokument (JPD), Operační program rozvoje lidských zdrojů (OPRLZ), INTERREG a LEADER+.

V současnosti se k cestovnímu ruchu přistupuje v souvislosti s realizací tzv. „Programu nového cestovního ruchu“. Jak uvádí Ježek (Regionální rozvoj a cestovní ruch, 2011, s. 91), rozvoj udržitelného cestovního ruchu je spojen s aktivní regionální a územně plánovací politikou. *„Taková politika musí vycházet z regionálního myšlení, regionální identity a regionální spolupráce.“* Realizace odpovídající politiky vedoucí k řešení problematiky cestovního ruchu vyžaduje spolupráci veřejného a soukromého sektoru. Význam partnerství těchto nositelů politiky cestovního ruchu vystihuje nedávně zpracovaný „program pro cestovní ruch“, vzešlý s iniciativy WTTC, jenž předpokládá uplatnění nových společných strategií a mechanismů napříč orgány veřejného i soukromého sektoru, jelikož právě *„jedině spolupráci veřejného a soukromého sektoru na všech úrovních je možné strategické plánování rozvoje tak, aby byl udržitelný a citlivý a aby zabezpečil nejen rozvoj existujícího potenciálu, ale i jeho ochranu proti poruchám ve venkovním prostředí, které není pod jeho přímou kontrolou.“* (Gúčík, 2010a, s. 275-276)

Gúčík (2010a, s. 277) chápe spolupráci veřejného a soukromého sektoru v oblasti jejich společného zájmu a tam, kde je možné dosáhnout synergického efektu:

- Na národní úrovni je spolupráce vymezena především tvorbou legislativního rámce a tvorbou dlouhodobých strategií rozvoje cestovního ruchu, marketingem státu, shromažďování a analýza statistických informací, vzděláváním a financováním.
- Na regionální a místní úrovni je spolupráce vymezena zejména tvorbou konkrétních strategií rozvoje regionální či místního cestovního ruchu, tvorbě produktu cestovního ruchu a marketingu na jeho propagaci, financování, podpora infrastruktury cestovního ruchu a další.

Důležitá je také kooperace při žádosti o dotační podporu ze strukturálních fondů na financování jednotlivých projektů rozvoje cestovního ruchu.

2.2 Přístupy k řešení problematiky turismu v EU

Nutnost řešení problematiky cestovního ruchu na úrovni EU nabývá významu od poloviny osmdesátých let 20. století. V roce 1986 vzniká Poradní výbor pro turismus, rok 1990 byl prohlášen jako „Evropský rok turismu“, jehož cílem bylo vytvoření konzistentní politiky

věnující se cestovnímu ruchu v rámci EU. Od roku 1992 je již oblast turismu součástí zakládajícího dokumentu evropské integrace, objevuje se ve třetím článku Maastrichtské smlouvy pod písmenem „t) opatření v oblasti energie, civilní obrany a turismu“. V tomto roce také vzniká „Akční plán pro podporu turismu“. V roce 1995 byla vydána „Zelená kniha turismu“ pojednávající o možnostech dalšího směřování Společenství v této oblasti.

V současnosti je význam cestovního ruchu zakotven v Lisabonské smlouvě, přijaté dne 1. 12. 2009, ve zvláštním článku popisujícím úlohu EU jako instituce doplňující a koordinující činnost členských států v oblasti turismu s důrazem na podporu konkurenceschopnosti podniků v této oblasti. (Tittelbachová, 2011, s. 21-23)

Mezi zásadní opatření řešící problematiku turismu a jeho udržitelného rozvoje patří tvorba a realizace strategických dokumentů, které otvírají cestu spolupráce a kooperace napříč členskými státy EU s důrazem na uplatňování principu partnerství a principu subsidiarity a zároveň respektování zájmu jednotlivých účastníků s cílem vytvoření přidané hodnoty Společenství.

Mezi významné přijaté strategické dokumenty řešící problematiku turismu v EU řadíme:

- Společná práce pro budoucnost turismu v Evropě. (1999)
- Základní orientace na udržitelnost evropského turismu. (2003)
- Obnovení politiky EU v oblasti turismu: Vstříc silnějšímu partnerství pro evropský turismus. (2006)
- Agenda pro trvale udržitelný a konkurenceschopný turismus. (2007)
- Nová politika EU v oblasti turismu. (2007)
- Evropa jako přední světová destinace cestovního ruchu – nový politický rámec pro evropský cestovní ruch. (2010) (Tittelbachová, 2011, s. 25-26)

Cílem v nedávné minulosti přijatého jmenovaného strategického dokumentu s názvem Evropa jako přední destinace cestovního ruchu – nový politický rámec je vytvořit v rámci evropského prostoru konkurenceschopný, moderní, trvalý a ambiciózní cestovní průmysl s důrazem na význam malých a středních podniků a zejména koncepční a permanentní spolupráci veřejného a soukromého sektoru. (Novacká, 2011, s. 34, s. 64)

Stanovený cíl je rozveden do čtyř základních os rozvoje cestovního ruchu stanovujících priority na jeho dosažení:

1. „Podnitit konkurenceschopnost cestovního ruchu v Evropě“.
2. „Podpořit rozvoj trvalého, zodpovědného a kvalitního cestovního ruchu“.
3. „Upevnit obraz a zviditelnění Evropy jako souboru udržitelných a kvalitních destinací“.
4. „Maximalizovat potenciál finančních politik a nástrojů EU pro rozvoj cestovního ruchu“. (Novacká, 2011, s. 65)

Tato strategická koncepce přímo formuluje úlohy a na ně navazující plánované činnosti. Mezi základní úlohy určené k dosažení konkurenceschopné Evropy na poli turismu patří podpora rozmanitosti nabídky cestovního ruchu, podpora tvorby inovací a vzdělávání v cestovním ruchu, podpora prodloužení turistické sezony a podpora konsolidace základních sociálně-ekonomických poznatků cestovního ruchu.

EU představila v nedávné minulosti řadu programů podporujících rozvoj cestovního ruchu v Evropě, mezi něž v současnosti patří zejména:

- Evropská excelentní destinace. (EDEN)
- Evropské hlavní město kultury.
- Program Calypso. (Novacká, 2011, s. 85, 88, 91-92)

2.3 Veřejná správa jako tvůrce legislativního rámce

Základní úlohou veřejné správy, při součinnosti a spolupráci všech jejích složek na národní, regionální a místní úrovni, je tvorba legislativního rámce cestovního ruchu. (Gúčík, 2010a, s. 274) Veřejná správa usiluje o naplnění dlouhodobých strategických cílů společnosti (mezi něž patří zejména udržitelný rozvoj, ekonomický růst, zaměstnanost a zvyšování kvality života) prostřednictvím příslušných politických a ekonomických rozhodnutí určených k vymezení cestovního ruchu v rámci soustavy hospodářsko-politického systému a maximální uplatnění jeho potenciálu. (Tittelbachová, s. 9-12)

Stanovení jasného postavení a úlohy cestovního ruchu v rámci národní ekonomiky se jeví jako značně komplikované, což se projevuje na odlišných přístupech k politice cestovního ruchu. Absence univerzálního řešení problematiky cestovního ruchu z pohledu veřejné správy vedla k vytvoření řady různých koncepcí politiky cestovního ruchu. Tittelbachová (2011, s. 14-16) uvádí jedno z možných rozlišení těchto koncepcí na základě míry zásahů státu:

- Stát nezasahuje či zasahuje jen v omezené míře. Patří se pragmatická koncepce, liberální koncepce a hospodářsko-regulační koncepce cestovního ruchu.
- Stát se zaměřuje na řešení problémových oblastí bránících využívání potenciálu cestovního ruchu pomocí různých opatření vedoucích k rozvoji cestovního ruchu. Patří sem koncepční politika turismu, marketingové koncepty, normativní část destinačních managementů.
- Stát silně zasahuje a způsobuje tím deformaci tržního mechanismu. Patří sem univerzálně plánovací koncepce.

Mezi další koncepce politiky cestovního ruchu patří komplexní politika cestovního ruchu, zaměřující se na nalezení průniků dílčích politik pro oblast turismu a koncepce dynamické politiky cestovního ruchu, která vytváří podmínky pro dlouhodobý rozvoj cestovního ruchu prostřednictvím důkladného poznání současného stavu například často využívanou metodou scénáře budoucího vývoje. (Tittelbachová, 2011, s. 16-17)

Tvorba potřebné legislativy je uskutečňována pomocí institucí veřejné správy na nadnárodní, národní, regionální i místní úrovni. Tyto instituce jsou zároveň poskytovateli služeb, jež jsou součástí produktu cestovního ruchu. (Gúčík, 2010a, s. 234)

Tittelbachová (2011, s. 18) hovoří o veřejnoprávních nositelích politiky cestovního ruchu.

2.3.1 Veřejnoprávní nositelé cestovního ruchu v ČR

Veřejnoprávní nositelé, jako hlavní tvůrci politiky turismu ČR na vertikální i horizontální úrovni veřejné správy, vytvářejí legislativní rámec, jehož cílem je vytvořit vhodný způsob pro spolupráci se subjekty nacházející se mimo systém veřejné správy, jejichž činnost je pro realizaci politiky turismu nepostradatelná. (Tittelbachová, 2011, s. 78)

V rámci ústředních orgánů státní správy je Ministerstvo pro místní rozvoj hlavním veřejnoprávním aktérem zastřešujícím koordinační činnost politiky turismu státu a podílející se na rozvoji turismu v regionech, zejména zajišťováním metodické pomoci při zpracování strategických i jiných rozvojových dokumentů a podpoře aktivit s důrazem na kvalitu a strukturu jednotlivých poskytovaných služeb, tvorbu potřebné legislativy, zajišťování a analyzování statistických informací a také v neposlední řadě na mezinárodní spolupráci v oblasti turismu, kde spolupracuje s významnými institucemi na poli cestovního ruchu. V rámci působnosti tohoto ministerstva zde vystupují další významné orgány, které působí jako poradní a zejména koordinační a iniciační orgány pro MMR, a to zřizovaná příspěv-

ková organizace Česká centrála cestovního ruchu – Czech Tourism, soustřeďující se na marketing jednotlivých aktivit subjektů cestovního ruchu na státní, regionální či místní úrovni určených k propagaci na domácích a zahraničních trzích, a Meziřezortní koordinační komise pro cestovní ruch, zajišťující koordinaci státu v oblasti politiky cestovního ruchu v návaznosti na zpracované koncepční dokumenty, spolupráci ze zahraničními i tuzemskými profesními i vzdělávacími institucemi, ale i s tuzemskými orgány v rámci přenesené i samostatné působnosti. (Tittelbachová, 2011, s. 78-79)

Mezi další státní ústřední orgány významně se podílející na tvorbě, realizaci a kontrole politiky cestovního ruchu řadíme Ministerstvo kultury a jeho příspěvkovou organizaci Národní památkový ústav, dále Ministerstvo životního prostředí, Ministerstvo zemědělství, Ministerstvo zdravotnictví, Ministerstvo dopravy, Ministerstvo průmyslu a obchodu, Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy a Ministerstvo zahraničních věcí. (Tittelbachová, 2011, s. 79-82)

Hlavními aktéry politiky cestovního ruchu na regionální a místní úrovni jsou zejména krajské samosprávy, obce, města a sdružení obcí. (Tittelbachová, 2011, s. 82-83)

Výhradní činností krajské samosprávy v oblasti cestovního ruchu v rámci její samostatné působnosti je tvorba koncepcí rozvoje cestovního ruchu na daném území, realizace a kontrola těchto strategických dokumentů, zřizování právnických osob či organizačních složek zabývajících se cestovním ruchem s důrazem na spolupráci s krajem. Problematikou turismu se na hierarchické úrovni krajského úřadu věnují zřizovaná oddělení turismu, jejichž hlavní činností je především zpracování a implementace strategických rozvojových dokumentů cestovního ruchu, správa internetových stránek sloužících k propagaci produktů cestovního ruchu v regionu, spolupráce s MMR, s Czech Tourism, řízení dotačních programů na podporu turismu a tvorba navazujících dokumentů, řízení informačních center a další. (Tittelbachová, 2011, s. 82-83)

Činností jednotlivých obcí v oblasti turismu a její problematiky je analogicky zpracování strategických rozvojových dokumentů s důrazem na udržitelný rozvoj cestovního ruchu zejména podporou podnikatelských aktivit, zřizováním příspěvkových či jiných organizací, spolupráce a návaznost na krajské strategie rozvoje, spolupráce se sousedními obcemi při řešení společných cílů, dále poskytování obecního majetku pro účely turismu, podpora a údržba kulturně-historických památek a jiných významných prvků cestovního ruchu. V rámci hierarchie úřadu města či obce se problematikou rozvoje cestovního ruchu zabývá

úsek regionálního rozvoje, jenž má v kompetenci výše uvedené činnosti, především však tvorbu a kontrolu plnění strategických dokumentů. (Tittelbachová, 2011, s. 82-83)

Jedním z hlavních cílů vyplývajících ze spolupráce sdružení obcí je podpora a propagace cestovního ruchu, jež je většinou definována již v zakládajících smlouvách daného svazku obcí. Východiskem řešení turismu je vytvoření strategického dokumentu věnujícímu se obdobnými činnostmi výše popsanými. (Tittelbachová, 2011, s. 82-83)

3 SOUČASNÉ A PŘEDPOKLÁDANÉ TRENDY SVĚTOVÉHO I TUZEMSKÉHO CESTOVNÍHO RUCHU

3.1 Cestovní ruch jako globální fenomén 21. století a jeho návaznost na aktuální celosvětové problémy

Cestovní ruch je dle Frankeho (2012, s. 4) „*složitý, vnitřně mnohočetný a bohatě strukturovaný sociálně-ekonomický jev.*“ Zahrnuje v sobě sociální aktivity, reprezentované člověkem a společnostmi jako subjekty cestovního ruchu, jejichž cílem je uspokojení potřeb, a aktivity ekonomické, řadící cestovní ruch jako součást ekonomiky či národního hospodářství jak na úrovni makroekonomické a mikroekonomické, projevující se ve spotřebě i tvorbě nabídky cestovního ruchu a jejich vzájemnou interakci. Je důležité zmínit, že právě konkrétní rozhodnutí jedince, jenž může vystupovat jako objekt či subjekt cestovního ruchu, určuje dopad na sociální, ekonomické, environmentální, kulturní a jiné prostředí.

Jinak řečeno, cestovní ruch je ovlivňován a zároveň ovlivňuje národní i světové hospodářství, přičemž odpovědnost za konkrétní rozhodování určující směřování cestovního ruchu nese člověk, který je sám o sobě také spotřebitel. Složitost ukotvení cestovního ruchu v ekonomice připisuje Franke (2012, s. 4-5) jeho interdisciplinární povaze neboli jeho meziodvětvové kategorii, která se bude společně s budoucím rozvojem prohlubovat, což vyžaduje nutnou kooperaci a pochopení jednotlivých aktérů cestovního ruchu.

Je-li cestovní ruch chápán jako součást ekonomického prostředí, je zřejmé, že podoba mezinárodního cestovního ruchu v následujících desetiletích, jeho regionální rozložení, tempo růstu a další, jsou úzce vázány na „*formování a vývoj světové ekonomiky a charakter mezinárodních vztahů a vztahů mezi subjekty světové ekonomiky, které tvoří její subsystémy z pohledu mezinárodního turismu.*“ Palatková (2011a, s. 28)

V současném světě probíhají procesy, charakteristické pro mezinárodní vztahy, mezi něž patří proces internacionalizace, liberalizace, regionalizace a zejména proces globalizace, výrazně přispívající k rozvoji cestovního ruchu, a které sám cestovní ruch ovlivňuje a posiluje. Palatková (2011a, s. 39-42)

Globalizace jako fenomén světové ekonomiky konce 20. a počátku 21. století, je chápána jako „*jev ovlivňující sociální, kulturní, politické, fyzické, institucionální a zejména ekonomické prostředí, kdy národní zdroje (nejen ekonomické) nabývají mezinárodního charakteru (internationalizace) a národní ekonomiky se stávají závislými (interdependence).*“ Palatko-

vá (2011a, s. 40) Globalizace může na cestovní ruch působit pozitivně i negativně. Přínosem pro cestovní ruch je zajisté pokrok v dopravě a dopravních technologiích a rozvoj informačních a komunikačních technologií, přispívajících ke globálnímu vnímání cestovního ruchu, spojený s vznikem nových trhů a destinací cestovního ruchu, zpřístupnění odlehlých míst, vznikem nadnárodních společností, růstem zkušeností jednotlivých návštěvníků a další. Současný člověk je doslova vystaven globální kultuře, ekonomice a životnímu prostředí. (Gúčik, 2010a, s. 87-89)

Na druhou stranu může globalizace představovat rizika a ohrožení nejen pro cestovní ruch, které je nutno reflektovat, analyzovat a přizpůsobit se jim. Palatková (2011a, s. 33-34) v této souvislosti hovoří o vysoké zranitelnosti a kolísavosti mezinárodní cestovního ruchu v návaznosti na přírodní, bezpečnostní, politická a jiná rizika. Zejména události jako byl teroristický útok na Světové obchodní centrum v New Yorku 11. září 2001, vypuknutí epidemie SARS v roce 2003, ptačí (virus H5N1) a prasečí chřipky (virus A/H1N1), válka v Iráku započatá roku 2003, vlna tsunami postihující Asijsko-pacifický region 26. prosince 2004 a současná finanční a ekonomická krize v nedávné minulosti měli za následek větší či menší výkyvy v cestovním ruchu.

Propojenost světového dění a cestovního ruchu jako globálního sociálně-ekonomického jevu vyžaduje nutnost identifikovat současné globální problémy, jelikož právě cestovní ruch je těmto problémům vystaven či je přímo jejich původcem, především v podobě negativního působení na fyzické či sociokulturní prostředí. (Palatková, 2011a, s. 210) Mezinárodní organizace OSN (2013), považující svět jako jedinou skutečnou globální organizaci, jejíž součástí je i cestovní ruch, pojmenovává a upozorňuje na tyto celosvětové problémy. Jedná se zejména o problém afrického kontinentu, uprchlíků, AIDS a lidského zdraví, problém zemědělství a nedostatku jídla, problém lidského obydlí, rozvoje a prostředí, problém stárnoucí a rostoucí světové populace, problém lidských práv, rodiny a ochrany dětí, problém klimatických změn, životního prostředí, nedostatku a znečištění vod, míru a bezpečnosti, problém terorismu a odzbrojování a v neposlední řadě také problém atomové energie a další.

Tento výčet je možno rozdělit na základě jejich charakteru do tří skupin (Palatková, 2011a, 210-211) :

- Intersociální globální problémy, především ekonomická zaostalost rozvojového světa, politicko-bezpečnostní rizika, nedostatečná a nerovnoměrná liberalizace slu-

žeb, nerovnoměrné využívání techniky a technologií, riziko ekonomických a finančních krizí ve světě a světových regionech.

- Přírodně-sociální problémy, především riziko přírodních katastrof často propojované s ekologickými riziky, znečištění fyzického prostředí, nedostatek potravin a růst lidské populace, problém racionálního využívání zdrojů.
- Antroposociální problémy, především problém postavení jedince v globalizovaném světě a kvalita jeho života, dlouhodobá či krátkodobá zdravotně-bezpečnostní rizika v podobě viru HIV, SARS, ptačí a prasečí chřipka.

Budoucnost udržitelného rozvoje cestovního ruchu závisí mimo jiné i na odpovídající reakci na výše uvedené problémy. Na druhou stranu může odvětví cestovního ruchu přispívat k jejich řešení.

3.2 Faktory determinující světové i tuzemské trendy cestovního ruchu

Úvodem je potřeba říci, že současné i očekávané trendy cestovního ruchu jsou vázány na faktory, jež určují jeho konkrétní podobu a rychlost jeho rozvoje. Palatková (2011a, s. 28) tyto faktory dělí:

- Ekonomické faktory, mezi něž se řadí úroveň ekonomiky a bohatství země, struktura platební bilance, disponibilní příjem, fond volného času a další.
- Demografické faktory, mezi něž patří počet obyvatel a jejich věkové složení, hustota osídlení, urbanizace a další.
- Ekologické faktory zejména úroveň přírodního a životního prostředí, klima a další.
- Faktory na straně nabídky, reprezentované strukturou nabídky, úroveň kvalifikace pracovníků cestovního ruchu, infrastruktura a další.
- Další faktory ovlivňující cestovní ruch, například faktory administrativní, technologické, sociokulturní a další faktory.

3.3 Současné trendy cestovního ruchu

Řada autorů rozděluje kvalitativní trendy celosvětového cestovního ruchu do dvou logických skupin, v návaznosti na teoretické vymezení cestovního ruchu lze hovořit o trendech subjektů a trendech objektů. Franke (2012a, s. 24-25) používá dělení na spotřebitelské trendy a trendy na straně poptávky, Palatková (2011a, s. 209-210) hovoří o trendech na straně poptávky a trendech na straně nabídky.

Typickými poptávkovými či spotřebitelskými trendy cestovního ruchu jsou dle Frankeho (2012a, s. 24) a Palatkové (2011a, s. 209-210):

- Demografické změny.
- Důraz na bezpečnost.
- Význam nízkonákladových letů.
- Význam informačních a komunikačních technologií.
- Nové zdrojové země cestovního ruchu.
- Udržitelnost.

Typickými nabídkovými trendy cestovního ruchu jsou dle Frankeho (2012a, s. 25) a Palatkové (2011a, s. 209-210):

- Význam nově vznikajících trhů cestovního ruchu.
- Důraz na tvorbu produktů přizpůsobující se poptávce cestovního ruchu.
- Efektivnější letecká doprava.
- Význam informačních a komunikačních technologií.
- Nově vznikající destinace cestovního ruchu.
- Udržitelnost.

Následující text se zaměřuje na nejvýznamnější trendy určující směřování celosvětového i tuzemského cestovního ruchu, zejména nástup nových zdrojových trhů a nových světových destinací cestovního ruchu, současné a budoucí postavení Evropy a České republiky, stoupající význam udržitelného cestovního ruchu jako jednoho z klíčových odvětví „Zelené ekonomiky“, pokrok v informačních a komunikačních technologiích a jejich stoupající význam pro cestovní ruch.

3.3.1 Rostoucí význam mimoevropských trhů cestovního ruchu

Jak zmiňuje Franke (2012a, s. 16) poslední dvě desetiletí jsou z hlediska dlouhodobého rozvoje cestovního ruchu typické rostoucím významem mimoevropských trhů, zejména jejich rostoucí podíl na celkovém počtu příjezdového cestovního ruchu. Nováková (2011, s. 11-10) uvádí, že k relativně stabilním zemím jako jsou Francie, Itálie, USA, Španělsko se do popředí přidávají stále nové destinace, jmenovitě země Asie, Jižní Ameriky, karibské oblasti, Tichomoří, Středního východu, Severní Afriky, Subsaharské afriky a Jižní Afriky. Vytvoření jejich významné pozice v rámci celosvětového cestovního ruchu či vůbec jejich zapojení připisuje globalizaci ekonomiky, relativním zvýšením politické stability, rozvoj

mezinárodní dopravy, propojení nabídky lokálních produktů s globálními produkty, aplikací globálních distribučních systémů ve službách cestovního ruchu a rozvojem internetu.

Význam těchto nově rozvíjejících se trhů cestovního ruchu podtrhuje výroční zpráva WTM (2012, s. 22-24), která předpokládá jejich budoucí vůdčí roli v celosvětovém průmyslu cestovního ruchu. V první řadě se jedná o rozvíjející se trhy Brazílie, Ruska, Indie, Jižní Afriky a Číny, souhrnně označované jako BRICS. Významným celosvětovým hráčem na poli cestovního ruchu se v poslední době stává Čína, jež se v roce 2010 poprvé umístila na třetím místě v počtu příjezdů za první Francií a druhými USA, stejné umístění jí patří také ve výši výdajů na mezinárodní cestovní ruch, kde patří vůbec k nejdynamičtěji se rozvíjejícím zemím, jelikož výdaje čínských turistů rostou nejrychleji ze všech (i v roce 2009 znamenala Čína meziroční růst výdajů o 21%), stejně jako ve výši příjmů z mezinárodního turismu, které se od roku 2003 zvýšily téměř třikrát (Franke, 2012b, s. 125-126) Zpráva WTM dále vymezuje další dvě skupiny rozvíjejících se trhů cestovního ruchu, které následují skupinu BRICS, jedná se o skupinu SLIMMA, skládající se ze Srí Lanky, Indonésie, Malajsie, Mexika a Argentiny, a nově strukturovanou skupinu zemí označovanou jako TUSCKNS, v níž je zahrnuto Thajsko, Spojené arabské emiráty, Chile, Jižní Korea, Nigérie a Keňa.

Podstata tohoto nejenom pro mezinárodní cestovní ruch významného trendu spočívá v současnosti probíhající změnou v rozložení sil ve světové ekonomice. Dokazuje to studie Dadushe a Stancila (2010, s. 1), kteří na základě faktického výzkumu předpokládají nové uspořádání světového pořádku k datu 2050. Zmiňují, že současné tradiční západní mocnosti jako současní ekonomičtí lídři budou překonány zeměmi vyznačující se zásadní konkurenční výhodou – levnější pracovní silou. Největší ekonomickou velmocí se během jedné generace stane Čína, která předstihne dosavadní velmoc USA a v polovině 21. století se k nim připojí Indie. Tyto změny v rozpoložení globální síly povedou ke změnám v mezinárodních vztazích, Evropa bude nucena ke společnému řízení zahraniční politiky, Rusko a Japonsko budou hledat nové cesty spolupráce, naopak největší rozvíjející se země se budou navzájem vnímat jako konkurenti.

3.3.2 Cestovní ruchu v EU a jeho výzvy pro následující desetiletí

Cestovní ruch, jenž je považován za klíčový sektor EU s významným dopadem na evropské hospodářství, zahrnující přibližně 1,8 milionu podnikatelských subjektů zaměstnávajících 5,2 % pracovní síly a generující více než 5 % evropského HDP, hraje nejen v evrop-

ském, ale i v celosvětovém ekonomickém prostoru významnou roli. (Franke, 2012b, 152). Evropa i nadále drží prvenství v celosvětových statistikách cestovního ruchu, její podíl na zahraničních příjezdech i na celkových příjmech z cestovního ruchu však každým rokem mírně klesá. (Novacká, 2011, s. 8). Jeho kontinuální dynamický rozvoj byl v posledních letech negativně ovlivněn především celosvětovou ekonomickou a hospodářskou krizí, s vrcholem v letech 2008 a 2009, kdy došlo k výrazným změnám na straně poptávky cestovního ruchu, například omezením doby pobytu a také snížením peněžních výdajů cestujících. (Franke, 2012b, s. 129). Obnova dynamiky evropského cestovního ruchu v současnosti neprobíhá ve srovnání s ostatními světovými makroregiony stejným tempem, jelikož většina turistů na evropském kontinentu, přibližně 85 % z celkového počtu, pochází z některých evropských zemí. Takto strukturovaná poptávka zapříčiňující pomalý růst cestovního ruchu je ovlivněna zejména těmito důvody:

- Nedostatečným ekonomickým růstem v mnoha evropských zemích.
- Pomalým snižováním nezaměstnanosti, jejím přetrváváním či růstem.
- Stagnací příjmů obyvatelstva a nízkou spotřebitelskou důvěrou.
- Přetrvávající finanční a bankovní krizí v některých členských zemích EU.
- Přijímáním úsporných opatření a škrťů vlád jednotlivých zemí a zároveň zvyšováním daňové zátěže. (Franke. 2012b, 130)

Franke (2012b, 130-131) považuje současné problémy ovlivňující přímo či nepřímo sektor cestovního ruchu EU i ostatních zemí Evropy, s nimiž se musí v dohledné době za účelem udržení si konkurenceschopnosti v rámci celosvětového cestovního ruchu vypořádat, nejen jako překážky, ale současně i jako příležitost pro jeho rozvoj. Nutnost řešení situace cestovního ruchu vidí v první řadě v kontinuálním sledování dění na domácím evropském trhu, a ve druhé řadě monitorováním trhu světového a poznáním svých přímých konkurentů. Evropa se musí pro udržení stávajících a přilákání potencionálních zákazníků v oblasti turismu zaměřit na kvalitu poskytovaných služeb, udržitelné formy cestovního ruchu a využití svých komparativních výhod, mezi něž patří zejména kulturní bohatství, rozmanitost krajiny a rozvinutá infrastruktura, udržovat a posílit spolupráci se stávajícími partnery. Dále zmiňuje, že v roce 2020 má podle renomovaných odhadů dosáhnout věková skupina starších 65 let 20% podílu na trhu, Evropa tak musí reflektovat i budoucí demografické změny. Závěrem uvádí, že klíčem k budoucímu úspěchu je zaměření se na udržitelný rozvoj cestovního ruchu, jenž by měl být závazným principem a spojujícím faktorem pro všechny aktéry cestovního ruchu. Novacká (2011, s. 10-16) očekává v rámci Evropy bu-

doucí růst od zemí bývalého Sovětského svazu – Ruské federace, Ukrajiny, a od bývalé Jugoslávie – Makedonie, Černé hory, Bosny a Hercegoviny.

3.3.3 Cestovní ruch v ČR

Česká republika, jakožto neoddělitelná součást evropského prostoru, je do velké míry ovlivňována vývojem a situací na evropském trhu cestovního ruchu, představujícím v současné době velmi konkurenční prostředí, ČR proto musí v patřičné míře reagovat na následující trendy:

- Změnu kupní síly účastníků cestovního ruchu, zejména rostoucí cenovou hladinu v ČR.
- Nárůst zkušeností a nových preferencí účastníků cestovního ruchu, zejména nárůst kvalitativních a individuálních požadavků.
- Zvyšující se poptávku po výjimečných a dlouhodobě zapamatovatelných zážitcích.
- Nutnost vylepšování stávajících produktů cestovního ruchu, orientace na tzv. „zelené produkty“.
- Nutnost vyšší míry spolupráce a zainteresovanost jednotlivých aktérů cestovního ruchu.
- Stárnutí evropské populace.
- Změna postavení mladé evropské generace – „*touha poznávat něco nového*“.
(MMR, ČR, duben 2013)

Kromě výše uvedených, specifických trendů tuzemského cestovního ruchu musí ČR reflektovat také další současné a budoucí trendy uvedené v této práci.

3.3.4 Stoupající význam udržitelného cestovního ruchu v souvislosti s transformací k „Zelené ekonomice“

Jak uvádí Franke (2012, s. 24) v současnosti je kladen veliký důraz „*na udržitelné produkty, roste snaha o minimalizaci dopadu cestovního ruchu na životní prostředí a místní komunitu.*“

Cestovní ruch, jako odvětví přispívající k ekonomickému růstu, zaměstnanosti, rozvoji a současně také ke zmírňování jeho dopadů na životní prostředí, je považován za jeden z klíčových sektorů umožňujících transformaci do nově vznikajícího ekonomického modelu, tzv. „*Zelené ekonomiky*“, v anglickém originále „*Green Economy*“. (Conrady, Buck a Viehl, 2012, s. 201-202)

„*Green Economy*“ neboli „*Zelená ekonomika*“ se v současnosti stává hlavním ekonomickým směrem hlavního proudu jako reakce na nedávné celosvětové ekonomické, finanční, hospodářské, energetické a potravinové krize. Představuje nové, revoluční ekonomické myšlení uvědomující si veškeré současné výzvy, jako jsou ekonomická nejistota, environmentální rizika, nedostatek vody, důležitost kvalitního lidského života a je rozhodujícím krokem k udržitelnosti, založeným na třech pilířích, a to hospodářský rozvoj, sociální spravedlnost a ochrana životního prostředí. (Conrady, Buck a Viehl, 2012, s. 201-202)

Předpokladem transformace k „*Zelené ekonomice*“ za pomoci cestovního ruchu je jeho samotná udržitelnost, jelikož špatně řízený rozvoj cestovního ruchu představuje závažná rizika, zejména pro prostředí, ve kterém je umístěn. Mezinárodní organizace UNWTO je jedním z hlavních globálních aktérů, jež propaguje a podporuje směřování k udržitelnému cestovnímu ruchu, v nedávné době vydala „*Etický kodex pro cestovní ruch*“, jež obsahuje soubor pravidel a zásad sloužících k minimalizaci negativních dopadů cestovního ruchu. Mezi další celosvětové iniciativy patří „*Global Sustainable Tourism Council*“, podporující praktikování udržitelného turismu a „*Global Partnership of Sustainable Tourism*“. (Conrady, Buck a Viehl, 2012, s. 202-205)

V souvislosti s postavením cestovního ruchu v rámci „*Zelené ekonomiky*“ je možno hovořit o tzv. „zeleném cestovním ruchu“, což je environmentálně přátelský cestovní ruch rozvíjející se na základě investic do vhodných „zelených strategií“, jež v konečném důsledku včetně udržitelného rozvoje cestovního ruchu povedou k minimalizování negativních dopadů na životní prostředí, například prostřednictvím šetrného nakládání s vodními a energetickými zdroji, snižováním emisí oxidu uhličitého, snižování lidské chudoby a tvorby pracovních míst a další. Klíčovým předpokladem pro uplatnění potenciálu „zeleného cestovního ruchu“ je vzájemná spolupráce veřejného a soukromého sektoru, přičemž právě veřejný sektor fakticky zodpovídá za nastavení legislativních mantinelů motivujících soukromý sektor k investicím pro životní prostředí příznivému podnikání. (Conrady, Buck a Viehl, 2012, s. 202-205)

3.3.5 Vznik nových, specifických forem cestovního ruchu

Jak již bylo zmíněno, cestovní ruch je souhrn ekonomických a sociálních aktivit sloužících k uspokojování lidských potřeb určených subjektem cestovního ruchu, člověkem, jako bytostí ryze individuální. Individualita člověka se projevuje tím, že k účasti na cestování motivují různé lidi různé důvody (Hotel Club Travel Blog, 2007-2008), což vede

k neustálému vývoji forem cestovního ruchu. Kromě stálých forem cestovního ruchu odpovídajících na univerzální lidské potřeby, vymezené jako základní formy se v poslední době vykrytalizovaly i jiné, specifické formy, jež jsou výsledkem nastupujících trendů a životního stylu obyvatel. (Ryglová, 2009, s. 119-120)

Jak uvádí Just Landed (2003-2013) rozvíjející se odvětví cestovního ruchu již dávno není jen o klasické dovolené u moře, ale čím dál tím více turistů si volí destinace cestovního ruchu na základě unikátních, někdy až bizarních kritérií. V následujícím textu jsou abecedně uspořádány nově se rozvíjející specifické formy cestovního ruchu. V názvu je uváděn anglický název s volným překladem do češtiny, jelikož jsou některé formy pro české prostředí dosud neznámé.

- „Birth Tourism“ neboli porodní cestovní ruch. Subjektem tohoto cestovního ruchu jsou ženy, jejichž motivací je porod v určité zemi s cílem dosáhnoutí státního občanství cílové země pro narozeného potomka.
(24.com, 2009)
- „Cemetery Tourism“ neboli hřbitovní cestovní ruch. Subjektem této formy cestovního ruchu jsou zejména milovníci historie, kulturní výzkumníci a lidé hledající svoji genealogickou historii, jež k návštěvě slavných hřbitovů, hrobek či pomníků slavných osobností motivuje touha po poznání nebo jen inspirace při zkoumání života slavných osobností. (Just Landed, 2003-2013)
- „Dark Tourism“ neboli temný cestovní ruch. Jedná se o rostoucí formu cestovního ruchu, jehož subjektem jsou lidé, které přitahují místa s neslavnou minulostí spojená se smrtí, brutalitou a terorem, na nichž se odehrály masové vraždy, typické pro koncentrační tábory, vražedná pole Rudých Kmerů v Kambodži či Robben Island u pobřeží Kapského města. V současnosti probíhá na Univerzitě ve středním Lancashire výzkum temného cestovního ruchu, první svého druhu, jehož cílem je zjistit základní pohnutku lidí směřující k účasti na této formě cestovního druhu. (Just Landed, 2003-2013)
- „Disaster Tourism“ neboli navštěvování míst postižených katastrofou. Subjektem této formy cestovního ruchu je úzká skupina lidí, která je motivována poznáním důsledků katastrofy či jejím pozorováním. Mezi významná, katastrofou postižená místa v nedávné době patřila například jižní a jihovýchodní Asie postižená vlnou tsunami v roce 2004, New Orleans postižené hurikánem Katrina nebo výbuch sopky na Islandu v roce 2010. (Hotel Club Travel Blog, 2007-2008),

- „Ghost Tourism“ neboli navštěvování měst duchů. Jedná se o formu cestovního ruchu, jehož subjektem jsou lidé fascinovaní a přitahováni paranormálními jevy, které je motivují k návštěvě míst s nimi spojenými, například městské části v Dublinu, Quebecu, Brisbane spojovanými s výskytem duchů, Guyana, Černobyl, Salem, či části Transylvánie a další. (Hotel Club Travel Blog, 2007-2008)
- „Pop-Culture Tourism“ neboli popkulturní cestovní ruch. Subjektem tohoto cestovního ruchu jsou lidé motivovaní k návštěvě míst neoddělitelně spojených s populární knihou, filmem, televizním pořadem, hudbou, významnou kulturní událostí či slavnou osobností, například kolébka hudební skupiny Beatles, město Liverpool nebo natáčecí exteriéry úspěšné trilogie Pán prstenů na Novém Zélandu. (Hotel Club Travel Blog, 2007-2008)
- „Slum Tourism“ neboli navštěvování chudinských čtvrtí. Subjektem této formy cestovního ruchu, vykazující v posledních letech výrazný nárůst, je bohatší část světového obyvatelstva motivovaná kulturní zvědavostí, poznáním autentičnosti života v chudinských čtvrtích. (Hotel Club Travel Blog, 2007-2008) Jedná se o velice kontroverzní formu cestovního ruchu, na jedné straně je vnímána jako čisté vykořisťování (Just Landed, 2003-2013), na druhou stranu může oblastem krajní chudoby přinášet určité peněžní či jiné zdroje, například chudinské čtvrti v Riu, Karáčí či Kapském městě se přímo snaží přilákat bohaté turisty, všeobecně je však stále vnímána za nehumánní formu cestovního ruchu. K nejvíce navštěvovaným místům patří chudinské čtvrti v Rio de Janeiru, Mumbai, Manile, Káhiře a Mexiko city (Hotel Club Travel Blog, 2007-2008)
- „Weather Tourism“ cestování za extrémním počasím. Jedná se o formu cestovního ruchu, jehož subjektem jsou lidé dávající přednost pro rekreaci v těžkých, někdy až extrémních podmínkách, například rekreační pobyt na Antarktickém kontinentu. (24.com, 2009)

3.3.6 Rozvoj informačních a komunikačních technologií: Význam sociálních medií a mobilních zařízení pro cestovní ruch

Jak uvádí Franke (2012, s. 24) nové mobilní a internetové technologie, mezi něž řadí mobilní zařízení či navigační prostředky (GPS) nabývají v cestovním ruchu stále většího významu.

Internet jako komunikační fenomén nadcházejícího tisíciletí, a zejména neustále stoupající význam sociálních médií na celospolečenském měřítku a také technologický rozmach nových mobilních zařízení, se stává významným a velmi důležitým nástrojem pro oslovení potenciálních zákazníků a propagaci produktů cestovního ruchu. Jeho správné uchopení a tvorba vhodné strategie bude jedním ze základních determinantů úspěchu či neúspěchu turistické destinace.

Je jednoznačné, že sociální média s sebou přináší revoluci ve způsobu shromažďování informací o produktech cestovního ruchu. Poskytovatel cestovního ruchu, chce-li být v dnešním globalizovaném světě úspěšný, se tak musí soustředit na správu více komunikačních kanálů, než je například webová stránka či vlastní leták. Budoucí zákazníci, dnešní mladá generace, očekávají mnohem více informací, jako jsou aktuální fotografie, videa, příspěvky od současných a minulých zákazníků. Velmi důležitá se tak jeví orientace na sociální média, zejména „Facebook“ či „Tripadvisor“, jež navíc může působit jako levná a výkonná forma zprostředkování informací. Společně s orientací na sociální media je také velmi podstatné řízení spokojenosti zákazníků, protože právě oni mohou přitáhnout, ale i odradit nové zákazníky. Orientace na potřeby a požadavky potenciálních i stávajících zákazníků a jejich uspokojení bude hrát v následujících letech zásadní roli při konkurenčním boji a bude určovatelem úspěchu či neúspěchu na poli cestovního průmyslu. (Conrady, Buck a Viehl, 2012, s. 129-132)

V souvislosti s rostoucím významem sociálních médií roste také potřeba používat technologicky pokročilá mobilní zařízení. Většinou jsou používána především v případech, kdy je to pro cestujícího přínosné, například při odbavení na letišti, naopak vzhledem k tomu, že většina internetových stránek poskytovatelů služeb není přizpůsobena malým displejům mobilních zařízení, jejich užití při rezervaci zájezdů není příliš obvyklé a může být také problematické. Je potřeba také dodat, že určitá část cestujících stále žádné pokročilé mobilní zařízení nevládní. Používání těchto zařízení je typické zejména pro mladší část populace, ovšem i starší cestující nejsou výjimkou. Pro další vývoj a výrazný nárůst těchto zařízení je důležité přizpůsobení informací konkrétním mobilním zařízením tak, aby podávali aktuální, užitečné a místně příslušné informace. (Conrady, Buck a Viehl, 2012, s. 132-133)

3.3.7 Vize cestovního ruchu pro rok 2050

Conrady, Buck a Viehl (2012, s. 3-17) předpokládají deset významných změn, jež budou utvářet podobu cestovního ruchu v následujících desetiletích:

1. Nástup nové střední třídy – změna poptávky po cestovním ruchu.
2. Stárnutí populace – seniorský turismus.
3. Turistická identita, chování a přístupy – změna nabídky cestovního ruchu.
4. Technologie – využití nových komunikačních technologií.
5. Komplexnost vědy – inovace v dopravě a komunikaci.
6. Konec prostituce – bezpečný sexuální cestovní ruch.
7. Budoucnost měst – nové přístupy k propagaci měst.
8. Cena jídla.
9. Nový moderní hotel.
10. Konec ropy.

II. PRAKTICKÁ ČÁST

4 METODIKA A CÍLE ANALYTICKÉ ČÁSTI

Cestovní ruch, vymezuující se svou komplexností a vlivem na ekonomické, sociokulturní a environmentální prostředí, je potenciálním nástrojem pro ekonomický rozvoj problémového či zaostávajícího regionu. Město Bruntál a jeho okolí je právě možno považovat jako jednu z periferních oblastí ČR, vyznačující se značně problematickou a neutichající socioekonomickou situací, jejíž řešení je více než složité. V souvislosti s potenciálním přínosem cestovního ruchu, popisovaného v teoretické části, se naskytá příležitost pro řešení dané situace, v níž se zkoumaný subjekt nachází a zároveň vytvoření stabilního nejenom ekonomického prostředí.

Pracovní postup praktické části vychází z otázek a cílů kladených s důrazem na primární cíl – využití cestovního ruchu pro ekonomický rozvoj města Bruntál a jeho okolí. Základní myšlenky a cíle praktické části jsou:

- **Cíl 1: Vymezení zkoumaného objektu a analýza vybraných socioekonomických ukazatelů**
  - Jaké postavení má v rámci Moravskoslezského kraje ORP Bruntál?
- **Cíl 2: Analýza lokalizačních, selektivních a realizačních předpokladů cestovního ruchu.**
  - Jaké má město Bruntál a jeho okolí předpoklady pro cestovní ruch? Jsou zde přítomny konkrétní přírodní či kulturně historické atraktivity? Je zde dostatečné institucionální a personální zabezpečení cestovního ruchu? Jaké jsou možné omezení rozvoje cestovního ruchu?
- **Cíl 3: Analýza dopravní infrastruktury, marketingu a financování po cestovním ruchu**
  - Jaká je dopravní situace v regionu? Jakým způsobem přistupuje město Bruntál a okolí k propagaci cestovního ruchu? Jakým způsobem je v rámci regionu zajišťováno financování cestovního ruchu?
- **Cíl 5: Analýza poptávky**
  - Jakého postavení dosahuje ORP Bruntál v rámci mezikrajského srovnání v oblasti počtu návštěvníků? Jakou měrou se návštěvníci podílejí na naplnění ubytovacích kapacit?

➤ **Cíl 5: Zpracování SWOT analýzy**

- Jaké jsou silné a slabé stránky, příležitosti a hrozby cestovního ruchu města Bruntál a jeho okolí?

➤ **Cíl 6: Návrh řešení problematiky cestovního ruchu s ohledem na ekonomický rozvoj řešené oblasti**

- Jakým způsobem je možno využít potenciál cestovního ruchu města Bruntál a jeho okolí?

Jako základním nástroj analytického výzkumu, poskytujícím odpovědi na výše uvedené otázky a naplňující stanovené cíle jsou veřejně dostupná sekundární data. Z hlediska vzájemných vazeb města Bruntál ke svému nejbližšímu okolí, a také podstatně jednoduššímu a komplexnějšímu vyhledávání informací bude řešena problematika cestovního ruchu na úrovni správního obvodu obce s rozšířenou působností, tedy SO ORP Bruntál. Takto definované území je přímo uváděno a používáno samotným ORP Bruntál, respektive městem Bruntál.

Pro účely analýzy byl využit také primární výzkum, zejména rozhovory s kompetentními osobami v dané oblasti.

Analýza praktické části pracuje také s tzv. Bennetovou metodou, která pomocí multikriteriálního hodnocení umožňuje identifikovat regionální disparity, jedná se v podstatě o procentuální posouzení odchylek od průměru daného statistického souboru. (Zahradník, Jedlička, 2010, s. 30)

Pro stanovení současného stavu environmentálního prostředí obcí zkoumaného území a je využit tzv. koeficient ekologické stability, jenž uvádí poměr stabilních lesních krajinných prvků (lesy, vodní plochy a toky, pastviny, mokřady, sady, vinice a další) a nestabilních krajinných prvků (orná půda, antropogenizované plochy a chmelnice) ve zkoumaném území. (Míchal, 1994, s. 185)

5 ANALÝZA POTENCIÁLU ÚZEMÍ MĚSTA BRUNTÁL A JEHO OKOLÍ PRO CESTOVNÍ RUCH

5.1 Vymezení zkoumaného objektu a analýza vybraných ukazatelů socioekonomické sféry

5.1.1 Vymezení zkoumaného objektu

Z hlediska administrativního členění ČR je SO ORP Bruntál součástí Moravskoslezského kraje, společně s ORP Krnov a ORP Rýmařov tvoří statistickou jednotku okres Bruntál. Na území ORP Bruntál se nachází celkem 31 sídelních jednotek, administrativní mapa s katastrálním vymezením jednotlivých obcí ORP Bruntál viz příloha č. 1. Na základě členění agentury území ČR do turistických oblastí a turistických regionů je ORP Bruntál součástí turistické oblasti Jeseníky – východ, jenž náleží k turistickému regionu Severní Morava a Slezsko, mapa turistických regionů viz příloha č. 2.

Obrázek 1: SO ORP Moravskoslezského kraje

Zdroj 1: Risy.cz, 2012

Charakteristickým znakem postavení ORP Bruntál je významný podíl na celkové rozloze kraje, jenž tvoří téměř 12%, a počtu obcí, podílející se na celkovém počtu z více než 10 %. Nižší počet obyvatel, přibližně 3% z celkového počtu kraje, je na základě nízké hustoty osídlení rozptýleno do menších sídel s výjimkou města Bruntál. Procentuální vyjádření

základních statistických ukazatelů ORP Bruntál na Moravskoslezském kraji znázorňuje doplňující tabulka.

Tabulka I: Srovnání ORP Moravskoslezského kraje

ORP	Rozloha v km ²	Počet obyvatel	Počet obyvatel sídla ORP	Hustota osídlení	Počet obcí	z toho: se statutem města
Moravskoslezský kraj	5 427	1 230 613		227	300	42
Bruntál	630	38 235	16 992	61	31	4
Krnov	574	41 816	24 658	73	25	3
Opava	567	101 874	58 281	180	41	2
Frýdek-Místek	480	110 128	57 747	229	37	3
Ostrava	332	329 961	299 622	995	13	4
Rýmařov	332	16 278	8 609	49	11	2
Frýdlant nad Ostravicí	317	23 698	9 753	75	11	1
Vítkov	280	13 828	5 981	49	12	2
Nový Jičín	275	48 345	23 867	176	16	1
Třinec	235	55 393	36 745	236	12	1
Odry	224	17 432	7 423	78	10	2
Jablunkov	176	22 634	5 759	129	12	1
Hlučín	165	40 178	14 122	243	15	2
Bílovec	162	25 958	7 558	160	12	2
Kopřivnice	121	41 408	22 825	341	10	3
Karviná	106	69 999	58 833	663	4	1
Kravaře	101	21 293	6 736	212	9	1
Frenštát pod Radhoštěm	99	19 079	10 990	193	6	1
Havířov	88	93 319	78 503	1 058	5	1
Orlová	70	44 379	30 988	634	4	2
Bohumín	48	29 068	21 897	605	2	2
Český Těšín	44	26 310	25 154	592	2	1

Zdroj: Risy.cz, 2012 a vlastní zpracování

Tabulka II: Postavení ORP Bruntál v Moravskoslezském kraji

Jednotka	Rozloha v km ²	Počet obyvatel	Hustota osídlení	Počet obcí	z toho města
Moravskoslezský kraj	5 427	1 230 613	227	300	42
Bruntál	630	38 235	61	31	4
Podíl ORP Bruntál v %	11,61%	3,11%	26,87%	10,33%	9,52%

Zdroj: Risy.cz, 2012 a vlastní zpracování

5.1.2 Analýza vybraných ukazatelů socioekonomické sféry

Následující tabulka uvádí pomocí Bennetovy metody srovnání čtyř vybraných ukazatelů socioekonomické sféry, s cílem přiblížení postavení ORP Bruntál v rámci kritérií konkurenceschopné ekonomiky, zejména počet mikro, malých a středních podniků, nezaměstnanost a počet uchazečů na jedno volné pracovních míst.

Tabulka III: Ukazatele konkurenceschopné ekonomiky ORP Moravskoslezského kraje - průměr za období 2007-2011.

ORP	Počet mikropodniků na 1000 obyvatel	Počet MSP na 1000 obyvatel	Míra registrované nezaměstnanosti (v %)	Počet uchazečů o práci na jedno volné pracovní místo	Celkem
Ostrava	1,91	3,09	0,63	6,02	11,66
Opava	1,74	2,78	1,93	4,16	10,61
Frýdlant nad Ostravicí	3,24	1,62	1,53	3,31	9,70
Nový Jičín	0,99	1,31	2,13	4,89	9,32
Frýdek-Místek	1,07	0,80	1,69	5,76	9,32
Třinec	-0,69	1,39	3,37	3,63	7,70
Frenštát pod Radhoštěm	1,34	-0,63	2,70	1,93	5,34
Hlučín	0,81	-0,38	2,21	2,56	5,20
Kopřivnice	-0,47	-1,83	2,20	3,78	3,68
Bílovec	-0,04	-0,68	1,01	1,51	1,80
Jablunkov	-1,80	-0,41	3,03	-0,49	0,33
Český Těšín	-0,24	0,52	-0,32	0,11	0,07
Krnov	0,32	1,35	-1,74	-0,38	-0,44
Bruntál	1,55	1,11	-4,10	0,72	-0,72
Odry	0,07	1,40	-2,03	-1,05	-1,61
Kravaře	1,36	-1,30	-0,47	-3,88	-4,29
Bohumín	-2,16	-2,50	0,06	-0,79	-5,38
Karviná	-3,57	-2,38	-3,52	0,89	-8,58
Havířov	-2,32	-4,03	-2,44	-1,83	-10,63
Rýmařov	1,28	2,21	-1,68	-14,83	-13,03
Orlová	-3,17	-3,45	-2,40	-4,52	-13,54
Vítkov	-1,24	0,00	-3,76	-11,51	-16,51
Průměr ORP	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Zdroj: ČSÚ 2013 a vlastní zpracování

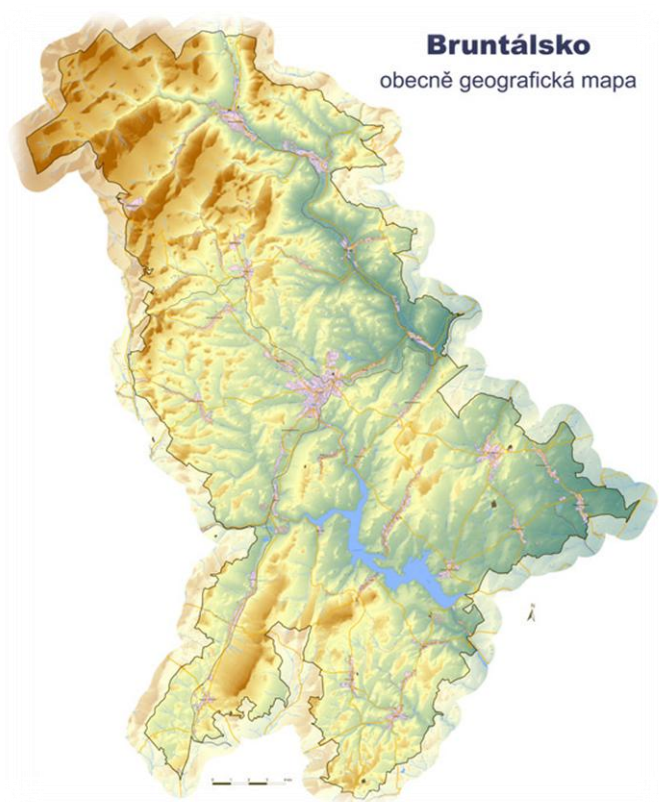
Přestože ORP Bruntál vykazuje nadprůměrné hodnoty v počtu mikropodniků (více než 15 % průměru kraje), malých a středních podniků (více než 10 % kraje), měl v letech 2007 až

2011 nejvyšší průměrnou míru nezaměstnanosti z celého kraje a to 15,79%. Je potřeba říci, že i tak jsou hodnoty jednotlivých ukazatelů v rámci kraje i prvně umístěných ORP, zejména co se týče nezaměstnanosti a počtu uchazečů, ve srovnání s ČR vcelku vysoké.

5.2 Lokalizační předpoklady

5.2.1 Přírodní podmínky

Z hlediska geografického vymezení se město Bruntál a jeho okolí nachází v severovýchodní části České republiky v oblasti Nížkého Jeseníku, na západě volně navazující na Hrubý Jeseník, na severu lemované Slezskou nížinou, na jihu Hornomoravským úvalem a na východě Moravskou bránou a Ostravskou pánví. (Pavel Kozelský, 2003-2008) Průměrná výška regionu je přibližně 400 – 600 m n. m, na severozápadě se nachází hora Praděd s výškou 1492 m n. m., nejvyšší hora Jeseníků. Podnebím se jedná o chladnou oblast, s průměrnými zimními teplotami v rozmezí -3 až -6 °C, v létě je zde teplota průměrně 14 až 16 °C. Sněhová pokrývka zde vydrží průměrně 100 dní v roce. (Turistika.cz s.r.o., 2007-2013)

Obrázek 2: Obecně geografická mapa ORP Bruntál

Zdroj: MÚ Bruntál, 2013 a vlastní zpracování

Výhodné a místy doslova atraktivní přírodní podmínky umožňují využití zkoumaného území pro potřeby cestovního ruchu po celý rok, v zimním období je zde možnost sjezdového a běžeckého lyžování nejenom v pohoří Hrubého Jeseníku, jelikož příhodná nadmořská výška a klimatické podmínky umožňují budování běžeckých tras i v jižní části regionu, v pohoří Nížkého Jeseníku. V letním období je zde možnost dlouhodobé rekreace v příjemném prostředí či jednodenních výletů za účelem pěší turistiky a cykloturistiky po místních kopcích, z nichž část tvoří soubor bývalých sopečných vulkánů. Přehradní nádrž Slezská Harta nabízí možnost vodních sportů, rybaření, výletů a dalších.

Velmi důležitá se jeví geografická poloha sídla ORP, města Bruntál (viz obecně geografická mapa), jenž může sloužit jako ubytovací a kulturně-společenské zázemí pro výše uvedené typy cestovního ruchu. Atraktivnost výše popsaných přírodních podmínek demonstruje následující tabulka porovnávající počet atraktivit cestovního ruchu ORP Bruntál v souvislosti s Moravskoslezským krajem a turistickou oblastí Jeseníky – východ.

Tabulka IV: Atraktivita cestovního ruchu ORP Bruntál v oblasti sportu a využití volného času

Region	Počet naučných stezek	Počet přírodních zajímavostí	Počet cyklostezek	Počet tras pro běžecké lyžování	Počet tras pro sjezdové lyžování	Vodní sporty (koupání v přírodě)
ORP Bruntál	5	3	3	2	2	2
Turistická oblast Jeseníky- východ	13	7	7	11	11	2
Moravskoslezský kraj	58	14	24	20	48	11
Podíl ORP Bruntál na kraji (v %)	8,62%	21,43%	12,50%	10,00%	4,17%	18,18%

Zdroj: msregion.cz, 2007-2012 a vlastní zpracování

ORP Bruntál vyniká zejména počtem přírodních zajímavostí a využití vodních ploch pro koupání a jiné vodní sporty, naopak v oblasti sjezdového lyžování je jeho postavení, především vůči kraji vcelku nepříznivé.

Následující sled tabulek přibližuje jednotlivé atrakti. Kromě níže uvedených je zde také možnost hippoturistiky, jelikož přímo na území ORP se nachází známá dostihová stáj Wrbna a. s., jejíž koně se pravidelně účastní „Velké pardubické steeplechase“, stáj Romany Trchalové v Mezině a stáj Amír v Rudné p. Pradědem. Bohužel není na území regionu přítomna specializovaná dráha in-line bruslení, nejbližší se nachází v Malé Morávce. I výčet možností pro adrenalinové sporty je značně omezený, přesto se přímo v Bruntále naskýtá možnost ježdění na motokárách dosahujících rychlosti až 70 km/h na kryté trati dlouhé 300 metrů, jež však díky své jedinečnosti nabízí, jako jediná v Evropě, mimoúrovňové překřížení známe z trati F1 v Suzuce, klopenou zatáčku jako na trati v Indianopolis a také tunel, obdobně jako na trati F1 v Monaku. (msregion.cz, 2007-2012)

Tabulka V: Naučné stezky ORP Bruntál

Název naučné stezky	Popis naučné stezky
Bílá Opava	Naučná stezka zřízená Správou CHKO Jeseníky v roce 1979 o délce 3 (respektive 4,5 a 6,5), tématicky zaměřená na lesnictví, geologii, jedinečnou přírodu - prales, vodopády a mísy. Počátek v Karlově Studánce.
Údolím lapků z Drakova	Naučná stezka o délce 12 km zřízená společností Aktaea a Správou CHKO Jeseníky v roce 2007, tématicky zaměřená na přírodu (lesy) a historii - těžba železné rudy, rýžování zlata, zříceniny hradů a bývalé hutě, počátek ve Vrbně pod Pradědem
Tuřitový lom	Naučná stezka zřízená Lesy ČR a Lesní správou v Bruntále v délce 5 (14) km, tématicky zaměřená na lesnictví a přírodní památku Razovské tufity. Možnost volby trasy - delší a kratší okruh.
Uhlířský vrch u Bruntálu	Naučná stezka zřízená městem Bruntál v roce 2007 s délkou 1,4 km tématicky zaměřená na historii vodovodního systému pod Uhlířským vrchem, lípové aleji a její současnosti, chrám Panny Marie Pomocné a také vyhaslý vulkán a sopečnou aktivitu v okolí Bruntálu.
Vyhlička Praděd	Naučná stezka zřízená městem Vrbno pod Pradědem s délkou 4 km tématicky zaměřená na historii Vrbenska, jesenickou faunu a floru přírodní rezervaci a lesní železnici.

Zdroj: msregion.cz, 2007-2012 a vlastní zpracování

Tabulka VI: Přírodní zajímavosti ORP Bruntál

Název přírodní zajímavosti	Popis přírodní zajímavosti
Lávový proud u Meziny	Jedná se o stejnojmennou přírodní památku nacházející se u obce Mezina, jedinečnou kamennými varhanami v bývalém lomu vytvořeném proudem lávy z Venušiny sopky. Na území pod skalní stěnou je možno ve struktuře napadaných kamenů nalézt zelenožlutá zrníčka olivínu.
Mořské oko u Karlovic	Jedná se o jezírko vzniklé částečným zatopením lomu, jnež se nachází na úbočí vrcholu kopce Milíř zvedajícího se východním směrem nad obcí Karlovice.
Venušina sopka u Bruntálu	Jedná se o kopec - čtvrtohorní sopka zvedající se jihovýchodním směrem nad obcí Mezina s vrcholem pokrytým červenohnědou struskou a sopečným pískem, na vrcholku se nalézá hlavní kráter, v okolí několik roklí, z vrcholu jde za příznivého počasí vidět na Praděd.

Zdroj: msregion.cz, 2007-2012 a vlastní zpracování

Tabulka VII: Cyklostezky ORP Bruntál

Název cyklostezky	Délka (km)	Popis cyklostezky
Adrenalin pod Pradědem	77	Počátek a konec v Karlově Studánce, jedná se o velmi náročnou trasu, vhodnou pro horská kola, součástí je výstup na Praděd.
Kolem Slezské Harty	76	Počátek a konec v Bruntálu, jedná se o středně náročnou trasu, vhodnou pro trekkingová kola.
Za sopkami Nízkého Jeseníku	49	Počátek a konec v Bruntálu, jedná se o lehkou trasu, vhodnou pro horská a trekkingová kola.

Zdroj: msregion.cz, 2007-2012 a vlastní zpracování

Tabulka VIII: Běžecské trasy a ski areály ORP Bruntál

Název běžecské trasy	Délka (km)	Popis běžecské trasy
Běžecské trasy v okolí Vrbna pod Pradědem	33,50	Jedná se celkem o 3 trasy - A, B, C, jedna tréninkový okruh s náročným profilem, ostatní středně těžké. Hrubý Jeseník.
Běžecské trasy Lomnice	42,35	Jedná se celkem o 2 trasy - A, B, lehké až středně těžké. Nízký Jeseník.
Název ski areálu	Délka (km)	Popis ski areálu
Ski areál Ludvíkov u Vrbna pod Pradědem	neuveдено	Jedná se o ski areál s jedním vlekem, svah určený pro začátečníky a pokročilé s možností večerního osvětlení.
Sport centrum Figura Praděd - Ovčárna	neuveдено	Jedná se o ski areál na nejvyšší hoře Jeseníků, Pradědu, 6 vleků, možnost lyžování 5 až 6 měsíců v roce, Ski servis a Ski park.

Zdroj: msregion.cz, 2007-2012 a vlastní zpracování

Tabulka IX: Vodní plochy s možností pro vodní sporty ORP Bruntál

Název vodní plochy	Popis vodní plochy
Zatopený lom Šíř Svobodné Heřmanice	Možnost koupání v zatopeném břidlicovém lomu, oblíbeném také pro možnost potápění. Upravené pláže, molo i nově parkoviště. Málo ryb.
Vodní nádrž Slezská Harta	Možnost příjemného koupání, travnatá pláž, restaurace, celkově nízká úroveň služeb, atraktivní okolí - jesenické sopky.

Zdroj: msregion.cz, 2007-2012 a vlastní zpracování

5.2.2 Kulturně-historické podmínky

Jednoznačným kulturně-historickým centrem regionu je město Bruntál, založené kolem roku 1213, s velmi zajímavou historií a jedním historickým prvenstvím celorepublikového charakteru, jelikož je považované za vůbec první institucionální město na území ČR, jemuž bylo přiděleno tzv. „magdeburské městské právo“, což znamenalo, že město bylo až do roku 1352 ve výjimečném postavení vůči královským městům Olomouci a Opavě. Bruntál byl díky svému výhodnému postavení centrem pro kolonizaci Jeseníků a díky privilegii o

městské samosprávě zakládal další osady. Zachovalé historické jádro města bylo v roce 1992 prohlášeno za městskou památkovou zónu. Bezesporu nejvýznamnějším kulturně-historickou atraktivitou celého regionu je zámek Bruntál, v jehož části se také nalézá muzeum. (MÚ Bruntál, 5. 2. 2010)

Dalším významným kulturně-historickým centrem v regionu je lázeňská obec Karlova Studánka, ležící v romantickém údolí Bílé Opavy, známá pro svoji lázeňskou tradici založenou v roce 1785. Z dalších lázeňských zařízení zastoupených v Moravskoslezském kraji, lázně Darkov a lázně Klimkovice, patří Karlova Studánka k nejnámějším a také nejoblíbenějším. K léčbě dýchacích cest, silikózy, nemoci z povolání a také srdečních chorob jsou využívány uhličitě-železité prameny. (msregion.cz, 2007-2012)

Samotný region nedosahuje úrovně v rámci významných kulturně-historických památek jako Moravskoslezský kraj, nicméně ve srovnání s turistickou oblastí Jeseníky (východ) má ORP Bruntál významnější postavení, jak naznačuje následující tabulka. Historických památek místního významu je v regionu celá řada, ať už se jedná o obecní či městské památky, v podobě historických budov, kašen či hřbitovů, téměř v každé obci se nachází kostel či kaple, většina postavených přibližně v druhé polovině 18. století a na počátku 19. století. Nejstarší církevní památkou v regionu je opevněný kostel Neposkvrněného početí Panny Marie ve Starém Městě, postavený v roce 1213 jako jádro původního Bruntálu.

Lokálního významu nabývají také zřícenina hradu Šternek u obce Bílčice, zřícenina hradu Freudenštejn u obce Karlovice (2. polovina 13. století), zřícenina hradu Fürstenwalde (13. století), v blízkosti Vrbna pod Pradědem se nachází zřícenina hradu Rabenštejn (13. století), Pustý hrad (13. století) a Kobrštejn (přelom 13. a 14. století).

Tabulka X: Atraktivity cestovního ruchu ORP v kulturně-historické oblasti

Jednotka	Počet hradů, zámků, zřícenin	Počet technických atraktivit	Rozhledny a vyhlídky	Dřevěná architektura	Církevní památky
ORP Bruntál	1	1	2	2	1
Turistická oblast Jeseníky- východ	10	3	7	3	2
Moravskoslezský kraj	32	37	19	29	7
Podíl ORP Bruntál na kraji (v %)	3,13%	2,70%	10,53%	6,90%	14,29%

Zdroj: msregion.cz, 2007-2012 a vlastní zpracování

Tabulka XI: Významné kulturně historické atraktivity ORP Bruntál

Hrady, zámky, zříceniny	
Zámek Bruntál	Jedná se o nejvýznamější pamětihodnost ve městě, jehož historie sahá až do druhé poloviny 15. století, v současnosti přestavěný do barokního stylu se zachovaným renesančním arkádovým nádvořím a hodinovou věží. Bohytý mobiliář, část stavby působí jako muzeum. Jedná se o národní kulturní památku.
Technická atraktivita	
Kosárna v Karlovicích ve Slezsku	Jedná se o dřevěný objekt (1754 až 1992), kosárnu, v níž se vyráběly kosačky, dráty a jiné zemědělské nářadí, v současnosti stavba působí jako muzeum.
Rozhledny a vyhlídky	
Praděd	Nejvyšší hora Jeseníků, za příznivého počasí lze vidět Krkonoše a Vysoké Tatry. Celková výška je 160 metrů.
Rozhledna Velký Roudný	Rozhledna postavená v roce 2007 na vrcholu Velkého Roudného s výškou 20 metrů, z níž je vidět kraj kolem Slezské Harty, Hrubý a Nízký Jeseník, Krnovsko, Opavsko, Beskydy a Oderské vrchy.
Dřevěná architektura	
Dřevěná Kaple Sv. Huberta v Karlově Studánce	Jedná se o dřevěnou kapli postavenou v roce 1757-1758 s původní stropní malbou a obrazem Sv. Huberta.
Lázeňský areál v Karlově studánce	Jedná se o unikátní celek dřevěných zděných lázeňských domů v empírickém stylu postavených na přelomu 19. století.
Významné církevní památky	
Poutní kostel Panny Marie Pomocné - Uhlířský vrch	Jedná se o významnou regionální církevní stavbu postavenou v roce 1756 až 1765, významnou součástí je i lipová alej z roku 1770 vedoucí ke kostelu z města.
Muzea	
Muzeum Bruntál	Jedná se o muzeum specializované na lesnictví, sbírka muzea obsahuje ve svém inventáři řadu unikátních předmětů kulturní povahy, příkladem mohou být kolekce betlémů, židovské kulturní předměty, sbírka cínů, obrazy, grafiky, součástí je také expozice příroda Bruntálska a Čechy, také řemesla a živnosti na Bruntálsku. Pobočkou muzea jsou Muzeum Kosárna Karlovice a Hrad Sovinec.
Muzeum v Andělské hoře	Muzeum je tematicky zaměřené na historii města Andělské hory.

Zdroj: msregion.cz, 2007-2012 a vlastní zpracování

5.2.3 Kulturně-společenské podmínky

Dle informací Bruntál IS (2013) se na území regionu se pořádá řada tradičních kulturních a společenských akcí, konaných v létě i v zimě, mezi něž patří vítání jara, velikonoční oslavy, den dětí, poutní slavnosti, cyklovýlety, turistické výšlapy, vítání zimy v Jeseníkách, mikulášské nadílky, vánoční oslavy, adventní koncerty, plesy a bály.

Nejvýznamnějším kulturně-společenským centrem regionu je město Bruntál, v němž se každoročně koná řada tradičních kulturně-společenských akcí, připadajících z velké většiny na letní měsíce:

- 1. 1. 2013 se uskutečnil 23. ročník Novoročního výstupu na Uhlířský vrch
- Dny města Bruntálu – červen, v roce 2013 31. ročník, v rámci výročí založení města, součástí oslav je také Mezinárodní večerní běh Bruntálem
- Dny pohody – červen
- Jazzový festival v Bruntále – červenec, v roce 2013 4. ročník
- Bruntálské indiánské léto – září, v roce 2013 11. ročník, jedná se o hudební festival folkových, country a bluegrassových skupin

Rok 2013 je z hlediska kulturních a společenských akcí jedinečný, jelikož město slaví 800. výročí založení, v této souvislosti je pro celý rok vytvořen rozsáhlý soubor těchto akcí.

Mezi další nejvýznamnější kulturně-společenské akce na území ORP Bruntál patří:

- Slezská Harta – Leskovec nad Moravicí – každoroční vodnický splav
- Vrbno pod Pradědem – červnové Vrbenské slavnosti – dny Euroregionu Praděd
- Světlá Hora – dostihový den, konaný každoročně v červenci

Jediným divadlem v regionu je Městské divadlo Bruntál s charakterem lokálního významu, ve kterém se pořádají hudební koncerty, vystoupení dětí a žáků mateřských a základních škol, výstavy a divadelní představení. Divadlo v Bruntále nemá stálou divadelní scénu, v městě je pouze amatérský divadelní soubor Magnet. V divadle se hrají hry hostujících divadel, a to nejenom z Moravskoslezského kraje, ale také často i z Prahy, o které je mezi místními obyvateli velký zájem. (Bruntál IS, 2013)

Zajímavostí je vytvoření ochotnického divadelního spolku ve Světlé Hoře (2013) ve 2. polovině roku 2011, který se výhradně zaměřuje na hry autorů Jára Cimrmana, Ladislava Smoljaka a Zdeňka Svěráka, ve svém repertoáru mají zatím dvě hry a to „Vyšetřování ztráty třídní knihy“ a „Dobytí Severního pólu“ s premiérou 19. 4. 2013.

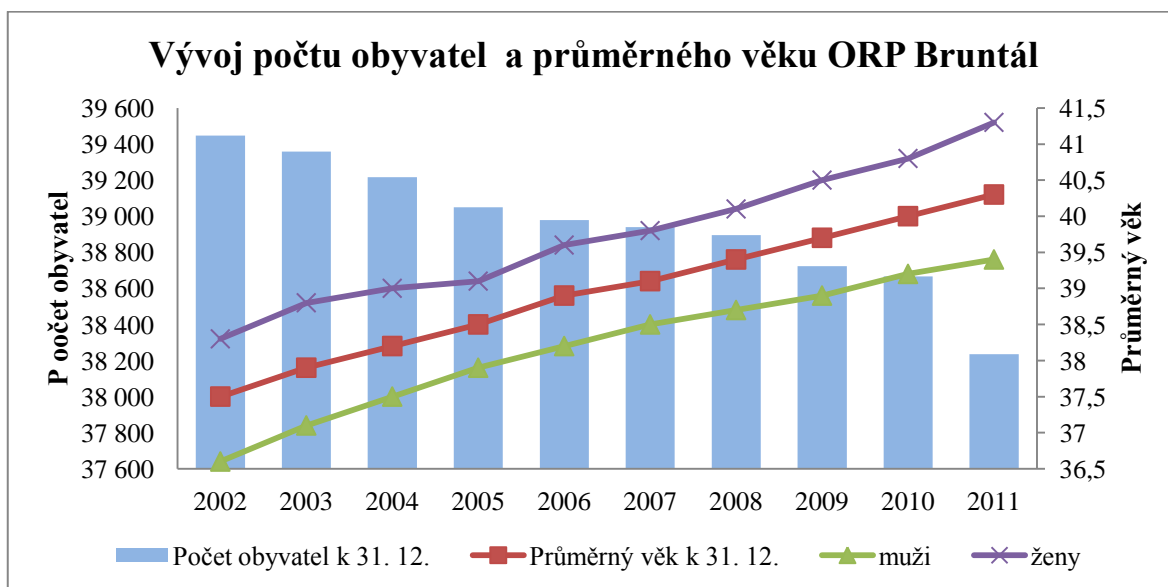
5.3 Selektivní předpoklady

5.3.1 Demografické faktory

Z hlediska dlouhodobého časového horizontu se demografickými charakteristikami ORP Bruntál zabývá sociodemografická studie zpracovaná v roce 2009. Počet obyvatel zaznamenával od roku 1971 konstantní růst a v roce 1998 dosáhl historického maxima 41, 2 tisíc obyvatel, počátkem roku 1999 dochází k populační ztrátě, která přetrvává až do současnosti. (Proces-Centrum pro rozvoj obcí regionů, s.r.o., 2009)

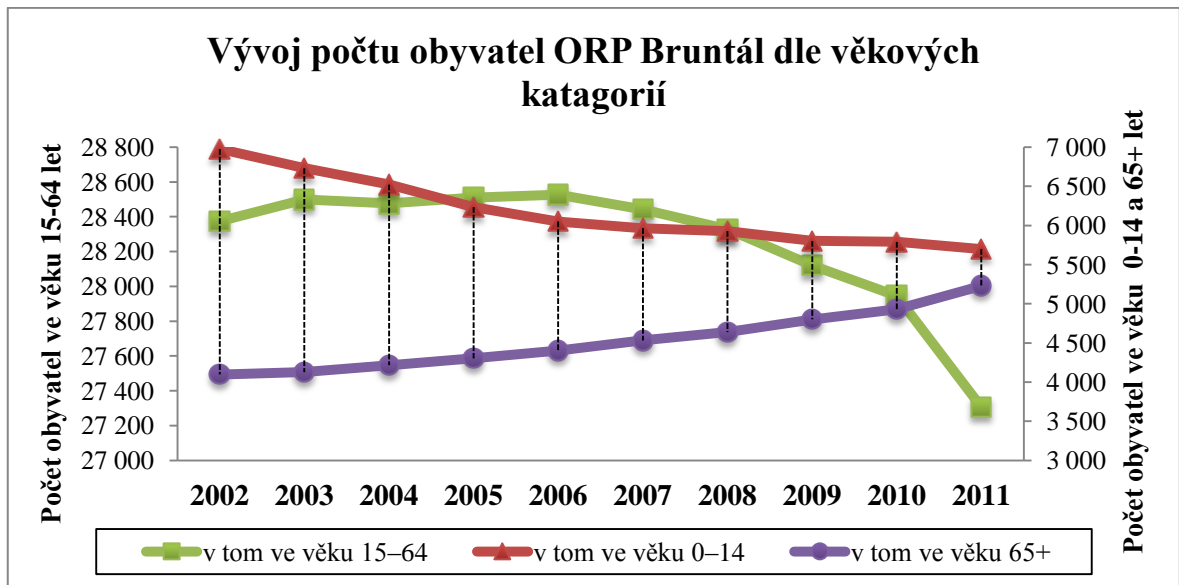
V průběhu let 2002 až 2011 žilo na území ORP Bruntál průměrně 38 951 obyvatel, přičemž jejich celková výše postupně klesá, z 39 448 obyvatel v roce 2002 se jejich počet v roce 2011 snížil o 1 213 obyvatel a dosáhl tak celkové výše 38 235. Zároveň dochází k nárůstu průměrného věku u obou pohlaví. Přestože dochází k celkové ztrátě obyvatel v rámci regionu, pohyb obyvatelstva mezi jednotlivými sídly je značně diverzifikovaný – největší ztrátu obyvatel zaznamenal Bruntál, naopak především Staré Město, dále pak Mezina a Moravskoslezský Kočov v počtu obyvatel rostla, viz příloha č. 3.

V posledních letech také na území regionu roste počet obyvatel starších 65 let a zároveň klesá počet ekonomicky aktivního obyvatelstva a také počet dětí, tedy obyvatel ve věku 0-14 let, současný stav tak odpovídá trendu typického pro celou ČR.

Obrázek 3: Vývoj počtu obyvatel a průměrného věku ORP Bruntál

Zdroj: ČSÚ, 2013 a vlastní zpracování

Obrázek 4: Vývoj počtu obyvatel ORP Bruntál dle věkových kategorií

Zdroj: ČSÚ, 2013 a vlastní zpracování

5.3.2 Personální faktory

Personální zajištění cestovního ruchu je dalším podstatným a důležitým faktorem. Přestože jsou mezi jednotlivými ORP vcelku malé rozdíly, i tak ORP Bruntál až na výjimku středního vzdělání zaostává za ostatními ORP Moravskoslezského kraje. Celkově je turistická oblast Jeseníky východ charakteristická velmi nízkou vzdělaností. Z hlediska zajištění školských zařízení – střední a vyšší studium, je na tom ORP Bruntál mnohem lépe a pohybuje se v průměrných hodnotách, v rámci zajištění gymnázií je dokonce jeden z nejlepších v regionu, z čehož vyplývá jasný úmysl řešit neutichající situaci v oblasti vzdělávání.

Regionálním centrem vzdělávání je město Bruntál, v němž sídlí většina škol na území ORP, bohužel zde chybí učební obor specializovaný na oblast cestovního ruchu. Střední odborná škola v Bruntál v školním roce 2011/12 vyučovala učební obory využitelné v oblasti služeb cestovního ruchu - střední vzdělání s výučním listem, učební obor stravovací a ubytovací služby, kuchař a číšník, střední vzdělání s maturitou, učební obor číšník, servírka, kuchař a gastronomie. (Střední odborná škola Bruntál, příspěvková organizace, 2013)

Tabulka XII: Vzdělanosti obyvatel jednotlivých ORP Moravskoslezského kraje roku 2011

ORP	Obyvatelstvo ve věku 15 a více let celkem	z toho z nejvýše ukončeným vzděláním v %					celkem
		bez vzdělání	základní / neukončené	střední, vč. vyučení bez maturity	střední s maturitou a vyšší	vysoko- školské	
Frenštát pod Radhoštěm	16059	0,61	0,10	0,07	0,06	-0,04	0,79
Kopřivnice	34192	0,50	0,12	0,06	0,08	-0,07	0,69
Frydek-Místek	91767	0,31	0,13	-0,01	0,09	0,10	0,62
Nový Jičín	39714	0,32	0,06	0,05	0,04	-0,05	0,42
Český Těšín	21703	0,18	0,07	-0,02	0,07	0,09	0,39
Ostrava	280860	0,09	0,05	-0,09	0,01	0,28	0,33
Třinec	46590	0,17	0,01	-0,02	0,07	-0,02	0,21
Havířov	78526	0,16	-0,03	0,03	-0,02	-0,10	0,03
Frydlant nad Ostravicí	20018	-0,45	0,16	-0,04	0,11	0,19	-0,03
Opava	86329	-0,24	0,09	-0,01	0,04	0,09	-0,03
Kravaře	17675	0,17	-0,04	0,22	-0,14	-0,29	-0,09
Jablunkov	18704	0,12	-0,13	0,04	0,06	-0,24	-0,16
Bílovec	21371	-0,15	-0,04	0,06	-0,02	-0,13	-0,28
Orlová	36968	0,03	-0,12	0,07	-0,06	-0,29	-0,36
Hlučín	33697	-0,17	-0,08	0,09	-0,08	-0,14	-0,37
Bohumín	24614	-0,30	-0,10	-0,03	-0,01	-0,12	-0,57
Rýmařov	13331	-0,18	-0,18	0,13	-0,12	-0,40	-0,75
Odry	14325	-0,15	-0,25	0,12	-0,16	-0,38	-0,82
Karviná	58868	-0,23	-0,21	0,05	-0,09	-0,35	-0,84
Bruntál	31347	-0,48	-0,17	0,06	-0,10	-0,30	-0,98
Krnov	34292	-0,98	-0,09	0,06	-0,02	-0,31	-1,34
Vítkov	11391	-0,91	-0,32	0,11	-0,20	-0,43	-1,75
Moravskoslezský kraj celkem	1032341	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Zdroj: ČSÚ, 2013 a vlastní zpracování (Bennetova metoda)

Tabulka XIII: Přehled středních a vyšších škol ORP Bruntál

Obec	Název vzdělávací instituce	Kapacita	počet žáků k 30. 9. 2011	míra zaplněnosti
Střední školy				
Bruntál	Obchodná akademie a Střední zemědělská škola	480	290	60,42%
Bruntál	Všeobecné a sportovní gymnázium	850	453	53,29%
Bruntál	Střední průmyslová škola	690	424*	61,45%
Bruntál	Střední odborná škola	1300	808	62,15%
Horní Benešov	Soukromá střední škola PRAKTIK s.r.o.	315	157	49,84%
Vysoké školy				
Bruntál	Vysoká škola podnikání, a. s.			nezveřejněno

Zdroj: MŠMT, rejstřík škol, 2013

5.3.3 Politické faktory

Úloha veřejné správy, podrobně popisovaná v teoretické části, hraje v rozvoji cestovního ruchu, zaměřující se zejména na jeho udržitelnost, velice důležitou roli, přičemž primárním cílem je tvorba legislativního rámce, zejména strategických koncepcí rozvoje cestovního ruchu. Město Bruntál nemá pro současné programovací období EU 2007-2013 vypracovanou strategii rozvoje cestovního ruchu, a to ani pro svůj správní obvod, ani pro samotné město, problematika cestovního ruchu na území města je řešena v rámci „Strategického plánu rozvoje města Bruntál“ (aktualizovaná verze 2010) dostupná na webu MÚ Bruntál. Cestovní ruch je součástí 4 klíčových priorit, mezi něž je zařazováno vybudování rekreačního areálu „Sport Campus“, podporu podnikatelských zón, zlepšení dopravní situace a zejména snížení nezaměstnanosti. Jedním z klíčových bodů vidí ve vzájemné spolupráci a sladění svých vlastních cílů s cíli vyšších územněsprávních celků, kraje a ČR. V rámci jednotlivých oblastí je cestovních ruch řešen v Oblasti „Cestovní ruch“:

- Cíl: *„Zvýšení příjmů z cestovního ruchu v městě Bruntále.“*
- Priorita 1: *„Vybudování sportovně rekreačního areálu Sport Campus – dlouhodobá.“*
  - *„Rekonstrukce sportoviště ZŠ a SPŠ.“*
  - *„Realizace souvisejících příležitostí – sportovní hotel, aqvapark, sportovní areál Uhlířský vrch, tenisové kurty apod.“*
- Priorita 2: *„Informační systémy – krátkodobá.“*
  - *„Opatření: www, IS, KIS propagační materiály, produktové balíčky, hnědé INFO tabule.“*
- Priorita 3: *„Cyklostezka (zpracování cyklogenerelu) – střednědobá.“*
  - *„Bruntál - Slezská Harta.“*
  - *„Bruntál - Uhlířský vrch - Balaton-jezírka.“*
  - *„Bruntál - Světlá Hora.“*

Na základě zveřejněného rozpočtu města Bruntál na rok 2012 (citace) je možno posoudit faktické plnění dané strategie, jak zobrazuje následující tabulka. Tabulka na straně 57 uvádí naplňování dalších prioritních akcí daných oblastí významně souvisejících s problematikou cestovního ruchu ve městě, stanovených aktuálním strategickým dokumentem města Bruntál.

Tabulka XIV: Naplňování stanovené strategie města Bruntál – Oblast Cestovní ruch

Oblast Cestovní ruch		
Výbudování sportovního rekreačního areálu "Sport Campus"	Rekonstrukce sportovišť ZŠ a SPŠ (majetek města a kraje).	probíhá
	Realizace souvisejících příležitostí - sportovní hotel, aquapark, sportovní areál "Uhlířský vrch".	probíhá
Informační systémy	Opatření (podpora projektů): www, IS, KIS, Propagační materiály, produktové balíčky, "hnědé" Info tabule.	splněno - nové internetové stránky města, propagační materiály průběžně vydávány
Cyklostezka	Bruntál - Slezská Harta, Bruntál - Uhlířský vrch - Balaton - jezírka, Bruntál Světlá Hora.	nezahájeno - omezenost dotačních titulů

Zdroj: Finanční odbor MěÚ Bruntál, 2011 a vlastní zpracování

Problematika cestovního ruchu ostatních sídel ORP Bruntál řešena zejména v strategickém dokumentu Moravskoslezského kraje zabývající se právě cestovním ruchem s názvem „Marketingová strategie rozvoje cestovního ruchu v Moravskoslezském kraji 2009 až 2013“ (aktualizovaná s výhledem do roku 2015) dostupná na webu Moravskoslezského kraje. Návrhová část je rozdělena do tří logických celků a to „Spolupráce“, s cílem vzájemné komunikace, vzdělávání, zajištění statistických dat, „Marketing“, jehož cílem je propagace regionu a komunikace s cílovými zákazníky v ČR a ve Střední Evropě, a „Realizační předpoklady CR“, zabývající se rozvojem realizačním předpokladů cestovního ruchu jednotlivých turistických oblastí se samozřejmě účastí turistické oblasti Jeseníky, pro kterou jsou stanoveny tyto opatření:

- „Rozvoj dopravní infrastruktury, výstavba nových cyklostezek, rozvoj pěších turistických tras a doprovodné infrastruktury.“
- „Rozvoj atraktivit poznávací turistiky.“
- „Rozvoj lyžařských areálů – výstavba infrastruktury, údržba běžeckých tras.“
- „Rozvoj možností pro relaxaci/wellnes a doprovodných služeb.“
- „Rozvoj hippoturistiky a venkovské turistiky.“
- „Rozvoj oblastí Slezská Harta, Osoblažsko a lokality Jánské Koupele.“
- „Výstavba a rekonstrukce ubytovacích zařízení penzion a hotel*** a více.“
- „Rozvoj možností pro aktivní pobyt.“

Tabulka XV: Naplňování stanovené strategie města Bruntál – ostatní oblasti

Lidské zdroje a infrastruktura		
Podpora celoživotního vzdělávání	Podpora specializovaného vzdělávacího programu pro oblast cestovního ruchu a pro potřeby místních firem	nezahájeno - není objasněna role města v oblasti cestovního ruchu
Infrastruktura a integrace města do regionu		
Komplexní řešení dopravní situace ve městě a místních částech	Zřízení vyhrazených komunikací pro cyklisty ve městě (na základě cyklogenerelu)	nezahájeno - nutnost zpracovat harmonogram na postupné řešení cyklostezek
	Doplnění cyklotras a běžeckých tras do infosystému města	nezahájeno - změna v systému a přístupu
Životní prostředí, urbanismus a rozvoj přidruženého venkova		
Zlepšení pověsti Bruntálu	Zlepšení pověsti Bruntálu s využitím informací o čistém okolí.	probíhá - tvorba propagačních materiálů, nutnost zdůraznit kvalitu životního prostředí
	Ekologická výchova a osvěta zaměřená na děti a turisty	probíhá
	Tvorba turistických balíčků.	probíhá - vydány tři balíčky, nutnost zvážit roli města cestovního ruchu
	Propagace na turistických veletrzích.	probíhá - průběžně na několika veletrzích ročně, nutnost zvážení ekonomické náročnosti.
	Definování možnosti partnerství s okolními obcemi.	splněno - město je členem mikroregionu Slezská Harta, MAS Hrubý Jeseník, Euroregion Praděd, nutnost více informovat
	Vytvoření systému monitoringu činnosti města, zpětná vazba občané - město.	probíhá - nutnost průzkumu obyvatel ve dvouleté periodě
Využití města a okolí pro turistické aktivity	Dopravní propojení turistických atrakcí.	nezahájeno - město není schopno ovlivnit
	Výstavba rozhledny na vodárenském vrchu.	nezahájeno
	Prodloužení návštěvní doby zámekového parku.	nezahájeno - kompetence Muzea v Bruntále
	Vodní nádrž Bruntál a její využití.	probíhá
	Vycházkové a naučné stezky.	splněno - Naučná stezka uhlířský vrch ukončena v roce 2007.

Zdroj: Finanční odbor MěÚ Bruntál, 2011 a vlastní zpracování

5.3.4 Ekologické faktory

V návaznosti na celosvětové směřování k environmentálně příznivé ekonomice, jejíž součástí je i tzv. „zelený turismus“ se jeví ekologické faktory jako velmi důležité. Budoucí rozvoj cestovního ruchu, zejména budování místní dopravní infrastruktury a suprastruktury cestovního ruchu reprezentovanou ubytovacími a stravovacími zařízeními, je omezen existencí chráněných území a významných krajinných prvků, které svou jedinečností vytvářejí unikátnost zkoumaného objektu a mohou přitahovat určitý segment zájemců o cestovní ruch, na druhou stranu může zvýšený počet návštěvníků cestovního ruchu znamenat nevratné poškození daného území či prvku. Vzhledem k zachování současného stavu ochrany významných a jedinečných přírodních lokalit je důležitá oboustranná spolupráce a vzájemné naplnění zájmů jak ze strany konkrétních institucí cestovního ruchu, tak ochránců přírody. Významnou roli v rámci ochrany přírody v regionu hrají CHKO Jeseníky, jelikož téměř 40% (277,91 km²) z celkové rozlohy CHKO (740 km²) spadá do turistické oblasti Jeseníky východ, jejíž součástí je i ORP Bruntál. Ostatní chráněná území ORP Bruntál spravuje Krajský úřad Moravskoslezského kraje. Následující tabulka znázorňuje maloplošně chráněná území ORP Bruntál.

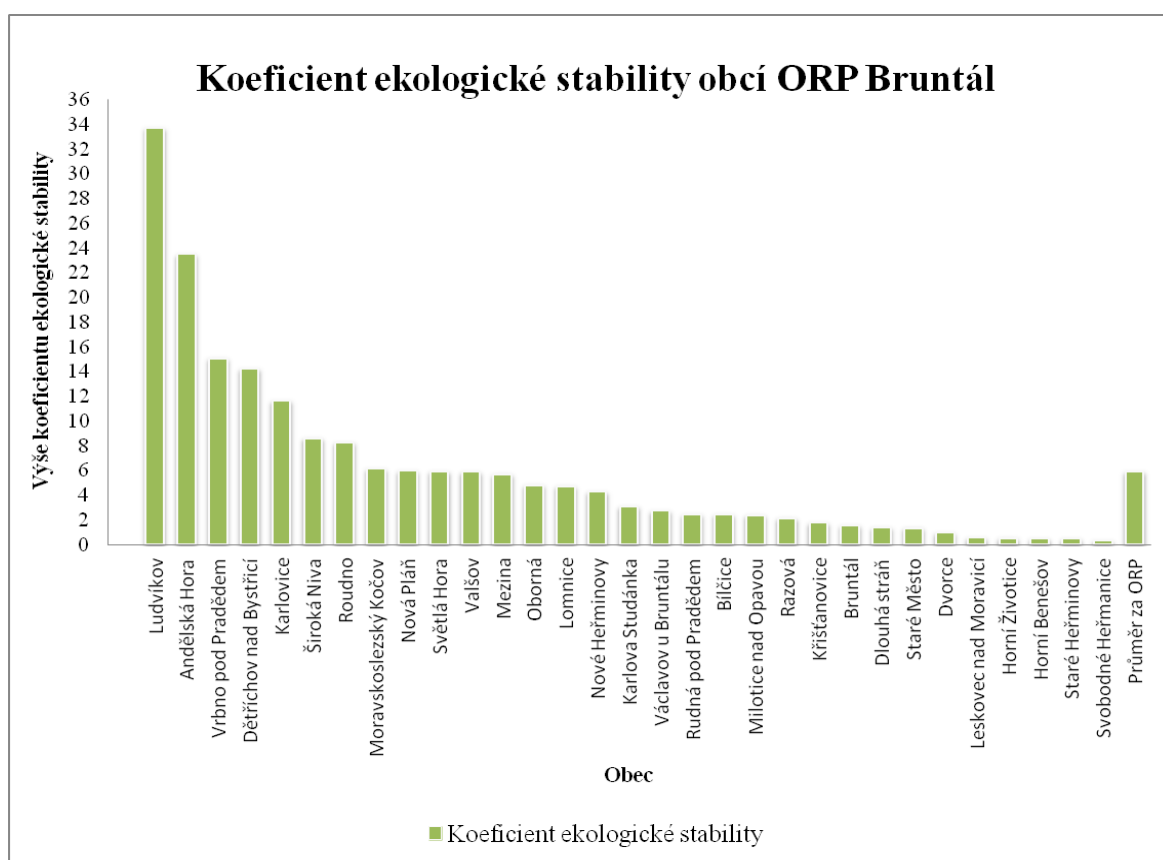
Tabulka XVI: Maloplošně chráněná území ORP Bruntál

Název	Kategorie	Rozloha (ha)	Popis chráněného území
Jelení bučina	PR	25,55	Různověký smíšený lesní porost (800 - 930 m n.m.).
Karlovice - Sever	PR	42,35	Zachovalý porost s autochonním jesenickým modřínem.
Kunov	PR	4,16	Lužní porost s výskytem ohroženého druhu pérovniku pštrosího.
Lávový proud u Meziny	PP	1,22	Odkrytý lávový proud sopky.
Mokřiny u Krahulčí	PR	3,24	Mokřadní ekosystémy v nivě Trusovického potoka.
Morgenland	PP	1,83	Luční společenstva (mokřadní a mezoofilní), část území lesní porost.
Praděd	NPR	2031,40	Komplex přirozených a přírodě blízkých ekosystémů.
Ptačí hora	NPP	17,46	Porost s původním autochtonním jesenickým modřínem v bohaté bučně.
Pustá Rudná	PR	1,92	Výskyt ohrožených a mizejících rostlin (lilie cibulkonosná).
Razovské tuřity	PP	1,06	Doklad sopečné činnosti v Nížkém Jeseníku (umělý odkryv).
Skalní potok	PR	197,63	Lesní porosty v přirozené struktuře lesa, výskyt vzácných ptačích druhů
Suchý vrch	PR	49,56	Křemencové skály s kamennými moři, paleontologické naleziště.
Uhlířský vrch	PP	3,70	Ojedinelý profil nejmladší sopky.
Velký roudný	NPP	81,00	Jedinečně zachovalý starokvartérní stratovulkán v Českém masívu.
celková rozloha		2462,09	

Zdroj: AOPK ČR, 2013 a vlastní zpracování

Jedním z možných ukazatelů současného stavu environmentálního prostředí ORP Bruntál je koeficient ekologické stability (KES). V rámci krajského srovnání dosahuje ORP Bruntál (KES 2,97) předních příček a umístil se celkově na čtvrtém místě za prvním Rýmařo-

vem (KES 8,2), Frýdlantem nad Ostravicí (KES 7,16) a Jablunkovem (KES 5,26), jak naznačuje graf umístěný v příloze 3. Většina obcí ORP Bruntál se vyznačuje velice příznivým až vynikajícím hodnocením, počínaje obcí Ludvíkov (KES 33,75) až po Karlovu Studánku (KES 3,11) s převahou ekologicky stabilní krajiny, jenž je člověkem velice málo využívána následovaná skupinou obsahující i sídlo ORP, Bruntál (KES 1,56), až po Staré Město (KES 1,36), vyznačující se převážně vyváženou krajinou s poměrně dochovanými přírodními strukturami. Poslední skupina, od Dvorce (KES 0,96) až po Svobodné Heřmanice (KES 0,34) tvoří obce charakteristické intenzivně využívanou a poměrně ekologicky labilní krajinou, jedná se však o málo početnou skupinu.

Obrázek 5: Koeficient ekologické stability obcí ORP Bruntál

Zdroj: ČSÚ 2013 a vlastní zpracování

Jedním ze strategických cílů sídla ORP Bruntál, města Bruntál, je nutnost zachování ekologicky stabilní krajiny a podpora udržitelného rozvoje. Ochrana životního prostředí, je uskutečňována pomocí stanoveného programu ekologické výchovy, zejména poskytování informačních a vzdělávacích materiálů a také participací na projektech Moravskoslezského kraje, a to na rozvoji sítí environmentálních poradenství a informačních center – ve městě je při městském úřadě zřízena Ekologická poradna Vážka. (MÚ Bruntál, 2013)

5.4 Realizační předpoklady

5.4.1 Ubytovací služby

V rámci krajského srovnání jednotlivých ORP dosahuje ORP Bruntál ve všech sledovaných ukazatelích nadprůměrných hodnot a celkově se umístil na čtvrtém místě, což naznačuje, že se jedná o turisticky významnou oblast.

Tabulka XVII: Počet a kapacita hromadných ubytovacích zařízení Moravskoslezského kraje, průměr 2007-2011

ORP	Hromadná ubytovací zařízení celkem na 10 tisíc obyvatel	Pokoje v hromadných ubytovacích zařízeních na 10 tisíc obyvatel	Lůžka v hromad. ubytovacích zařízeních na 10 tisíc obyvatel	Celkem
Rýmařov	5,25	3,29	3,71	12,25
Frýdlant nad Ostravicí	2,99	3,66	3,88	10,53
Vítkov	0,60	0,98	1,28	2,86
Bruntál	0,82	1,03	0,82	2,67
Jablunkov	1,06	0,50	0,60	2,15
Frenštát pod Radhoštěm	0,16	0,15	0,14	0,46
Odry	-0,31	-0,10	0,05	-0,37
Bílovec	-0,81	-0,75	0,54	-1,02
Kopřivnice	-0,57	-0,35	-0,44	-1,35
Třinec	-0,43	-0,50	-0,47	-1,39
Krnov	-0,43	-0,51	-0,47	-1,42
Frýdek-Místek	-0,51	-0,50	-0,50	-1,51
Karviná	-0,84	-0,18	-0,51	-1,53
Nový Jičín	-0,51	-0,58	-0,61	-1,71
Opava	-0,73	-0,64	-0,69	-2,06
Ostrava	-0,81	-0,58	-0,73	-2,12
Český Těšín	-0,81	-0,49	-0,87	-2,18
Hlučín	-0,72	-0,86	-0,82	-2,40
Havířov	-0,82	-0,80	-0,84	-2,46
Kravaře	-0,78	-0,88	-0,88	-2,53
Bohumín	-0,85	-0,87	-0,85	-2,57
Orlová	-0,97	-1,00	-1,00	-2,97
Průměr	0,00	0,00	0,00	0,00

Zdroj: ČSÚ, 2013 a vlastní zpracování

Na území regionu bylo v letech 2007-11 průměrně 47 hromadných ubytovacích zařízení, většinou se jedná o penziony, hotely a také turistické ubytovny, v turisticky zajímavých lokalitách je také možnost ubytování v soukromí. 9 sídelních jednotek ubytovací zařízení nemá. Významnou měrou se na ubytovacích zařízeních v regionu podílí obce ležící v oblasti Hrubého Jeseníku – Ludvíkov, lázeňská obec Karlova Studánka, Karlovice, Vrbno pod Pradědem, několik ubytovacích zařízení má také Andělská Hora a Světlá Hora. Naopak město Bruntál je s přihlédnutím na počet obyvatel a celkovou velikost obce a fakt, že se jedná o kulturní a historické centrum regionu z hlediska ubytovacích kapacit podprůměrné.

Tabulka XVIII: Počet a kapacita hromadných ubytovacích zařízení ORP Bruntál

Jednotka	Hromadná ubytovací zařízení celkem	Pokoje v hromadných ubytovacích zařízeních	Lůžka v hromadných ubytovacích zařízeních	Počet lůžek na jeden pokoj (orientačně)	Místa pro stany a karavany na
Bruntál	5	132	307	2	0
Ludvíkov	8	125	444	4	80
Karlova Studánka	7	407	757	2	0
Karlovice	7	102	320	3	0
Vrbno pod Pradědem	8	68	206	3	0
ORP Bruntál	47	966	2507	3	84

Zdroj: ČSÚ, 2013 a vlastní zpracování

Kvalita služeb (dle stránek jednotlivých obcí) jednotlivých ubytovacích zařízení je individuální. Celková dostupnost je vcelku dobrá, většinu prostřednictvím silniční sítě, kromě toho je také u malé části zařízení dostupnost po železnici. Informace o jednotlivých ubytovacích zařízeních lze dosáhnout prostřednictvím internetových stránek obce, v níž konkrétní zařízení sídlí – ve velké většině je uvedena adresa, telefon, email i web. Součástí většiny z nich je také stravovací zařízení, zejména v hotelech, z možností teplé i studené kuchyně. Z hlediska doprovodných služeb, je u několika ubytovacích zařízení možnost sjezdového lyžování v nejbližší blízkosti hotelu, zprostředkovaně jízda na kočáru, jízda na koních, možnost rybolovu a také v případě Andělské Hory vyhlídkové lety vrtulníkem.

Celkově jsou ubytovací zařízení v regionu zpravidla nižší kategorie v zastoupení dvou až tříhvězdičkových hotelech, standardních penzionů a turistických ubytoven. Čtyřhvězdičkový hotel bohužel chybí.

5.4.2 Stravovací služby

Většina stravovacích zařízení v regionu je součástí ubytovacích objektů, s možností teplé i studené kuchyně, ve většině obcí se také nachází hospoda či hospůdka, nabízející zpravidla základní nabídku pro občerstvení návštěvníků především v letních měsících. Logicky nejvýznamnějším centrem v oblasti stravování je město Bruntál, v němž je řada restaurací s různou nabídkou jídel, nechybí zde ani pizzerie, kavárny a cukrárny, a také nepřeberné množství hospod, barů a pivnic. (MÚ Bruntál, 2013)

Ve srovnání s Moravskoslezským krajem je ORP Bruntál v oblasti stravování a gastronomie na podstatně nižší úrovni. V regionu úplně chybí zastoupení gastronomické speciality, jako jsou například známé „Valašské frgály“, „Štramberské uši“, „Klobásníky“, „Valašská kyselica“ a dalších v rámci regionálních specialit kraje. Místní pálená slivovice nemá takový význam jako výše uvedené zajímavosti z oblasti gastronomie. (msregion.cz, 2007-2013)

5.5 Analýza poptávky

V období 2007 až 2011 přijelo do ORP Bruntál průměrně 32 341 návštěvníků, z 87 % se jedná o rezidenty. Návštěvníci zde strávili průměrně tři dny, s průměrným počtem přenocování 2,4 dny. V rámci mezikrajského srovnání patří ORP Bruntál mezi více navštěvovaná místa, odlišuje se však počtem přenocování a počtem délky pobytu, kde významněji zůstává za krajským průměrem. Typickým znakem kraje je vysoký podíl návštěvníků – rezidentů. Největší podíl zahraničních návštěvníků je z Polska, Německa a Slovenska. Z hlediska celoročního využití ubytovací kapacity se ORP Bruntál pohybuje v průměrných hodnotách, naopak nejvíce navštěvované místo Ostrava využívá kapacitu jen z 8 %, nejlépe je na tom ORP Krnov s více než 70 %.

Mezi nejvíce navštěvovaná místa regionu patří lázeňská obec Karlova Studánka, Ludvíkov, Bruntál, Karlovice a Vrbno pod Pradědem. Nejméně dní a nocí stráví návštěvníci v městě Bruntále a Vrbně pod Pradědem, nejvíce v Karlovicích a Karlově Studánce. Vzhledem k turisticky atraktivnímu charakteru výše uvedených sídel je celoroční využití kapacity poměrně nízké, pohybující se v rozmezí 20 až 30 %. Nejvíce je celoroční kapacita využívána v Karlovicích, nejméně v Karlově Studánce.

Krajské a regionální hodnocení návštěvnosti dle sledovaných statistických ukazatelů a využitím Bennetovy metody demonstruje následující tabulky, graficky je přiblíženo celoroční využívání ubytovací kapacity sledovaných statistických jednotek.

Tabulka XIX: Návštěvnost hromadných ubytovacích zařízení Moravskoslezského kraje, průměr období 2007-2011

ORP	Počet příjezdu hostů		Počet přenocování		Průměrný počet přenocování	Průměrná délka pobytu	Celkem
	celkem	z toho rezidenti	celkem	z toho rezidenti			
Ostrava	4,6	3,7	4,1	3,4	-0,3	-0,3	15,3
Frydlant nad Ostravicí	2,5	2,9	2,3	2,5	1,2	1,1	12,5
Karviná	-0,2	-0,1	2,5	2,8	2,9	2,2	10,2
Rýmařov	0,8	1,1	1,0	1,3	-0,1	-0,1	4,1
Frydek-Místek	1,1	0,8	0,5	0,3	-0,4	-0,4	2,0
Jablunkov	0,0	0,2	-0,1	0,0	0,7	0,7	1,6
Bruntál	0,2	0,3	0,2	0,3	-0,4	-0,4	0,3
Nový Jičín	-0,3	-0,3	-0,5	-0,5	0,5	0,6	-0,5
Vítkov	-0,5	-0,4	-0,5	-0,4	0,4	0,4	-1,0
Třinec	-0,2	-0,2	-0,3	-0,3	-0,3	-0,2	-1,6
Opava	0,1	0,0	-0,4	-0,5	-0,5	-0,4	-1,7
Kopřivnice	-0,4	-0,4	-0,5	-0,6	0,0	0,0	-1,8
Frenštát pod Radhoštěm	-0,3	-0,2	-0,5	-0,5	-0,3	-0,3	-2,2
Krnov	-0,7	-0,7	-0,8	-0,8	0,2	0,3	-2,4
Havířov	-0,5	-0,5	-0,7	-0,7	-0,4	-0,3	-3,2
Odry	-0,9	-0,8	-0,9	-0,8	-0,2	-0,2	-3,8
Kravaře	-0,9	-0,9	-1,0	-0,9	-0,1	-0,1	-4,0
Hlučín	-0,8	-0,8	-0,9	-0,9	-0,4	-0,3	-4,1
Bohumín	-0,8	-0,8	-0,9	-0,9	-0,5	-0,4	-4,4
Bílovec	-0,9	-0,9	-0,9	-0,9	-0,5	-0,4	-4,5
Český Těšín	-0,9	-0,9	-0,9	-0,9	-0,5	-0,4	-4,6
Orlová	-1,0	-1,0	-1,0	-1,0	-1,0	-1,0	-6,0
Celkem kraj	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

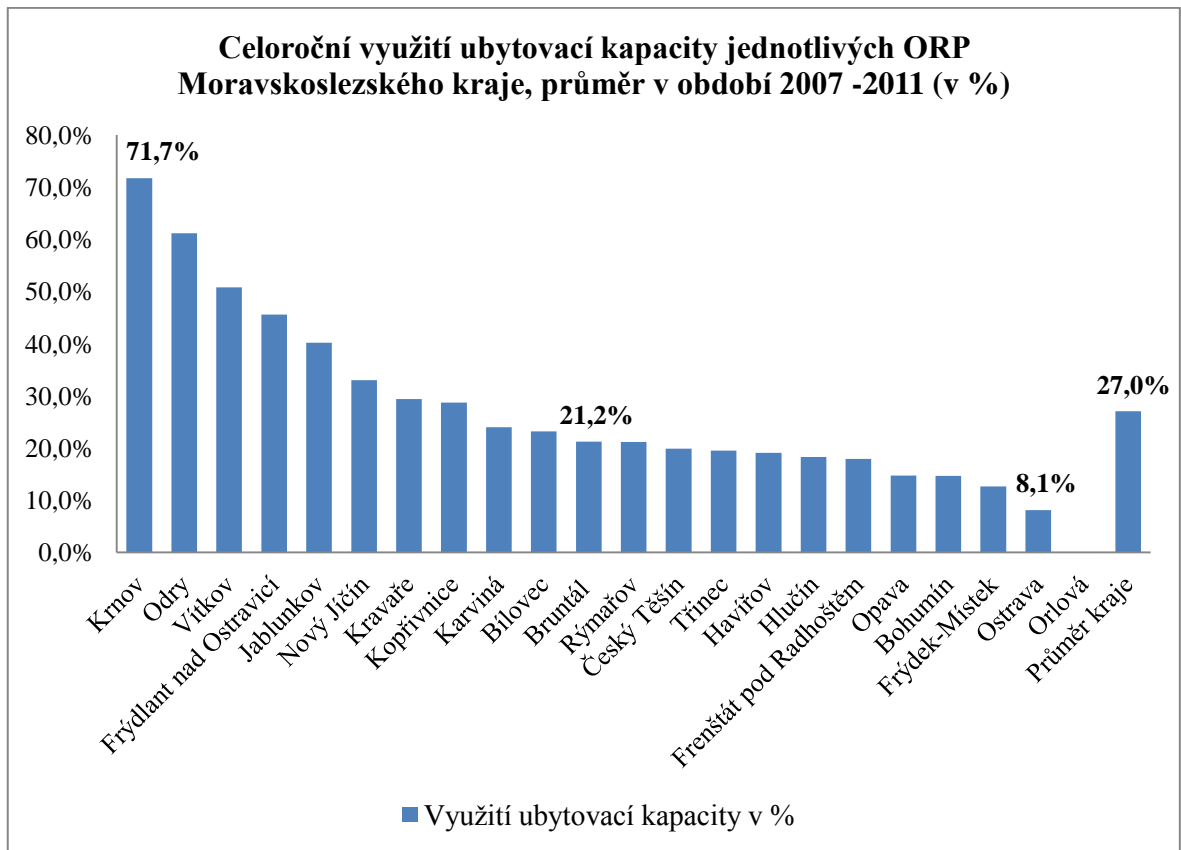
Zdroj: ČSÚ, 2013 a vlastní zpracování

Tabulka XX: Návštěvnost hromadných ubytovacích zařízení vybraných obcí ORP Bruntál, průměr 2007-2011

Jednotka	Počet příjezdu hostů		Počet přenocování		Průměrný počet přenocování	Průměrná délka pobytu
	celkem	z toho rezidenti	celkem	z toho rezidenti		
Bruntál	4 439	3 410	9 021	6 234	2,0	3,0
Karlova Studánka	13 809	12 662	48 764	45 257	3,5	4,5
Karlovice	4 145	3 978	20 566	20 487	5,0	6,0
Ludvíkov	6 412	5 563	20 143	18 023	3,2	4,2
Vrbno pod Pradědem	2 840	2 124	6 954	6 009	2,5	3,5
ORP Bruntál	32 341	28 358	102 422	92 040	2,4	3,1

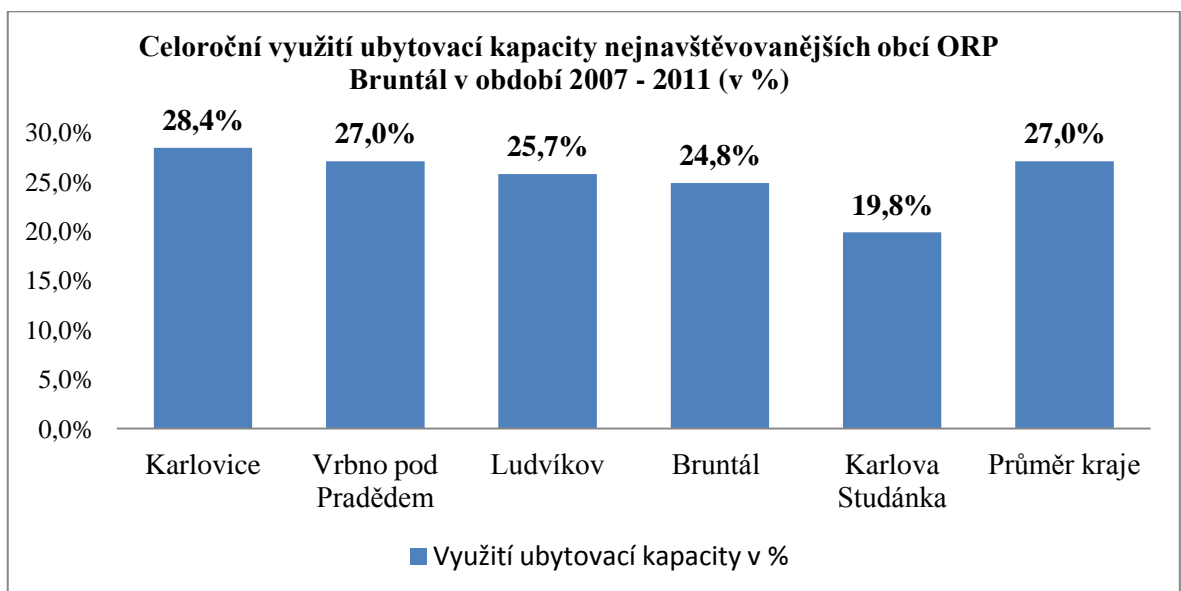
Zdroj: ČSÚ, 2013 a vlastní zpracování

Obrázek 6: Celoroční využití ubytovací kapacity jednotlivých ORP Moravskoslezského kraje, průměr v období 2007-2011 (v%)

Zdroj: ČSÚ, 2013 a vlastní zpracování

Obrázek 7: Celoroční využití ubytovací kapacity nejnavštěvovanějších obcí ORP Bruntál v období 2007-2011 (v %)

Zdroj: ČSÚ, 2013 a vlastní zpracování

5.6 Analýza dopravní infrastruktury

Dopravní poloha turistického regionu poskytuje poměrně dobré předpoklady pro rozvoj cestovního ruchu. Nejvýznamnějším komunikačním tahem, který zpřístupňuje region je silnice I. třídy č. I/11: Okr. křiž. Vrčení (I/32) - Chlumecký n.C. - Nové Město (I/36) - Hradec Králové (I/33, I/35, I/37, I/31) - Vamberk (I/14) - Žamberk - Červená Voda (I/43) - Štítý (I/43) - Bludov (I/44) - Šumperk - Rapotín (I/44) - Rýmařov - Bruntál (I/45) - Opava (I/46, I/57) - Ostrava (I/47, I/58, I/56, I/59) - Havířov - Český Těšín (I/48, I/67) - Třinec - Nebory (I/68) - Jablunkov - Slovensko. Kromě toho region disponuje přímým spojením s Prahou, Ostravou, Olomoucí, Brnem a dalšími centry České republiky a důležitá je také jeho blízkost se státní hranicí s Polskem. Významnou roli hraje také místní a lokální doprava, protože návštěvníkům umožňuje vlastní pohyb po území a zajišťuje dostupnost jednotlivých turistických cílů. (Ředitelství silnic a dálnic ČR, 2012)

5.6.1 Silniční doprava

Stav silniční sítě v regionu na silnicích I. a II. třídy je uspokojivý, bohužel u silnic nižších tříd, kterých je většina, kvalita i údržba silnic není dobrá. Scházející obchvaty měst a obcí, nevyhovují směrové a výškové vedení řady silnic, nevyhovuje šířka a stav vozovek apod. Směrem do Polska je síť navíc přetížena kamionovou dopravou, což přispívá k rychlejšímu zhoršování jejího stavu. I když je snaha a odhodlání pracovníků Správy silnic udržovat kvalitu silnic v dobrém stavu, kvalita údržby silnic je nedostatečná zejména v zimním období (převážně jde o silnice nižších tříd), jak pro návštěvnost těchto míst, tak i pro zásobování i pro záchrannou zdravotní a lékařskou službu.

5.6.2 Železniční doprava

Od doby svého vzniku neprošly tratě zásadní modernizací. Díky statutu regionální tratě je finanční zajištění provozu a údržby těchto tratí nedostatečné, tratě jsou zastaralé, málo udržované, což sebou přináší snížení přepravní rychlosti, dlouhé jízdní doby a částečný odliv cestujících včetně turistů. Je snaha ze strany SŽDC, ČD i Ministerstva dopravy snižovat přepravní kapacitu těchto tratí nebo dokonce uvažují i o rušení těchto tratí. Významným faktem se stalo to, že od nového jízdního řádu 2013-2014 Ministerstvo dopravy ve výběrovém řízení určilo jako nového dopravce na regionální trati Olomouc – Opava Východ firmu Student Agency, což všichni cestující přivítali s velkým očekáváním zlepšení kultury cestování vozy Regio Jet a také zvýšením a posílením turistické návštěvnosti regionu. tt

Na území regionu se vyskytují pouze regionální tratě:

- **č. 310** Olomouc – Opava východ
- **č. 311** Valšov – Rýmařov
- **č. 313** Milotice nad Opavou – Vrbno pod Pradědem. Po povodních v roce 1997 došlo k ukončení dopravy dle rozhodnutí ČD, společnost OKD však trať opravila a v současnosti je doprava zajišťována společností GW Train Regio a. s. (České Dráhy, a.s., 2009)

V regionu se navíc nachází regionální trať č. 312 Bruntál – Malá Morávka, zrušená rozhodnutím Ministerstva dopravy v lednu 2011. Rozhodnutí o zrušení bylo napadeno a v srpnu 2011 zrušeno. Doposud nebylo rozhodnuto o osudu této trati, je snaha o její obnovení. Trať byla v poslední době hojně využívána o víkendech cestujícími turisty a hlavně v zimě lyžaři. Na této trati se nalézá technická zajímavost, kdy převýšení z Rudné pod Pradědem do Malé Morávky dosahuje až 44 ‰, což je hraniční limit pro zvážení nutnosti výstavby ozubnicové, případně lanové dráhy, zajišťující bezpečnost provozu. (Bruntál IS. 2013)

5.6.3 Letecká doprava

Nejbližší mezinárodní letiště je v Ostravě – Mošnově, nejvýhodnější spojení z ORP Bruntál je prostřednictvím silniční sítě. Letecká záchranná služba je pro region zajišťována základnou v Ostravě, popřípadě v Olomouci.

5.6.4 Veřejná linková doprava

Autobusová doprava mezi jednotlivými městy a obcemi regionu je zajišťována převážně dopravcem VEOLIA TRANSPORT MORAVA a.s., přičemž autobusové linky zajišťují dostatečný počet spojů jak v pracovních dnech, tak i o víkendech a dnech klidu. V pracovních dnech jsou linky využívány převážně k cestám do zaměstnání, o víkendech a ve dnech klidu pak turisty, v zimě hojně lyžaři. Nejvíce využívané spoje jsou do Karlovy Studánky, jednak k návštěvě lázní, ale také jako výchozí bod podhůří Hrubého Jeseníku. K dispozici jsou jak regionální autobusové linky, tak i dálkové spoje z Brna, Šumperka, Olomouce a Ostravy. Co se týče nejvýznamnější vodní stavby v regionu, vodní nádrže Slezská Harta, návštěvníci k ní převážně přijíždějí osobními automobily, autobusových linek, hlavně o víkendech není mnoho a také nejsou moc využívány. Je to dáno možným využitím okolí Slezské Harty ke sportovnímu rybaření, vodním sportům a houbaření, kdy návštěvníci preferují praktickou dopravu osobním automobilem.

5.6.5 Součinnost železniční a autobusové dopravy

Spolupráce mezi autobusovou a železniční dopravou je poměrně nízká. Cestu k hospodárnějšímu a pro uživatele příznivějšímu modelu fungování veřejné dopravy představuje integrovaný dopravní systém, jehož cílem je zvýšení zájmu o veřejnou dopravu a zároveň omezení individuální dopravy do přírodně nejcenějších lokalit Hrubého a Nížkého Jeseníku. Silniční i železniční veřejná osobní doprava je postupně integrována v rámci Ostravského dopravního integrovaného systému ODIS. Ten navazuje na Integrovaný dopravní systém Olomouckého kraje IDSOK, cestující mohou využívat výhod těchto integrovaných dopravních systémů při cestách v rámci kraje i mezi kraji. Této dopravy je v poslední době častěji využíváno, vhodnou reklamou a různými akcemi je tento systém dopravy pro cestující stále více atraktivnější.

5.7 Analýza marketingu a financování

5.7.1 Marketing

Problematika marketingu cestovního ruchu je v první řadě řešena na krajské úrovni jako „*Prioritní osa 2 Marketing*“ ve strategickém dokumentu „*Marketingová strategie rozvoje cestovního ruchu v Moravskoslezském kraji 2009 – 2013*“, sloužící jako vodítko a doporučení pro nižší územně samosprávné celky. Zaměřuje se zejména na internetovou komunikaci, vydávání propagačních materiálů a účast na veletrzích. Samotný kraj každoročně usiluje o zviditelnění atraktivit cestovního ruchu Moravskoslezského kraje, kdy se účastní přibližně 20 veletržních akcí v roce, v ČR i v zahraničí. Jako cílovou zahraniční klientelu považuje Slovensko, Polsko, Německo, Rakousko, Nizozemí, Litvu, Lotyšsko, Ukrajinu a Rusko. Každoročně vydává kraj několik knižních publikací propagujících kraj jako celek či tematicky zaměřených na konkrétní soubor turistických atraktivit.

Významným informačním portálem o největších atraktivitách cestovního ruchu v kraji jsou internetové stránky msregion.cz, dostupné jak v českém tak v anglickém, německém, ruském, polském, italském a francouzském jazyce.

Dalším významným zdrojem informací pro již rozhodnuté a přítomné návštěvníky kraje jsou místní turistická informační centra, celkově se na území kraje, zejména v blízkosti hlavních turistických atraktivit, nachází 59 takových center, na území ORP Bruntál jsou celkem 4 – v Bruntále, Horním Benešově, Karlově Studánce a Vrbně pod Pradědem, nejvíce v turistické oblasti Jeseníky (východ).

Na území ORP působí kromě marketingových aktivit samotných turisticky atraktivních sídel několik uskupení vytvářejících projekty za účelem zviditelnění daných atraktivit a regionu jako celku, zejména prostřednictvím internetových stránek, mikroregion Slezská Harta má také svůj profil na facebooku:

- Euroregion Praděd (součinnost více ORP).
- MAS Hrubý Jeseník a MAS Nízký Jeseník (součinnost více ORP).
- Mikroregion Slezská Harta.

V rámci analýzy jednotlivého zastoupení ORP Bruntál na internetových portálech, zabývajících se nabídkou v oblasti cestovního ruchu dopadl region vcelku dobře, hlavní turistické centra regionu jsou zastoupeny na významném mezinárodním portálu tripadvisor.com i na českém portálu kudyznudy.cz zřizované agenturou Czech Tourism i ostatních internetových stránkách zabývajících se turistikou jako je například turistika.cz a další. Bohužel jednotlivé obce vůbec nepracují se současným komunikačním fenoménem, sociální sítí facebook, případně jen minimálním způsobem.

Na základě teoretických poznatků uvedených v teoretické části, zejména současných informačních požadavků ze strany zájemců o cestovní ruch, zejména jejich aktuálnosti a autentičnosti, byl proveden průzkum internetových stránek jednotlivých obcí, jako jeden z významných nástrojů komunikace.

Cílem průzkumu bylo odpovědět na následující otázky:

1. Existuje internetová stránka dané obce?
2. Poskytuje informace o turistických atraktivitách? V jakém rozsahu? Používá také jazykové mutace?
3. Uvádí informace o historii daného sídla?
4. Uvádí informace o ubytování a stravování, případně dalších službách v daném sídle?
5. Zveřejňuje na svém webu daná obec fotografie či videa spojené s daným místem?
6. Má odkaz na facebook?
7. Je zde přítomen kalendář kulturních či společenských akcí?
8. Na jaké stránky odkazuje?

V rámci průzkumu internetových stránek jednotlivých obcí si nejlépe vedl Bruntál, jenž má navíc dva informační portály, stránky MÚ Bruntál poskytují z hlediska cestovního ruchu kompletní informace v češtině, angličtině, němčině a polštině, vše v přehledném a srozu-

mitelném portálu. Je potřeba říci, že hodnocení většiny obecních stránek odpovídá jejich velikosti. Na základě shromážděných informací, vyjma Bruntálu, je možné konstatovat:

- Dvě obce nemají web, jedna má nefunkční, nejsou však turisticky významné, z průzkumu proto budou vyřazeny, což znamená, že celkem se bude porovnávat 27 obcí.
- Celkem 22 obcí na svém webu poskytuje zcela či alespoň částečně informace o turistických atraktivitách daného sídla či v jeho okolí, z nichž 10 z celkových 27 jim věnuje speciální část webu, pouze v českém jazyce.
- Všechny obce uvádí, z nichž některé alespoň částečně svojí historii, většina v českém jazyce, výjimkou je Horní Benešov uvádějící historii v angličtině, němčině a polštině, Leskovec nad Moravicí odkazuje na elektronickou podobu kroniky obce.
- Pouhých 13 obcí z celkových 23, které mají ubytovací zařízení o nich uvádí informace, zbývající obce žádné informace neuvádějí, pouze v češtině.
- Celkem 18 obcí z celkového vzorku uvádí poskytování (alespoň základních) služeb daného sídla, pouze v češtině.
- 23 obcí na svých internetových stránkách zveřejňuje fotografie spojené s daným sídlem, 3 obce navíc tyto fotografie doplňují videoklipem, obec Dvorce má jako jediná webovou kameru.
- Celkem 25 obcí nemá odkaz na facebook, výjimkou je Horní Benešov a Rudná pod Pradědem.
- 6 obcí vůbec neuvádí odkazy, ostatní obce nejčastěji uvádějí odkaz na Mikroregion Slezská Harta, Vodní dílo Slezská Harta, MAS Nízký Jeseník, Města a obce online, Svaz měst a obcí ČR. Nejvíce odkazů poskytuje Vrbno pod Pradědem – Rodinné Jeseníky, Infocentrum Jeseníky a Mikroregion Vrbensko.
- Pouze 10 poskytuje aktuální informace o kulturně-spoločenských akcích, ostatní poskytují neaktuální informace, většinou z roku 2011 až 2012, některé uvádějí jen fotogalerii akcí konaných v minulosti, jen v českém jazyce.

V rámci hodnocení turisticky atraktivních sídel chybí u Karlovy Studánky podrobnější informace o ubytovacích zařízeních a není vyřešena jazyková mutace daných stránek, Karlovice uvádějí všechny sledované informace, navíc mají i neoficiální stránky, bohužel pouze v českém jazyce, Ludvíkov neuvádí dostatečné informace o turistických atraktivitách,

navíc chybí aktuálnost. Vrbno pod Pradědem má velmi dobře zpracované stránky, chybí informace o ubytovacích zařízeních, informace poskytuje jen češtině.

5.7.2 Financování

Problematika investování v rámci cestovního ruchu, zejména do infrastruktury a suprastruktury cestovního ruchu je značně problematičtější, jelikož v podstatě většina rozpočtů obcí ORP Bruntál neumožňuje větší investiční akce a je plně odkázána na příjmy dotací z vyšších územně samosprávných celků a také z EU, případně z příslušných ministerstev a ostatních zdrojů. Také se předpokládá na patřičné úrovni zpracovaná strategie rozvoje cestovního ruchu, kterou jak již bylo uvedeno v rámci politických podmínek ORP Bruntál jako celek postrádá. Současně se však otevírá možnost pro jednotlivé obce v regionu čerpat dotace z krajem podporovaných oblastí určených pro rozvoj cestovního ruchu, jejichž výčet je uveden v kapitole politické podmínky. V roce 2013 jsou v rámci dotačního programu Podpora turistických oblastí v Moravskoslezském kraji pro rok 2013 vyhlášeny tři dotační tituly – „Podpora Venkovského mikroregionu Moravice“, „Podpora značení atraktivit cestovního ruchu“, s cílem kvalitního označení turistických atraktivit v jazykových mutacích, společně se zhotovením elektronického průvodce a také budování orientačních a informačních zařízení, „Podpora zdravotní turistiky“.

Pravděpodobnost získání dotací na investiční akce v oblasti cestovního ruchu na území ORP zvyšují navzájem spolupracující společenství obcí, na území ORP se jedná o Euroregion Praděd s možností získání dotací z EU v rámci Operačního programu přeshraniční spolupráce a Mikroregion Slezská Harta.

Město Bruntál v současnosti pracuje na v posledním desetiletí největší projektu na území regionu, jedná se o dlouhodobý projekt „Sport Campus“ s cílem vybudování komplexního rekreačního areálu přímo v centru města, tvořeného z aqvaparku, již dnes fungujícího jako Wellnes centrum Bruntál, dále souboru moderních sportovišť a sportovních zařízení, mimo jiné tenisových kurtů, fotbalového hřiště, víceúčelové haly i letního amfiteátru. Jeho hlavním účelem je poskytnout stálým obyvatelům a návštěvníkům města moderní rekreačně sportovní zázemí s regionálním významem. (MÚ Bruntál, 2013)

Dalším významným projektem, fakticky začínajícím v květnu 2013 je výstavba nového dopravního přestupního terminálu v blízkosti vlakového nádraží, znamenajícího mimo jiné novou čekárnu s informačním centrem a informačním kioskem, občerstvením a také v současnosti chybějícím sociálním zařízením, na něž se městu podařilo získat dotaci z Regio-

nálního operačního programu Moravskoslezsko. Účelem projektu je řešení okolí autobusového stanoviště a prostoru mezi vlakovým a autobusovým nádražím, zahrnuje také výstavbu nové obslužné komunikace od silnice I/11 a výstavbu parkoviště s kapacitou 70 aut. (MÚ Bruntál, 2013)

Otázka financování propagace center jednotlivých ORP Moravskoslezském, na základě evidence položky „cestovní ruch“, řadí město Bruntál na celkové 8 místo v rámci kraje, nejvíce v období 2007 až 2011 (průměr) investovalo krajské město Ostrava, následuje Frýdek-Místek a Karviná s Frenštátem pod Radhoštěm, s největší procentuálním podílem výdajů na cestovní ruch na celkových výdajích blížících se k jednomu procentu.

Tabulka XXI: Financování propagace cestovního ruchu sídel ORP Moravskoslezského kraje, průměr 2007-2011

ORP	Výdaje celkem (Kč)	Výdaje na cestovní ruch celkem (Kč)	Podíl výdajů na CR na celk. výdajích (%)
Ostrava	10 882 472 308	22 282 074	0,21%
Frýdek-Místek	1 407 753 000	9 929 380	0,72%
Karviná	1 693 036 726	2 081 120	0,12%
Frenštát pod Radhoštěm	262 818 918	2 077 374	0,80%
Kopřivnice	466 598 858	1 317 904	0,27%
Rýmařov	237 847 974	1 108 942	0,45%
Krnov	598 799 776	992 186	0,16%
Bruntál	430 144 368	923 748	0,22%
Opava	1 553 041 020	703 310	0,04%
Nový Jičín	610 424 304	690 200	0,11%
Odry	181 532 026	31 316	0,02%
Bílovec	225 576 090	28 700	0,01%
Frýdlant nad Ostravicí	218 974 316	0	0,00%
Bohumín	648 665 008	0	0,00%
Český Těšín	567 419 974	0	0,00%
Haviřov	1 556 056 770	0	0,00%
Hlučín - nezveřejňuje	0	0	0,00%
Jablunkov	206 104 032	0	0,00%
Kravaře	273 352 142	0	0,00%
Orlová	638 353 438	0	0,00%
Třinec	749 079 408	0	0,00%
Vítkov	187 606 704	0	0,00%
Průměr kraj	1 072 529 871	1 916 648	0,14%

Zdroj: Rozpocetobce.cz, 2013 a vlastní

6 SWOT ANALÝZA

Interní analýza	
Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Zachovalé přírodní prostředí. ➤ Přítomnost kulturně-historických památek. ➤ Přítomnost přírodních zajímavostí. ➤ Přítomnost řady volnočasových zařízení. ➤ Dostatečná součinnost dopravy. ➤ Dostatečné množství vodních ploch. ➤ Vysoká ochrana přírody a celková vysoká úroveň ukazatele KES. ➤ Dostatečné množství ubytovacích zařízení. ➤ Přítomnost na portálech zbývajících se turistikou. ➤ Participace na marketingové strategii MS kraje. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Vysoká nezaměstnanost. ➤ Nízká vzdělanost obyvatel. ➤ Stárnutí obyvatelstva. ➤ Špatný stav místních komunikací. ➤ Nepřítomnost dráhy pro in-line bruslení. ➤ Nepřítomnost učebního oboru pro oblast cestovního ruchu. ➤ Nepřítomnost ubytovacích zařízení nejvyšší kvality. ➤ Nízká gastronomická úroveň regionu. ➤ Nepřítomnost většiny obcí a regionu jako celku na sociálních síti facebook. ➤ Nízká aktuálnost internetových stránek jednotlivých obcí.

Externí analýza	
Příležitosti	Hrozby
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Atraktivní přírodní prostředí umožňující rozvoje zimních i letních produktů cestovního ruchu. ➤ Využití přítomnosti kulturně-historických památek v regionu. ➤ Využití přítomnosti kulturně-společenských akcí. ➤ Využití zajímavé historie regionu. ➤ Přítomnost ubytovacích zařízení s množstvím doprovodných služeb. ➤ Dopravní napojení na silniční, železniční síť. ➤ Možnost vytvoření nových stránek zabývajících se cestovním ruchem v požadovaných jazykových mutacích. ➤ Možnost získání dotací od vyšších územních celků, zejména z MS kraje. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Zhoršení stavu životního prostředí – živelná katastrofa. ➤ Zničení historických památek - nedbalost či cizí poškození. ➤ Úbytek tradičních kulturně-společenských akcí – nezájem obyvatel. ➤ Prohlubování nepříznivého demografického vývoje. ➤ Neshody ochránců přírody a subjektů představující infrastrukturu a suprastrukturu cestovního ruchu. ➤ Zhoršení stavu místních komunikací. ➤ Růst konkurence v rámci MS regionu a ČR či jiných regionů ➤ Nedostatek finančních zdrojů.

7 NÁVRHOVÁ ČÁST

7.1 Definování cíle návrhové části

Město Bruntál a jeho okolí má v každém případě potenciál stát se významným turistickým regionem s nadnárodním významem, přestože se na první pohled zdá, že jsou jednotlivé atraktivita cestovního ruchu, využitelné pro letní i zimní období, málo výrazné. Tato návrhová část nestanovuje řešení v krátkodobém horizontu, ale jejím cílem je postupné komplexní řešení problematiky cestovního ruchu v rámci regionu, jež přímo odpovídá na základní smysl celé práce – využití cestovního ruchu pro ekonomický rozvoj města Bruntál a okolí. Autor práce se domnívá, že lze vytvořit v horizontu 20 až 50 let ze zkoumaného objektu významný turistický region, jenž dokáže vyrovnat stávající nezaměstnanost v přímé i nepřímé vazbě, generovat příjmy pro jeho další rozvoj a učinit z něj jedno z významných regionálních center v rámci ČR.

7.1.1 Stanovení strategické vize a harmonogramu implementace dlouhodobého plánu rozvoje cestovního ruchu města Bruntál a okolí

Primárním cílem a základní prioritou poskytující základnu pro turistický region Bruntálsko je vymezení konkrétní role regionu v cestovním ruchu s ohledem na budoucí požadovaný stav. Tato role je přímo definována strategickou vizí návrhové části:

„Bruntálsko, region otevřený všem a bez rozdílu, atraktivní svým jedinečným prostředím, kulturou a historií. Autentické zážitky v krajině Jeseníků, v kraji mezi horami a vodou.“

Ve strategické vizi je také použit stávající, originální slogan města Bruntál – „město mezi horami a vodou“.

Plán rozvoje cestovního ruchu ORP Bruntál, tedy budování turistického regionu Bruntálsko, je plánem dlouhodobým, který je možno rozdělit na několik fází:

1. Strategická vize a tvorba dlouhodobého strategického plánu směřujícího k požadovanému stavu – vymezení role města Bruntál, vymezení spolupráce s krajem a dalšími zainteresovanými subjekty, a stanovení postupných kroků k realizaci v jednotlivých letech.
2. Postupná implementace plánovaných akcí v závislosti na získané finanční zdroje v řádu několik desítek let – na základě dílčích strategických dokumentů – dílčích

akčních plánů, na základě zvolených priorit, podkladem jsou stanovené priority návrhové části.

3. Průběžná kontrola a aktualizace v souvislosti se změnou politicko-ekonomických podmínek a trendů v cestovním ruchu.
4. Závěrečná fáze – dosažení požadovaného stavu. Návštěvník cestovního ruchu by měl spojovat Bruntálsko jako unikátní součást Jeseníků s nádhernou krajinou, bohatou přírodou s kulturně-historickým centrem, městem Bruntál.

Následující text uvádí souhrn jednotlivých priorit, opatření a plánovaných akcí.

7.2 Priorita 1 – Zachování přírodního prostředí, kulturně-historických památek a kulturně-společenských akcí.

V prvé řadě je nutné zajistit stávající atraktivitu cestovního ruchu v regionu, a to s ohledem na současnost i budoucnost, které jsou již teď základnou pro turistický region Bruntálsko.

7.2.1 Opatření 1 - Zachování stávajících atraktivních přírodních podmínek s důrazem na udržitelnost

„Zachovalé a unikátní přírodní prostředí.“

Cíl: Zachovalé atraktivní přírodní prostředí, ochrana přírody, spojení cílů a kooperace s ochránci přírody, udržitelnost.

Cílové skupiny: Obyvatelstvo, podnikatelská sféra, návštěvníci regionu.

Zainteresané skupiny: Veřejný a soukromý sektor, ochránci přírody, obyvatelstvo, turisté.

Stávající atraktivní přírodní prostředí je v souvislosti se současným trendem propagace ekologicky šetrného chování nevyčísitelnou hodnotou současného regionu, jejíž ztráta by prakticky znamenala rozplynutí základní vize turistického regionu, je proto naprosto esenciální udržet stávající stav, což vyžaduje nutnou spolupráci a kooperaci s ochránci přírody a také podnikatelskou sférou. Je zapotřebí pokračovat v ekologické výchově, zaměřené na děti a mladistvé, zároveň také dostatečně informovat návštěvníky regionu. Dosažení životního prostředí šetrnému chování zvyšuje kredit a atraktivitu daného prostředí a může mít vliv na návštěvnost.

Plánované akce:

- Tvorbu komunikačních kanálů mezi zainteresovanými subjekty – ekologická komise se zaměřením na využití a posuzování stavu okolní krajiny v oblasti cestovního ruchu, několikrát ročně, pravidelné výstupy v podobě informačních dokumentů, součástí také zástupci obyvatelstva.
- Zajištění názorů a zpětné vazby obyvatel a návštěvníků regionu – vytvoření komunikačního systému s možností vyjadřovat se k aktuální situaci, elektronicky a v psané formě bez rozdílu a v jakémkoliv v současnosti existujícím jazyce. Bude součástí elektronického informačního portálu regionu a také facebookového profilu.
- Ekologická výchova obyvatelstva – pokračování v nastavené osvětě obyvatelstva, zaměřeno na děti a mladistvé.

7.2.2 Opatření 2 - Zachování kulturně-historických památek v regionu

„Bohatá historie.“

Cíl: Zachovalé kulturně-historické památky.

Cílové skupiny: Vlastníci památek, obyvatelstvo, návštěvníci.

Zainteresované skupiny: Veřejný sektor, vlastníci památek, Národní památkový ústav a jeho regionální pobočky.

Zachovalé kulturně-historické památky jsou dalším důležitým aspektem budoucího turistického regionu Bruntálsko.

Plánované akce:

- Tvorba komunikačních kanálů mezi zainteresovanými subjekty – plánování ochrany za účelem zachování kulturně-historického dědictví a zároveň jejich využití pro cestovní ruch.
- Osvěta obyvatelstva – výchova a vytvoření jasného postoje a chování obyvatelstva k vybraným památkám, zejména k obecním kostelům, kašnám, sochám, křížům a dalším – zaměřeno na děti a mladistvé.
- Rozšiřování chráněných subjektů – komunikace s Národním památkovým ústavem.

7.2.3 Opatření 3 – Zachování a podpora stávajících kulturně-společenských akcí a jiných tradic v regionu

„Kultura, historie, tradice.“

Cíl: Zachované kulturně-společenské akce, podpora tradic.

Cílové skupiny: Obyvatelstvo, návštěvníci.

Zainterесované subjekty: Veřejný sektor a jednotlivé obce, podnikatelé, návštěvníci.

Kulturně-společenské akce, zejména ty tradiční, pomáhají utvářet jedinečnost regionu. Návštěvníci regionu očekávají možnost poznání naturelu místních obyvatel, což je možné právě prostřednictvím pořádaných různých kulturně-společenských akcí. Přestože v kraji není přítomna významná tradiční akce, je možné prezentovat pro zahraniční i tuzemské návštěvníky typicky české tradice jako je Mikulášská nadílka a období Vánoc, Velikonoce a další, jako akce konané v tradiční podobě společné pro celou ČR, ale místním obyvatelstvem a místním unikátním prostředím.

Plánované akce:

- Komunikace sídla ORP města Bruntálu s jednotlivými obcemi – poskytování poradenství v oblasti zprostředkování finančních zdrojů na dané akce, oslovení místních podnikatelů za účelem jejich participace na místních akcích (možnost reklamního zviditelnění) a další.
- Důsledná, každoroční tvorba plánu konkrétních akcí – zamezení vzájemného konkurování velkých kulturních akcí jako je například jazzový festival a další.

7.3 Priorita 2 – Město Bruntál jako kulturně-historicko-společenské centrum regionu

Město Bruntál díky své poloze ve středu regionu a dostatečném napojení na dopravní síť má dobré předpoklady stát se kulturně-historicko-společenským centrem regionu.

7.3.1 Opatření 1 - Vymezení jasně role města v cestovním ruchu

Cíl: Jasná a rozpoznatelná role města, identifikovatelná v ČR i zahraničí.

Cílové skupiny: Návštěvníci, obyvatelstvo, podnikatelský sektor.

Zainterесované skupiny: Veřejný a soukromý sektor, obyvatelstvo.

Hlavní a vůdčí rolí města by mělo být v první řadě samotná iniciace a organizace cestovního ruchu v regionu a zajištění komunikace a spolupráce s vyššími územně-samosprávnými celky a jinými organizacemi, poskytování poradenství jednotlivým obcím, propagovat region i město.

Z hlediska destinace cestovního ruchu by se mělo město Bruntál profilovat jako středisko poskytující základní i nadstandardní ubytovací a stravovací služby, s bohatou nabídkou zařízení pro volnočasové aktivity, v současnosti již řešené projektem „Sport Campus Bruntál“, s dostatečným kulturním zázemím a unikátními památkami, reprezentované zejména zámek Bruntál a jádrem města, v souvislosti s bohatou a zajímavou historií.

Plánované akce:

- Stanovení dlouhodobého strategického plánu rozvoje cestovního ruchu města, tvorba časového harmonogramu na realizaci dílčích aktivit stanovených v následujících opatřeních, s výstupem závazného strategického dokumentu.

7.3.2 Opatření 2 – Vytvoření uceleného systému ubytovacích a stravovacích zařízení

Cíl: Vyvážená přítomnost ubytovacích zařízení na všech úrovních pro všechny bez rozdílu.

Cílová skupina: Návštěvníci, poskytovatelé ubytovacích a stravovacích služeb.

Zainteresované subjekty: Veřejný sektor a podnikatelský sektor, obyvatelstvo a návštěvníci jako zpětná vazba.

Současný stav ubytovacích zařízení neodpovídá představám významného turistického regionu, nicméně je v současnosti dle návštěvnosti města a dané celkové ekonomické situace dostačující, v blízké budoucnosti se však jeví, v souvislosti s implementací opatření pro rozvoj cestovního ruchu, jako krajně nevyhovující. V blízkosti či přímo v historickém jádru by měl stát alespoň jeden čtyř až pětihvězdičkový hotel, společně s nadstandardním restauračním zařízením. Celkově je nutno standardizovat veškeré ubytovací a stravovací zařízení ve městě a současně motivovat jednotlivé poskytovatele těchto služeb na konkrétní specializaci na vybrané služby za účelem zamezení vzájemné konkurence. Z gastronomického hlediska město Bruntál a okolí nenabízí žádné místní speciality, je zapotřebí motivovat místní občany ke tvorbě takovýchto specialit a zároveň je odpovídajícím způsobem prezentovat.

Plánované akce:

- Standardizace základních a ubytovacích služeb ve městě, společně s úsilím minimalizace vzájemné konkurence mezi poskytovateli formou jejich motivace na poskytování specializovaných služeb.
- Zajištění levných ubytovacích zařízení pro školní zájezdy, možno kombinovat s místy pro stanování a kempink v letních měsících.
- Vytvoření každoročního gastronomického veletrhu, jehož cílem je tvorba gastronomických specialit.
- Tvorba míst pro stanování a kempink v letních měsících.

7.3.3 Opatření 3 – Presentace historie a kultury a volnočasových aktivit

„Bruntál, cesta do historie osidlování oblasti Jeseníků.“

Cíl: Město Bruntál, známé svoji kulturou a historií.

Cílové skupiny: Návštěvníci a obyvatelstvo.

Zainteresované skupiny: Veřejný a soukromý sektor, návštěvníci.

Město Bruntál je již nyní centrem historie, kultury a volnočasových aktivit v rámci regionu, naplňuje tak daný historický odkaz regionálního centra, do budoucna je nutno tuto pozici pro potřeby turistického regionu Bruntálsko ještě více zdůraznit. Historie spojená s městem Bruntál již od samého začátku spojená s řadou zajímavostí, jak je uvedeno v analytické části. Největším přínosem města je však jeho výrazný podíl na kolonizaci Jeseníků spojených s utvářením okolní krajiny a zakládáním dalších sídel. Bohužel s tímto historickým faktem není v současnosti na odpovídající úrovni pracováno, zájem o historii je však, jak naznačují akce spojené s výročí 800 let Bruntálu vcelku veliký. Další oblastí vyžadující si určitý rozvoj je oblast kultury, která nikdy nebude dosahovat významu jiných sídel, jako je Ostrava či Olomouc, nicméně je možné vhodnými opatřeními dosáhnout určité odlišnosti a tím i jedinečnosti. V rámci volnočasových aktivit je zapotřebí doplnit mezeru v celkové nabídce využití volného času vybudováním okruhu pro kolečkové brusle. Důležité je také pokračovat v budování areálu Sport Campus, do budoucna je na zvážení dalších podpůrných zařízení na trávení volného času, například golfové hřiště republikového významu.

Plánované akce:

- Výstavba městského muzea zabývajícího se historií města a kolonizaci Jeseníků – nutný dotační titul (EU), možná úvaha o výstavbě dalších muzeí, podporujících interaktivnost.
- Zvýšení počtu pořádaných akcí demonstrujících významné historické události, například spojené s řádem německých rytířů – živé představení, souboje atd.
- Vytvoření a realizace soutěže „Bruntál, město kulturní“ – podpora místních umělců, soutěž konaná jednou za dva či tři roky s několika kategoriemi.
- Zajištění stálé výstavy děl místních umělců (amatérských i profesionálních) - propojení se soutěží „Bruntál, město kultury“.
- Vyhlášení motivačního programu, jehož cílem je obohacení divadelní scény - podpora místních divadelních uskupení, hledání nových souborů či skupin preferující alternativní formy divadelního představení – pohybové divadlo, stínové divadlo, použití loutek, pantomima a další.
- Dostavění areálu „Sport Campus“.
- Vybudování okruhu pro kolečkové brusle – nutný dotační titul, dlouhodobá záležitost.
- Vybudování golfového hřiště v rámci města či regionu – náročné na investice, nutný dotační titul

7.4 Priorita 3 – Tvorba nových produktů a programů cestovního ruchu turistického regionu Bruntálsko

7.4.1 Vymezení jasně role regionu v cestovním ruchu

Cíl: Jednoznačná identifikace turistického regionu Bruntálsko.

Cílové skupiny: Návštěvníci.

Zainteresované subjekty: Veřejný a soukromý sektor, obyvatelstvo.

Vymezení turistického regionu je podstatnou záležitostí, jež vytváří nástroj k identifikaci turistického regionu a tím umožňuje propojení mezi osobní potřebou jednotlivých návštěvníků a nabídkou cestovního ruchu. Role regionu by měla jednoznačně vycházet ze strategické vize a měla by korespondovat se současnými i budoucími trendy v cestovním ruchu. Novým přístupem k prezentaci regionu by měl usilovat o zvýšení návštěvnosti, zejména ze

zahraničí, a prodloužit délku pobytu, tvorba nových produktů či programů cestovního ruchu v regionu by měla vycházet z dostatečného personálního zajištění a zejména propracovaného cíleného marketingu. Velmi důležitou a také nejpálčivějším aspektem je otázka financování, region by měl hledat všechny možné způsoby spolupráce na všech úrovních a dodržovat maximální možné míru propracovanosti jednotlivých projektů připravovaných o žádost na dotace, které budou jedním z klíčových faktorů budování turistického regionu.

V návaznosti na strategickou vizi by se měl region prezentovat jako:

- Region otevřený všem a bez rozdílu – jednoznačný vzkaz všem zájemcům o cestovní ruch (poptávku), i nabídku cestovního ruchu.
- Region atraktivní svým jedinečným prostředím, kulturou a historií – možnost pro téměř veškeré typy cestovního ruchu.
- Region s autentickými zážitky v krajině Jeseníků – větší propojení s jednotlivými turistickými atraktivitami.

7.4.2 Opatření 1 – Prezentace otevřenosti

Cíl: Turistický region Bruntál otevřený všem a bez rozdílu.

Cílové skupiny: Návštěvníci

Zainteresované subjekty: Veřejný a soukromý sektor, obyvatelstvo.

Otevřenost vůči návštěvníkům města Bruntálu a okolí je důležitým aspektem pro dlouhodobý úspěch regionu, samozřejmě v součinnosti s dalšími opatřeními, zejména co se týká personální a marketingové oblasti. V souvislosti s potenciálem Číny a Indie v oblasti cestovního ruchu by měla část „otevřenosti“ směřovat k těmto rostoucím trhům, což by ve své podstatě znamenalo budování zázemí, ve kterém se tyto kultury cítí dobře, a které vytváří základ pro poznání života, historie a kultury ve střední Evropě a na lokální unikátní úrovni. Otevřenost by měla být z pohledu veřejné správy vnímána také jako otevřenost vůči novým, unikátním podnikatelským nápadům využitelným nejenom v oblasti cestovního ruchu, měla by také podporovat nové podnikatele, například formou motivačního programu.

Plánované akce:

- Vytvoření základních zásad v rámci vztahu „návštěvník-zákazník“, nutná komunikace mezi jednotlivými podnikatelskými subjekty, veřejný sektor jako koordinátor.
- Osvěta v rámci obyvatelstva – viz personální zajištění.

- Marketingová prezentace – internet, veletrhy a jiné komunikační kanály.
- Podpora nových podnikatelských záměrů v oblasti cestovního ruchu – poradenství, konzultace, věcná podpora, možnost vytvoření motivačního programu.

7.4.3 Opatření 2 – Orientace na unikátnost a jedinečné zážitky

Cíl: Celoplošná prezentace unikátnosti a jedinečných zážitků.

Cílové skupiny: Návštěvníci.

Zainteresované subjekty: Veřejný a soukromý sektor, obyvatelstvo.

Orientace na unikátnost a jedinečné zážitky přináší z dlouhodobého hlediska jednoznačnou konkurenční výhodu. Kraj disponuje řadou turistických, přírodních i památkových a jiných zajímavostí, velmi důležitý je způsob jejich prezentace návštěvníkům. Je zapotřebí jednoznačně odlišit místní atraktivity cestovního ruchu od ostatních v rámci ČR, a tím podtrhnout jejich jedinečnost, například participace místních obyvatel na prezentaci atraktivit cestovního ruchu nebo spojování jednotlivých atraktivit s jedinečným příběhem. Velmi důležitá je součinnost s marketingem a personální oblastí.

Plánované akce:

- Posílení propagace jednotlivých atraktivit – spolupráce s marketingovými opatřeními.
- Propojení věcné a personální prezentace turistických atraktivit a zajímavostí- viz projekt „Představ svůj kraj návštěvníkům“.
- Přístup k prezentaci jednotlivých turistických atraktivit s důrazem na jejich unikátnost – „vyprávět příběh“, tzn. každou atraktivitu spojit s určitým příběhem, klást větší důraz na jednotlivé přírodní atraktivity.

7.4.4 Opatření 3 – Orientace na historii

Cíl: Celoplošná prezentace historie v regionu.

Cílové skupiny: Návštěvníci.

Zainteresované subjekty: Veřejný a soukromý sektor, obyvatelstvo.

Jednou z nejvýznamnějších předností v regionu je jeho historická podstata s hlubokými kořeny sahajícími až do středověku. Každé místo, turistická zajímavost má svoji historii,

úkolem regionu by mělo být zejména soustředění se na její zprostředkování, na kterém se mohou podílet všechny zainteresované subjekty. Jedním z hlavních rysů této oblasti by měla být prezentace života v podhorské oblasti, respektive života ve střední Evropě, směřované zejména k zahraničním návštěvníkům

Plánované akce:

- Vytvoření tematicky propojené sítě prezentující místní historii.
- Zajištění dostatečných informací o historii na novém informačním portálu regionu či jednotlivých stránkách obcí, s důrazem na lokální zajímavosti.
- Analýza kronik jednotlivých obcí – možnost pořádání představení či demonstrací historicky zajímavých událostí – nutná konzultace s jednotlivými obcemi.
- Podpora nových podnikatelských projektů zabývajících se historií regionu – muzea, památníky atd.
- Zajištění vydání knižních publikací zabývajících se historií v jazykových mutacích.
- Pořádání besed pro tuzemské i zahraniční návštěvníky.

7.4.5 Opatření 4 – Tvorba nových kulturně-společenských akcí

Cíl: Nové kulturně-společenské akce s regionálním a republikovým významem.

Cílové skupiny: Návštěvníci, obyvatelstvo.

Zainteresované subjekty: Veřejný a soukromý sektor, obyvatelstvo.

Tvorba nových kulturně-společenských akcí by měla korespondovat s výše uvedenými opatřeními, zejména s historickým hlediskem a důrazem na unikátnost a jedinečné zážitky.

Plánované akce:

- Tvorba nových akcí spojených s regionem respektující historické hledisko – nutnost komunikace mezi veřejným a podnikatelským sektorem, požadovat názory obyvatel a jejich možnou účast na těchto akcích.
- Vytvoření motivačního programu s cílem generace nových nápadů na nové kulturně společenské akce – „brainstorming“ či „brainwriting“ místního obyvatelstva.

7.5 Priorita 5 – Nový marketing a propagace turistického regionu Bruntálsko se specializací na nově vznikající trhy

Marketingová strategie cestovního ruchu je klíčovou aktivitou, která může regionu zprostředkovat nové návštěvníky. Primárně by mělo město Bruntál i jednotlivé obce v regionu usilovat o vytvoření nové marketingové strategie, která by navazovala na jednotlivé strategické dokumenty vyšších územních celků, formulovala úroveň spolupráce všech obcí a jasně stanovila požadované cíle. Tato strategie by se měla zaměřovat na tuzemské i zahraniční trhy, s důrazem na nově se tvořící potenciální lídry, zejména Čínu, v rámci zahraničních návštěvníků se však jedná o dlouhodobou záležitost, související se stabilizací realizačních předpokladů a celkové nabídky cestovního ruchu, důležité je také personální zajištění.

7.5.1 Opatření 1 – Vytvoření nového informačního portálu

Cíl: Souhrnné informace ve snadno dostupné, přehledné a srozumitelné elektronické formě, propagace turistického regionu Bruntálsko.

Cílové skupiny: Návštěvníci a obyvatelstvo.

Zainteresované skupiny: Návštěvníci, veřejný sektor, informatici.

Podstatným článkem komunikace mezi potenciálním zákazníkem a nabídkou cestovního ruchu se v současnosti stává fenomén 21. století – internet, v rámci toho je nutné vytvořit nový informační portál, specifikující krajské stránky msregion.cz, s jednoduchou, snadno dostupnou a srozumitelnou formou, v jazykových mutacích cílových zemí. Jeho cílem je propagace nového přístupu k cestovnímu ruchu v regionu, součástí je také možnost tvorby vlastního programu – viz projekt „Vytvoř si svůj program“.

7.5.2 Opatření 2 – Vytvoření profilu na sociální síti facebook pro město Bruntál a turistický region Bruntálsko

Cíl: Neformální komunikace mezi návštěvníkem a turistický regionem Bruntálsko.

Cílové skupiny: Návštěvníci, obyvatelstvo.

Zainteresované skupiny: Návštěvníci, veřejný a soukromý sektor, informatici.

Kromě vytvoření facebookového profilu pro město Bruntál a turistický region Bruntálsko region by měli jednotlivé obce v regionu zvážit také svoji účast na facebooku, to samé platí

pro jednotlivé poskytovatele ubytovacích, stravovacích a volnočasových služeb, pokud již profil na facebooku nemají.

7.5.3 Opatření 3 – Vytvoření „reklamní“, jasně identifikovatelné značky turistického regionu

Cíl: Jasně identifikovatelná značka regionu.

Cílové skupiny: Návštěvníci.

Zainteresované skupiny: Veřejný a soukromý sektor, obyvatelstvo.

Přestože se jedná o symbolickou prezentaci regionu, do budoucna se může stát jednoznačným identifikátorem turistického regionu Bruntál a ještě více zvýšit jeho kredit jak na regionální, národní i mezinárodní úrovni.

Plánované akce:

- Komunikace s jednotlivými obcemi v regionu, vytvoření základní představy o tvaru a obsahu značky.

7.5.4 Opatření 4 – Vytvoření nových propagačních materiálů

Cíl: Nové propagační materiály korespondující s novým přístupem k cestovnímu ruchu v regionu.

Cílové skupiny: Návštěvníci.

Zainteresované subjekty: Veřejný sektor, podnikatelé, obyvatelstvo.

Nové propagační materiály by měli mít jednotnou formu a obsah, měli by korespondovat s novým přístupem k cestovnímu ruchu v regionu, měli by být zhotoveny v jazykových mutacích cílových zemí, především v angličtině, němčině, polštině, ruštině a čínštině.

7.5.5 Opatření 5 – Rozšiřování účasti na světových veletrzích cestovního ruchu

Cíl: Zintenzivnění kvalitní prezentace regionu na světových veletrzích cestovního ruchu, získání nových klientů.

Cílové skupiny: Návštěvníci.

Zainteresované subjekty: Veřejný sektor, obyvatelstvo, podnikatelé.

Samotný region by se měl soustředit nejvíce na propagaci na tuzemských veletrzích, v rámci zahraniční propagace je nutná spolupráce s Moravskoslezským krajem, zejména s cílem pronikání na asijské trhy.

7.6 Priorita 5 – Personální zajištění cestovního ruchu

7.6.1 Opatření 1 – Zajištění odborně vzdělaných pracovníků se specializací na cestovní ruch

Cíl: Dostatečné množství odborně vzdělaných pracovníků v oblasti cestovního ruchu.

Cílové skupiny: Obyvatelstvo.

Zainteresané subjekty: Veřejný sektor – město Bruntál.

K naplnění dlouhodobého cíle – všem otevřeného regionu bez rozdílu, je nutné zajištění na personální úrovni. V současnosti na území ORP chybí učební obor zabývající se cestovním ruchem, pro následující desetiletí je vhodné zajistit takový učební program, jenž bude každoročně generovat skupinu absolventů na vysoké odborné úrovni, zejména na znalosti cizích jazyků, do budoucna je také zapotřebí počítat s výukou čínštiny. Druhým možným je získání pracovníků prostřednictvím rekvalifikačních kurzů. Region by měl do budoucna usilovat o zajištění dvou až tří velmi dobře jazykově vybavených průvodců, z velké části však může být turistika zajišťována pomocí informačního portálu, zejména v počáteční fázi.

Plánované akce:

- Konzultace s MS krajem o vytvoření nového učebního oboru specializovaného na oblast cestovního ruchu, následná realizace, nejlépe situovaným a dostupným sídlem je město Bruntál. Region by měl usilovat o dva až tři špičkové průvodce se znalostí čínštiny.
- Pořádání rekvalifikačních kurzů s cílem generovat způsobilé pracovníky pro sektor služeb.

7.6.2 Opatření 2 – Zapojení místních občanů na aktivní účasti v cestovním ruchu

Cíl: Aktivní občané vnímající důležitost cestovního ruchu v regionu.

Cílové skupiny: Obyvatelstvo.

Zainteresané subjekty: Veřejný sektor, obyvatelstvo, podnikatelé.

Participace místních obyvatel na cestovním ruchu je důležitým aspektem rozvoje turistického regionu Bruntálsko. Uvědomění občané, vnímající rozvoj cestovního ruchu jako cestu k překonání současné problematické situace, zejména vysoké nezaměstnanosti, mohou výrazně přispívat k dobrému jménu a značce regionu, jsou důležitým článkem pro naplnění opatření otevřenosti a prezentace unikátnosti. Je zapotřebí dostatečně vysvětlit cíl dlouhodobého strategického plánu, průběžně pak informovat o plnění jednotlivých plánovaných akcí, jako komunikační formu lze využít internetové stránky, místní či lokální periodika, kurzy a další. Také se zde otevírá možnost pro dobrovolnou účast na cestovním ruchu, zejména z řad nezaměstnaných a aktivních důchodců, ale i mladých lidí.

Plánované akce:

- Zajištění dostatečné informovanosti o záměru rozvoje cestovního ruchu a jednotlivých plánovaných akcí využitím komunikačních kanálů, jako je internet, místní periodika, jednání obecních či městských zastupitelstev.
- Osvěta obyvatelstva – obdobně jako zajištění informovanosti – zaměřená na výchovu místních obyvatel k pozitivnímu postoji vůči návštěvníkům formou poutavých článků, demonstrujících možné reálné situace interakce „návštěvník – místní občan“ a naopak, odborné informace, například nenáročná forma výuky angličtiny a další.
- Tvorba podpůrných programů na dobrovolnou účast v cestovním ruchu – motivační programy, zaměřeno na místní rodáky, studenty, mladé aktivní lidi a další.
- Tvorba vzdělávacích kurzů „Turista a já“ – spolupráce s místními občany a dobrovolníky – zacíleno na prezentaci jednotlivých turistických atraktivit místními rodáky, v případě zahraničních návštěvníků v kombinaci s průvodcem.

7.6.3 Opatření 3 – Zajištění základních komunikačních dovedností pracovníků v sektoru služeb v rámci komunikace s návštěvníky

Cíl: Bezproblémová komunikace pracovníků služeb s návštěvníky regionu.

Cílové skupiny: Návštěvníci a pracovníci v sektoru služeb.

Zainteresované subjekty: Veřejný sektor a soukromý sektor – sektor služeb.

Velice je důležité zajištění dobrých komunikačních dovedností jednotlivých pracovníků v sektoru služeb, jenž je také přímou i nepřímou součástí cestovního ruchu, a může tak

z dlouhodobého hlediska vytvořit konkurenční výhodu – návštěvník se cítí zajisté nejlépe tam, kde se může bez problému domluvit a také je s ním příjemně zacházeno. Jelikož jsou tyto záležitosti v kompetenci soukromého sektoru, je zapotřebí vybudovat fungující spolupráci mezi veřejnoprávními korporacemi a sektorem služeb, například maloobchodem a osobní dopravou. Jednotlivé zaměstnavatele by také měl motivovat zájem o co největší počet spokojených návštěvníků - zákazníků, jenž může logicky přispívat k dosahování vyšších tržeb, což může snaze veřejného sektoru napomáhat.

Plánované akce:

- Vydání několikastránkového dokumentu (komise CR v rámci regionu) anglického minima pro účely uspokojivé komunikace se zahraničními návštěvníky, směřujícího k jednotlivým zaměstnavatelům, ten by měl uvažovat o stanovení závaznosti pro své zaměstnance řízení se tímto dokumentem v běžné praxi. Součástí by mělo být také stanovení jasného postoje a chování (názorně na přibližně 1 stranu) k jednotlivým návštěvníkům, zákazníkům bez rozdílu.
- Zajištění rekvalifikačních kurzů či krátkodobých kurzů anglického minima.

7.6.4 Opatření 4 – Ekologická výchova

Cíl: Uvědomělé chování obyvatel k životnímu prostředí, dlouhodobá udržitelnost.

Cílové skupiny: Obyvatelstvo.

Zainteresované skupiny: Veřejný sektor, obyvatelstvo.

Uvědomělé chování obyvatel k životnímu prostředí je důležitým krokem k zachování unikátního přírodního prostředí, vytváří také pozitivní obraz směrem k jednotlivým návštěvníkům. V současnosti je ekologické výchově věnována jistá pozornost, je zapotřebí ji směřovat do všech částí regionu, univerzálním a jasně srozumitelným způsobem.

Plánované akce:

- Pokračování v ekologické osvětě – vytvoření jednotného systému informování – internet, periodika.

7.7 Příklady konkrétních projektů

Následující projekty tvoří jen nepatrnou část mozaiky, jež v konečném důsledku povede k vytvoření turistického regionu Bruntálsko, znamenajícího požadovaný ekonomický rozvoj.

Projekt č. 1: Gastronomická soutěž „Bruntálská specialita“

Název projektu
Gastronomická soutěž "Bruntálská specialita".
Cíl
Pozvednutí gastronomie ve městě i v regionu, pozvednutí nabídky jednotlivých stravovacích zařízení.
Popis projektu
Tento projekt cíleně zaměřuje na kulinářské umění obyvatel jesenické oblasti. Jedná se o každoročně konanou soutěž, možná je obdoba jednou za dva či čtyři roky, v letních měsících, s pěti kategoriemi - studená kuchyně, hlavní jídlo, sladký či slaný dezert, alkoholický nápoj, a nealkoholický nápoj (s možným zaměřením na děti). Podstatné je spojení nápoje či jídla s regionem a to jak v názvu, tak v konkrétní podobě například dezert "Pradědova špička". Soutěž je dána s jasnými pravidly - vítěz obdrží věcné ceny, navíc bude jeho gastronomický výtvar natrvalo k dispozici k ochutnání v místních restauracích, vítěze určí odborná komise, k vyhlášení vítězů dojde na gastronomickém veletrhu konaném ve víkendových dnech - součástí prezentace vítězů také farmářské trhy, prezentace lokálních výrobců potravinových výrobků, doprovodné soutěže.
Zajištění financování
Rozpočet města Bruntál a Moravskoslezského kraje. Celkové náklady se pohybují na nižší úrovni - zaplacení propagace dané akce (součástí periodik obcí a na internetu - v řádech několika tisíc Kč), zajištění odborné komise v řádech tisíc Kč (dle velikosti, nutnost zkušeného a odborného kuchaře atd.), věcné ceny, uspořádání veletrhu přibližně v řádech desítek tisíc Kč.

Projekt č. 2: Vzdělávací kurzy „Prezentuj svůj kraj návštěvníkům“

Název projektu
Vzdělávací kurzy "Představ svůj kraj návštěvníkům".
Cíl
Vytvoření sítě dobrovolníků. Prezentace jednotlivých turistických atraktivit místními rodáky či občany s důrazem na dobrovolnost.
Popis projektu
V souvislosti s očekáváním jednotlivých návštěvníků regionu, očekávajících jedinečné zážitky, se zde jedinečná možnost prezentace jednotlivých turistických atraktivit samotnými občany, dochází tak k nejenom setkání turistická atraktivita - návštěvník, ale je zde zapojen i živý prvek - místní občan, spojený každoděně s tímto krajem, historií a kulturou, což může vést k získání velké konkurenční výhody. V rámci tohoto projektu je nutné vyhledat skupinu dobrovolníků, tvořící ucelenou síť pro jednotlivé části regionu. Východiskem je předpoklad existence stále občanů v důchodovém věku, kteří mají rádi kontakt s lidmi, chtějí být i nadále aktivní. Formou vzdělávacích kurzů, po předchozím dostatečným informování o tomto projektu, dojde k proškolení jednotlivých dobrovolníků, součástí může být také beseda. Pro jednotlivé dobrovolníky je možné vytvořit také motivační program počítající se symbolickou odměnou.
Zajištění financování
Předem je nutné zajištění dostatečné informovanosti - internet, periodika, rozhlas atd., v řádu maximálně několika tisíc či zdarma, přednáškový sál - místní jednací místnosti, sokolovny - ve spolupráci s jednotlivými obcemi zdarma či symbolický poplatek. Samotná přednáška bude personálně zajištěna brigádně ve spolupráci s místním gymnáziem Bruntál - výběr vhodných vstudentů, kteří budou dostatečně proškoleni (rozhovor a předání potřebných materiálů) - v řádu několika tisíc Kč. Motivační program - několik tisíc korun.

Projekt č. 3: Projekt „Vytvoř si svůj program“

Název projektu
Program na tvorbu denního či vícedenního plánu v rámci využití volného času - "Vytvoř si svůj program".
Cíl
Rychlé a jednoduché a srozumitelné zprostředkování denního či vícedenního plánu jednotlivým návštěvníkům.
Popis projektu
Tento projekt by měl být součástí nového informačního portálu turistického regionu Bruntál. Pod heslem "vytvoř si svůj program" bude mít návštěvník možnost vytvořit si svůj vlastní program využití volného času na území ORP Bruntál. Web bude obsahovat databázi všech turistických atraktivit, společně s ubytovacími, stravovacími a volnočasovými zařízeními, návštěvník je může vybírat ručně či zvolit vyhledávání konkrétní aktivity, zvolí si místa, které by chtěl navštívit. Výběr ukončí pomocí kliknutí na "vytvoř si svůj program", následně jej program vyhodnotí a sestaví několik variant ideálního strávení daného dne, více dní či týdne, s jasně daným časovým harmonogramem a sousledností daných aktivit. Jednou z možností bude také přímé doporučení programů na trávení volného času. Výstupem pak bude možnost tisku časového harmonogramu a mapy, v příloze budou základní informace o vybraných turistických atraktivitách či zařízeních. Program by měl být také kompatibilní s moderními mobilními technologiemi.
Zajištění financování
Rozpočet města Bruntál a Moravskoslezského kraje, záleží na náročnosti provedení a ceně za kterou bude tento program vytvořen, v desítkách tisíc Kč.

ZÁVĚR

Základní myšlenkou této bakalářské práce, od které je odvozen její primární cíl, tedy návrh řešení rozvoje cestovního ruchu města Bruntál a okolí, jakožto možného nástroje a prostředku k snižování regionálních disparit a celkovému ekonomickému rozvoji daného regionu, je, zda jsou na zkoumaném území přítomny potřebné přírodní, kulturně-historické, kulturně-společenské předpoklady, určující potenciál cestovního ruchu, základní kámen možného budoucího úspěchu. Na základě podrobné analýzy je možno konstatovat, že město Bruntál i region jako celek má jistý potenciál stát se do budoucna významným republikovým hráčem na poli cestovního ruchu, zejména co se týká lokalizačních předpokladů, a to umístění v atraktivním přírodním prostředí, ve kterém byli jednotlivé obce po staletí utvářeny, region má tedy i zajímavou historii sahající hluboko do středověku, přítomností přírodních zajímavostí, historických památek a také každoročně konaných tradiční akcí. Samotné sídlo Bruntálska, město Bruntál má díky své poloze přibližně uprostřed regionu a dobrému dopravnímu napojení na silniční i železniční síť, žel, nejbližší letiště se nachází až v Ostravském Mošnově, potenciál stát se kulturně-historickým a kulturně-společenským centrem, tvořící zázemí jak pro návštěvníky i místní obyvatele, a vrátit se tak ke svému postavení z doby předbělohorské.

Samotná otázka využitelnosti cestovního ruchu je pro budoucí postavení regionu velmi důležitá, jelikož její správné uchopení, zejména dostatečná politická vůle a také všeobecný souhlas a vnímání místních obyvatel, může znamenat pevné postavení v rámci cestovního ruchu. Je však zapotřebí zdůraznit, že dosáhnutí ideálního stavu, tedy všeobecně známé destinace cestovního ruchu, je cestou dlouhodobou, vyžadující trpělivost všech zainteresovaných stran. Podstatnou otázkou při řešení problematiky rozvoje cestovního ruchu v regionu je - jaká je ideální cesta pro dosáhnutí cílového stavu, tedy rozvinutého turistického regionu Bruntál, vedoucího k celkovému ekonomickému rozvoji zkoumané oblasti. Vzhledem k provedené analýze nelze stávající situaci řešit v krátkodobém horizontu pomocí několika opatření či vysokonákladových projektů s nejistou budoucností, je třeba vidět situaci komplexně a vytvářet v budoucnu požadovaný stav postupnou realizací malých, středních i velkých projektů.

Primárně je zapotřebí vymezit konkrétní roli v cestovním ruchu, a to jak regionu jako celku, ale i jeho centra, města Bruntál, jehož aktivita bude podstatným prvkem pro budoucí úspěch. Autor této práce definuje budoucí roli města Bruntálu a jeho okolí ve strategické

vizi, jež je základem strategie rozvoje cestovního ruchu turistického regionu Bruntálsko: „Bruntálsko, region otevřený všem a bez rozdílu, atraktivní svým jedinečným prostředím, kulturou a historií. Autentické zážitky v krajině Jeseníků, krajině lesů, hor a vod.“

Vymezená role je určovatelem pěti prioritních oblastí rozvoje, jednotlivě se dělících na potřebná opatření a dále na plánované akce, jejichž realizací je naplňován stanovený cíl. Velice důležité je „zachování přírodního prostředí, kulturně-historických památek a kulturně-společenských akcí“, priorita číslo jedna. Podstatným faktorem je rozvoj infrastruktury, místní infrastruktury a suprastruktury cestovního ruchu ve městě Bruntál, definovaný jako priorita číslo dva – „Město Bruntál jako kulturně-historicko-společenské centrum regionu“. Další podstatnou prioritou rozvoje je „Tvorba nových produktů a programů cestovního ruchu turistického regionu Bruntálsko“ Zásadní prioritou je představení regionu klíčovým a potenciálním trhům a komunikace s nimi, definovaná prioritou „Nový marketing a propagace turistického regionu Bruntálsko se specializací na nově vznikající trhy“, korespondující s moderními trendy cestovního ruchu. Neméně důležité je porozumění místních obyvatel a spolupráce s nimi, čemuž se věnuje priorita číslo pět – „Personální zajištění cestovního ruchu“.

Cesta vedoucí k dosažení požadovaného stavu je cestou dlouhodobou, vyžadující si, jak již bylo uvedeno, postupnou realizaci malých i velkých projektů, různě finančně náročných, autor této práce uvádí spíše méně finančně náročné projekty, a to „Gastronomická soutěž Bruntálská specialita“, „Vzdělávací kurzy prezentuj svůj kraj“ a „Vytvoř si svůj program“. Podstatná je vzájemná kooperace všech zainteresovaných subjektů, dostatečná podpora a přízeň vyšších, územních celků a důkladné strategické, taktické i operativní plánování v podobě akčních plánů, i vzhledem k zajišťování potřebných finančních prostředků, jež jsou nejpálčivějším problémem, na druhou stranu je v současnosti cestovní ruch vnímán, ze strany státu i EU, jako možný prostředek rozvoje problémových regionů, což by mohlo městu Bruntálu a okolí při přijímání žádostí o dotace pomoci. V rámci postupné realizace směřující k naplnění požadovaného cíle je také velmi důležité průběžné monitorování vývoje a směřování cestovního ruchu, jelikož včasná identifikace změny chování poptávky po cestovním ruchu, příkladem mohou být měnící se preference návštěvníků, či identifikace tržní mezery, může pro region znamenat velkou konkurenční výhodu a urychlit tak požadovaný ekonomický rozvoj v regionu.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

Monografie:

- [1] CONRADY R., M. BUCK, ed. a In collaboratiob with P. VIEHL. 2012 *Trends and Issues in Global Tourism 2012*. 1. ed., Heidelberg [etc.]: Springer, 276 s. ISBN 978-364-2274-039.
- [2] DROBNÁ, Daniela a Eva MORÁVKOVÁ. 2010 *Cestovní ruch: pro střední školy a pro veřejnost*. 2., upr. vyd. Praha: Fortuna, 200 s. ISBN 978-80-7373-079-6.
- [3] FRANKE, Antonín. 2012a *Zmírňování regionálních disparit prostřednictvím rozvoje cestovního ruchu*. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, x, 301 s. ISBN 978-80-7357-718-6.
- [4] FRANKE, Antonín. 2012b *Statistiky cestovního ruchu*. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, x, 230 s. ISBN 978-80-7357-717-9.
- [5] GÚČIK, Marian. 2010a *Cestovný ruch: úvod do štúdia*. 1. vyd. Banská Bystrica: DALI-BB pre Slovak-Swiss Tourism, 307 s. ISBN 978-80-89090-80-8.
- [6] GÚČIK, Marian. 2010b *Manažment cestovného ruchu*. 2. vyd. Banská Bystrica: DALI-BB pre Slovak-Swiss Tourism, 152 s. ISBN 978-80-89090-67-9.
- [7] MÍCHAL, Igor. 1994 *Ekologická stabilita*. 2. vyd. Brno: Veronica, ekologické středisko ČSOP, 275 s. ISBN 80-853-6822-6.
- [8] NOVACKÁ, Ludmila. 2011 *Cestovní ruch a Evropská unie*. Vyd. 1. Praha: Univerzita Jana Amose Komenského, 128 s. ISBN 978-80-7452-016-7.
- [9] PALATKOVÁ, Monika. 2011a *Mezinárodní cestovní ruch: analýza pozice turismu ve světové ekonomice, význam turismu v mezinárodních ekonomických vztazích, evropská integrace a mezinárodní turismus*. 1. vyd. Praha: Grada, 221 s. ISBN 978-80-247-3750-8.
- [10] PALATKOVÁ, Monika a Jitka ZICHOVÁ. 2011b *Ekonomika turismu: turismus České republiky: vymezení a fungování trhu turismu, přístupy k hodnocení významu a vlivu turismu, charakteristika turismu České republiky*. 1. vyd. Praha: Grada, 205 s. ISBN 978-80-247-3748-5.
- [11] RYGLOVÁ, Kateřina. 2009 *Cestovní ruch: soubor studijních materiálů*. Vyd. 3., rozš. Ostrava: Key Publishing, 187 s. ISBN 978-80-7418-028-6.

- [12] TITTELBACHOVÁ, Šárka. 2011 *Turismus a veřejná správa: průniky, dysfunkce, problémy, šance: státní politika turismu České republiky: systémový přístup k řešení problémů*. 1. vyd. Praha: Grada, 196 s. ISBN 978-80-247-3842-0.

Internetové zdroje:

- [1] AGENTURA PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ, a.s. 2009 *Marketingová strategie rozvoje cestovního ruchu v Moravskoslezském kraji pro léta 2009–2013, aktualizace s výhledem do roku 2015* [online]. [cit. 2013-05-01]. Dostupné z: http://verejnasprava.kr-moravskoslezsky.cz/assets/cr/msrcr_msk_aktualizace_2010_2011.pdf
- [2] AOPK: *Agentura ochrany přírody a krajiny: Objekty ústředního seznamu 2013* [online]. [cit. 2013-05-01]. Dostupné z: <http://monumnet.npu.cz/monumnet.php>
- [3] AOPK ČR: *Správa CHKO Jeseníky 2013* [online]. [cit. 2013-05-01]. Dostupné z: <http://www.jeseniky.ochranaprirody.cz>
- [4] *Bruntál: Informační server* © 2013 [online]. [cit. 2013-05-01]. Dostupné z: <http://www.bruntal.net>
- [5] ČESKÉ DRÁHY, a.s. © 2009 *České dráhy, a.s.* [online]. [cit. 2013-05-01]. Dostupné z: <http://www.cd.cz/default.htm>
- [6] ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. © 2013 *Český statistický úřad* [online]. [cit. 2013-05-01]. Dostupné z: <http://www.czso.cz/>
- [7] ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. © 2013 *ČSÚ v Ostravě: SO ORP Bruntál* [online]. [cit. 2013-05-01]. Dostupné z: http://www.czso.cz/xt/redakce.nsf/i/so_orp_bruntal
- [8] ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. © 2009-2011 *Sčítání lidu, domů a bytů* [online]. [cit. 2013-05-01]. Dostupné z: <http://vdb.czso.cz/sldbvo/#!stranka=podletematu&tu=30629&th=&v=&vo=null&vseuzemi=null&void=>
- [9] ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. © 2013 *Veřejná databáze ČSÚ* [online]. [cit. 2013-05-01]. Dostupné z: <http://vdb.czso.cz/vdbvo>
- [10] CZECHTOURISM. © 2005-2013 *Mapa turistických regionů a oblastí* [online]. [cit. 2013-05-01]. Dostupné z: <http://www.czechtourism.cz/regiony/mapaturistickych-regionu-a-oblasti/>
- [11] CZECH TOURISM. © 2013 *Kudy z nudy* [online]. [cit. 2013-05-01]. Dostupné z: <http://www.kudyznudy.cz/>

- [12] DADUSH, Uri a Bennet STANCIL. 2010 *The World Order in 2050* [online]. [cit. 2013-05-01]. Dostupné z: http://carnegieendowment.org/files/World_Order_in_2050.pdf
- [13] EUROREGION PRADĚD. © 2004-2013 *Euroregion Praděd: Úvodem* [online]. [cit. 2013-05-01]. Dostupné z: <http://www.europraded.cz/index.php?show=uvodem>
- [14] FINANČNÍ ODBOR MĚÚ BRUNTÁL. 2011 *Rozpočet města Bruntál 2012* [online]. [cit. 2013-05-01]. Dostupné z: http://www.mubruntal.cz/vismo/fulltext.asp?hledani=1&id_org=1316&id_ktg=44777&n=tiskove-zpravy-za-rok-2012&query=rozpo%C4%8Det+2012&submit.x=-309&submit.y=-182
- [15] HOTELCLUB TRAVEL BLOG. © 2007-2008 5 Types of Alternative Tourism. *Hotel Club Travel Blog* [online]. [cit. 2013-05-01]. Dostupné z: <http://www.hotelclub.com/blog/5-types-of-alternative-tourism/>
- [16] *Horní Benešov 2013* [online]. [cit. 2013-05-01]. Dostupné z: <http://www.hbenesov.cz>
- [17] *Horní Životice 2013* [online]. [cit. 2013-05-01]. Dostupné z: <http://www.hornizivotice.cz/>
- [18] JEŽEK, Jiří. © 2011 Cestovní ruch a jeho vliv na regionální rozvoj. In: *Regionální rozvoj a cestovní ruch* [online]. [cit. 2013-05-01]. Dostupné z: <https://most.vspj.cz/files/33/sbornik-regionalni-rozvoj-a-cestovni-ruch.pdf>
- [19] JUST LANDED. © 2003-2013 : Three bizarre types of tourism. *Just Landed Blog* [online]. [cit. 2013-05-01]. Dostupné z: <http://blog.justlanded.com/expat-advice/three-bizarre-types-of-tourism/>
- [20] *Karlova Studánka 2013* [online]. [cit. 2013-05-01]. Dostupné z: <http://www.kstudanka.cz/>
- [21] *Karlovice v Jeseníkách 2013* [online]. [cit. 2013-05-01]. Dostupné z: <http://www.karlovice.estranky.cz/>
- [22] *MAS Hrubý Jeseník* © 2013 [online]. [cit. 2013-05-01]. Dostupné z: <http://www.mashj.cz>
- [23] *Města a obce online: portál územní samosprávy 1996-2013* [online]. [cit. 2013-05-01]. Dostupné z: <http://mesta.obce.cz>

- [24] *Město Bruntál* 2. 5. 2012: *Organizační struktura: Fyzicko-geografická mapa ORP Bruntál: dig. model reliéfu* [online]. [cit. 2013-05-01]. Dostupné z: <http://www.mubruntal.cz/fyzicko-geograficka-mapa-orp-bruntal-dig-model-reliefu/d-942629/query=mapa&p1=11012>
- [25] MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČESKÉ REPUBLIKY. 2007 *Koncepce státní politiky cestovního ruchu v České republice na období 2007-2013* [online]. [cit. 2013-05-01]. Dostupné z: http://www.mmr.cz/getmedia/fe9ed7fd-a7b8-43f3-95ae-e0adbbbbc0e5/III-_Koncepce_7-11-07.pdf
- [26] MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČESKÉ REPUBLIKY. Duben 2013 *Koncepce státní politiky cestovního ruchu v České republice na období 2014 - 2020* [online]. [cit. 2013-05-01]. Dostupné z: <http://www.mmr.cz/getmedia/dac4627c-c5d4-4344-8d38-f8de43cec24d/Koncepce-statni-politiky-cestovniho-ruchu-v-CR-na-obdobi-2014-2020.pdf>
- [27] MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY. 2013 *Rejstřík škol* [online]. [cit. 2013-05-01]. Dostupné z: <http://rejskol.msmt.cz/>
- [28] MORAVSKOSLEZSKÝ KRAJ. © 2007-2012 *Moravskoslezsko* [online]. [cit. 2013-05-01]. Dostupné z: <http://www.msregion.cz>
- [29] MORAVSKOSLEZSKÝ KRAJ. © 2007-2012 *Moravskoslezsko: Jeseníky* [online]. [cit. 2013-05-01]. Dostupné z: <http://www.msregion.cz>
- [30] MORAVSKOSLEZSKÝ KRAJ. © 2007-2012 *Moravskoslezsko: Lázně Karlova Studánka* [online]. [cit. 2013-05-01]. Dostupné z: <http://www.msregion.cz/cz/lazne/lazne/lazne-karlova-studanka-4593/>
- [31] MORAVSKOSLEZSKÝ KRAJ. © 2013 *Moravskoslezský kraj: Cestovní ruch* [online]. [cit. 2013-05-01]. Dostupné z: <http://verejna-sprava.kr-moravskoslezsky.cz/cr.html>
- [32] MÚ BRUNTÁL. 5. 2. 2010 *Město Bruntál: Historie města Bruntálu: Z historie Bruntálu* [online]. [cit. 2013-05-01]. Dostupné z: <http://www.mubruntal.cz/historie-mesta-bruntalu/d-934283/p1=14362>
- [33] MÚ BRUNTÁL. 2. 5. 2012 *Město Bruntál: Organizační struktura: Fyzicko-geografická mapa ORP Bruntál: dig. model reliéfu* [online]. [cit. 2013-05-01]. Do-

- stupné z: <http://www.mubruntal.cz/fyzicko-geograficka-mapa-orp-bruntal-dig-model-reliefu/d-942629/query=mapa&p1=11012>
- [34] NÁRODNÍ PAMÁTKOVÝ ÚSTAV. © 2003-13 *Nemovité památky* [online]. [cit. 2013-05-01]. Dostupné z: <http://monumnet.npu.cz/monumnet.php>
- [35] OBEC BÍLČICE. © 2013 *Bílčice obec* [online]. [cit. 2013-05-01]. Dostupné z: <http://www.bilcice.cz/>
- [36] OBEC DLOUHÁ STRÁŇ. © 2013 *Dlouhá Stráň obec* [online]. [cit. 2013-05-01]. Dostupné z: <http://www.dlouhastran.cz>
- [37] *Obec Moravskoslezský Kočov 2013* [online]. [cit. 2013-05-01]. Dostupné z: <http://www.mskocov.cz>
- [38] *Obec Nová Pláň 2013* [online]. [cit. 2013-05-01]. Dostupné z: <http://www.novaplan.cz/>
- [39] *Obec Nové Heřminovy 2013* [online]. [cit. 2013-05-01]. Dostupné z: <http://www.noveherminovy.eu>
- [40] *Obec Oborná 2013* [online]. [cit. 2013-05-01]. Dostupné z: <http://www.oborna.eu>
- [41] *Obec Staré Město 2013* [online]. [cit. 2013-05-01]. Dostupné z: <http://www.obecstaremesto.cz>
- [42] *Obecní úřad v Miloticích nad Opavou 2009* [online]. [cit. 2013-05-01]. Dostupné z: <http://www.miloticenadopavou.cz>
- [43] *Obec Valšov 2013* [online]. [cit. 2013-05-01]. Dostupné z: <http://www.obecvalsov.cz/>
- [44] OFICIÁLNÍ STRÁNKY MĚSTA ANDĚLSKÁ HORA. 2013 *Město Andělská Hora* [online]. [cit. 2013-05-01]. Dostupné z: <http://www.andelskahora.info/>
- [45] OFICIÁLNÍ STRÁNKY OBCE DVORCE. © 2013 *Oficiální stránky Obce Dvorce - Obec Dvorce* [online]. [cit. 2013-05-01]. Dostupné z: <http://www.obecdvorce.cz>
- [46] *Oficiální stránky Obce Křišťanovic 2013* [online]. [cit. 2013-05-01]. Dostupné z: <http://www.kristanovice.cz>
- [47] *Oficiální stránky Obce Leskovec nad Moravicí 2013* [online]. [cit. 2013-05-01]. Dostupné z: <http://www.leskovecnadmoravici.eu>

- [48] *Oficiální stránky Obce Ludvíkov 2013* [online]. [cit. 2013-05-01]. Dostupné z: <http://www.obcludvikov.cz>
- [49] *Oficiální stránky Obce Mezina 2013* [online]. [cit. 2013-05-01]. Dostupné z: <http://www.mezina.cz>
- [50] *Oficiální stránky Obce Razová 2013* [online]. [cit. 2013-05-01]. Dostupné z: <http://www.razova.cz>
- [51] PAVEL KOZELSKÝ. © 2003-2008 *Vymezení oblasti* [online]. [cit. 2013-05-01]. Dostupné z: <http://www.nizkyjesenik.cz/seznam/vymezenioblasti/vymezenioblasti.htm>
- [52] PROCES-CENTRUM PRO ROZVOJ OBCÍ A REGIONŮ, s.r.o. 2009 *Sociodemografická studie Bruntálu – výběr* [online]. [cit. 2013-05-11]. Dostupné z: <http://www.mubruntal.cz/sociodemograficka-studie/ds-43349/archiv=0&p1=39779>
- [53] RIFAI, Taleb. 23 January 2013 Tourism in the new “New Economy”. In: *New Economy Forum* [online]. [cit. 2013-05-01]. Dostupné z: http://dtxqtq4w60xqpw.cloudfront.net/sites/all/files/pdf/sg_nuevaeconomiaforum_spain_13.pdf
- [54] *RISY.cz 2012: Obce s rozšířenou působností: Moravskoslezský kraj*, [online]. [cit. 2013-05-01]. Dostupné z: <http://www.risy.cz/cs/krajske-ris/moravskoslezsky-kraj/obce-s-rozsir-pusobnosti/>
- [55] ROZPOČET VEŘEJNĚ O. 2011 *S. Rozklikávací rozpočet obce* [online]. [cit. 2013-05-01]. Dostupné z: <http://www.rozpocetobce.cz>
- [56] *Rudná pod Pradědem 2013* [online]. [cit. 2013-05-01]. Dostupné z: <http://www.rudnapodpradedem.cz>
- [57] ŘEDITELSTVÍ SILNIC A DÁLNIC ČR. © 2012 *Ředitelství silnic a dálnic ČR* [online]. [cit. 2013-05-01]. Dostupné z: <http://www.rsd.cz/>
- [58] *Slezská Harta* © 2009-2013 [online]. [cit. 2013-05-01]. Dostupné z: <http://www.slezskaharta.eu/>
- [59] *Staré Heřminovy 2013* [online]. [cit. 2013-05-01]. Dostupné z: <http://www.stare-herminovy.eu>
- [60] *Strategický plán rozvoje města Bruntálu, aktuální verze 2010* [online]. [cit. 2013-05-11]. Dostupné z: <http://www.mubruntal.cz/soubory/1316/iprm.pdf>

- [61] STŘEDNÍ ODBORNÁ ŠKOLA BRUNTÁL, PŘÍSPĚVKOVÁ ORGANIZACE. 2013 *Střední odborná škola Bruntál* [online]. [cit. 2013-05-01]. Dostupné z: <http://www.sosbruntal.cz/>
- [62] SVĚTLÁ HORA. © 2013 *Obec Světlá Hora: Světelští ochotníci* [online]. [cit. 2013-05-01]. Dostupné z: <http://www.svetlahora.cz/svetelsti-ochotnici.html>
- [63] *Svobodné Heřmanice* [online]. 2013 [cit. 2013-05-01]. Dostupné z: <http://www.svobodnehermanice.cz>
- [64] TRIPADVISOR LLC. © 2013 *TripAdvisor* [online]. [cit. 2013-05-01]. Dostupné z: <http://www.tripadvisor.com>
- [65] TURISTIKA.CZ S.R.O. © 2007-2013 *Turistika.cz: Pro větší zážitek z cesty i výletu* [online]. [cit. 2013-05-01]. Dostupné z: <http://www.turistika.cz>
- [66] TURISTIKA.CZ S.R.O. © 2007-2013 *Nizký Jeseník: Popis a informace* [online]. [cit. 2013-05-01]. Dostupné z: <http://www.turistika.cz/nizky-jesenik>
- [67] UNITED NATIONS. © 2013 *United Nations Global Issues* [online]. [cit. 2013-05-01]. Dostupné z: <http://www.un.org/en/globalissues/index.shtml>
- [68] UNWTO. 2013 *World Tourism Organization UNWTO* [online]. [cit. 2013-05-01]. Dostupné z: <http://www2.unwto.org>
- [69] WORLD TRAVEL MARKET. 2012 *World Travel Market Industry Report* [online]. 2012 [cit. 2013-05-01]. Dostupné z: http://www.wtmlondon.com/files/6335_wtm_industry_report_v10_lo.pdf
- [70] WWW.MAS-NJESENIK.CZ. © 2006 - 2011 *Místní Akční Skupina Nizký Jeseník* [online]. [cit. 2013-05-01]. Dostupné z: <http://mas-njesenik.cz/czech>
- [71] ZAHRADNÍK, Petr a Jan JEDLIČKA. *Program rozvoje územního obvodu Zlínského kraje 2010 – 2012* [online]. 2010 [cit. 2013-05-1]. Dostupné z: http://dataplan.info/img_upload/7bdb1584e3b8a53d337518d988763f8d/PRUOZK_2010_final_na_web_2.pdf
- [72] 24.COM. 2009 Seven bizarre forms of tourism. *GoTravel24.com* [online]. [cit. 2013-05-01]. Dostupné z: <http://www.gotravel24.com/theme/world/seven-bizarre-forms-tourism>

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

AIDS	Acquired Immune Deficiency Syndrome
AOPK	Agentura ochrany přírody a krajiny
a.s.	akciová společnost
BRICS	Brazil, Russia, India, China and South Africa
CR	Cestovní ruch
ČD	České dráhy
ČR	Česká republika
ČSÚ	Český statistický úřad
ed.	editors
EDEN	Evropská excelentní destinace
EU	Evropská unie
F1	Formule 1
GPS	Global Positioning System
ha	hektar
HDP	Hrubý domácí produkt
HIV	Human Immunodeficiency Virus
CHKO	chráněná krajinná oblast
IDSOK	Integrovaný dopravní systém Olomouckého kraje
IS	informační server
JPD	Jednotný programový dokument
KES	koeficient ekologické stability
KIS	krajský informační server
LLC	limited liability company
MAS	místní akční skupina

MĚÚ	městský úřad
MMR	Ministerstvo pro místní rozvoj
MŠMT	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
MÚ	Městský úřad
n.C.	nad Cidlinou
NPP	národní přírodní památka
NPR	národní přírodní rezervace
ODIS	Ostravský dopravní integrovaný systém
OKD	Ostravsko-karvinské doly
Okr.kříž.	okresní křižovatka
OP	operační program.
OPRLZ	Operační program rozvoje lidských zdrojů
ORP	obec s rozšířenou působností
OSN	Organizace spojených národů
PP	přírodní památka
PR	přírodní rezervace
rozš.	rozšířené
s.	strana
SARS	Severe acute respiratory syndrome
SLIMMA	Sri Lanka, Indonesia, Malaysia, Mexico and Argentina
SO	správní obvod
SPŠ	střední průmyslová škola
s.r.o.	společnost s ručením omezeným
SROP	Společný regionální a operační program
SWOT	Strengths, Weaknesses, Opportunities, and Threats
SŽDC	Správa železniční dopravní cesty

TUSCKNS Thailand, the United Arab Emirates, South Korea, Chile, Kenya, Nigeria

tzv. tak zvaná

UNESCO United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization

UNWTO United Nations World Tourism Organization

upr. upravené

USA Spojené státy americké

vyd. vydání

WTM World Travel Market

WTTC World Travel & Tourism Council

C Význam třetí zkratky.

C Význam třetí zkratky.

C Význam třetí zkratky

SEZNAM OBRÁZKŮ

<i>Obrázek 1: SO ORP Moravskoslezského kraje.....</i>	<i>43</i>
<i>Obrázek 2: Obecně geografická mapa ORP Bruntál .....</i>	<i>46</i>
<i>Obrázek 3: Vývoj počtu obyvatel a průměrného věku ORP Bruntál .....</i>	<i>53</i>
<i>Obrázek 4: Vývoj počtu obyvatel ORP Bruntál dle věkových kategorií .....</i>	<i>54</i>
<i>Obrázek 5: Koeficient ekologické stability obcí ORP Bruntál .....</i>	<i>60</i>
<i>Obrázek 6: Celoroční využití ubytovací kapacity jednotlivých ORP Moravskoslezského kraje, průměr v období 2007-2011 (v%).....</i>	<i>65</i>
<i>Obrázek 7: Celoroční využití ubytovací kapacity nejnavštěvovanějších obcí ORP Bruntál v období 2007-2011 (v %).....</i>	<i>65</i>

SEZNAM TABULEK

<i>Tabulka I: Srovnání ORP Moravskoslezského kraje .....</i>	44
<i>Tabulka II: Postavení ORP Bruntál v Moravskoslezském kraji .....</i>	44
<i>Tabulka III: Ukazatele konkurenceschopné ekonomiky ORP Moravskoslezského kraje - průměr za období 2007-2011.....</i>	45
<i>Tabulka IV: Atraktivita cestovního ruchu ORP Bruntál v oblasti sportu a využití volného času .....</i>	47
<i>Tabulka V: Naučné stezky ORP Bruntál.....</i>	48
<i>Tabulka VI: Přírodní zajímavosti ORP Bruntál .....</i>	48
<i>Tabulka VII: Cyklostezky ORP Bruntál .....</i>	49
<i>Tabulka VIII: Běžecské trasy a ski areály ORP Bruntál .....</i>	49
<i>Tabulka IX: Vodní plochy s možností pro vodní sporty ORP Bruntál.....</i>	49
<i>Tabulka X: Atraktivita cestovního ruchu ORP v kulturně-historické oblasti .....</i>	50
<i>Tabulka XI: Významné kulturně historické atraktivity ORP Bruntál .....</i>	51
<i>Tabulka XII: Vzdělanosti obyvatel jednotlivých ORP Moravskoslezského kraje roku 2011 .....</i>	55
<i>Tabulka XIII: Přehled středních a vyšších škol ORP Bruntál .....</i>	55
<i>Tabulka XIV: Naplňování stanovené strategie města Bruntál – Oblast Cestovní ruch.....</i>	57
<i>Tabulka XV: Naplňování stanovené strategie města Bruntál – ostatní oblasti .....</i>	58
<i>Tabulka XVI: Maloplošně chráněná území ORP Bruntál .....</i>	59
<i>Tabulka XVII: Počet a kapacita hromadných ubytovacích zařízení Moravskoslezského kraje, průměr 2007-2011 .....</i>	61
<i>Tabulka XVIII: Počet a kapacita hromadných ubytovacích zařízení ORP Bruntál .....</i>	62
<i>Tabulka XIX: Návštěvnost hromadných ubytovacích zařízení Moravskoslezského kraje, průměr období 2007-2011.....</i>	64
<i>Tabulka XX: Návštěvnost hromadných ubytovacích zařízení vybraných obcí ORP Bruntál, průměr 2007-2011.....</i>	64
<i>Tabulka XXI: Financování propagace cestovního ruchu sídel ORP Moravskoslezského kraje, průměr 2007-2011.....</i>	72

SEZNAM PŘÍLOH

<i>Příloha 1: Administrativní mapa SO ORP Bruntál k 1. 1. 2010 .....</i>	107
<i>Příloha 2: Turistické regiony ČR.....</i>	108
<i>Příloha 3: Přírůstek (úbytek) jednotlivých obcí ORP Bruntál v letech 2002-11 .....</i>	109
<i>Příloha 4: Koeficient ekologické stability jednotlivých ORP Moravskoslezského kraje ...</i>	110

PŘÍLOHA P 2: TURISTICKÉ REGIONY ČR

Příloha 2: Turistické regiony ČR

Zdroj: Czechtourism.cz, 2005-2013

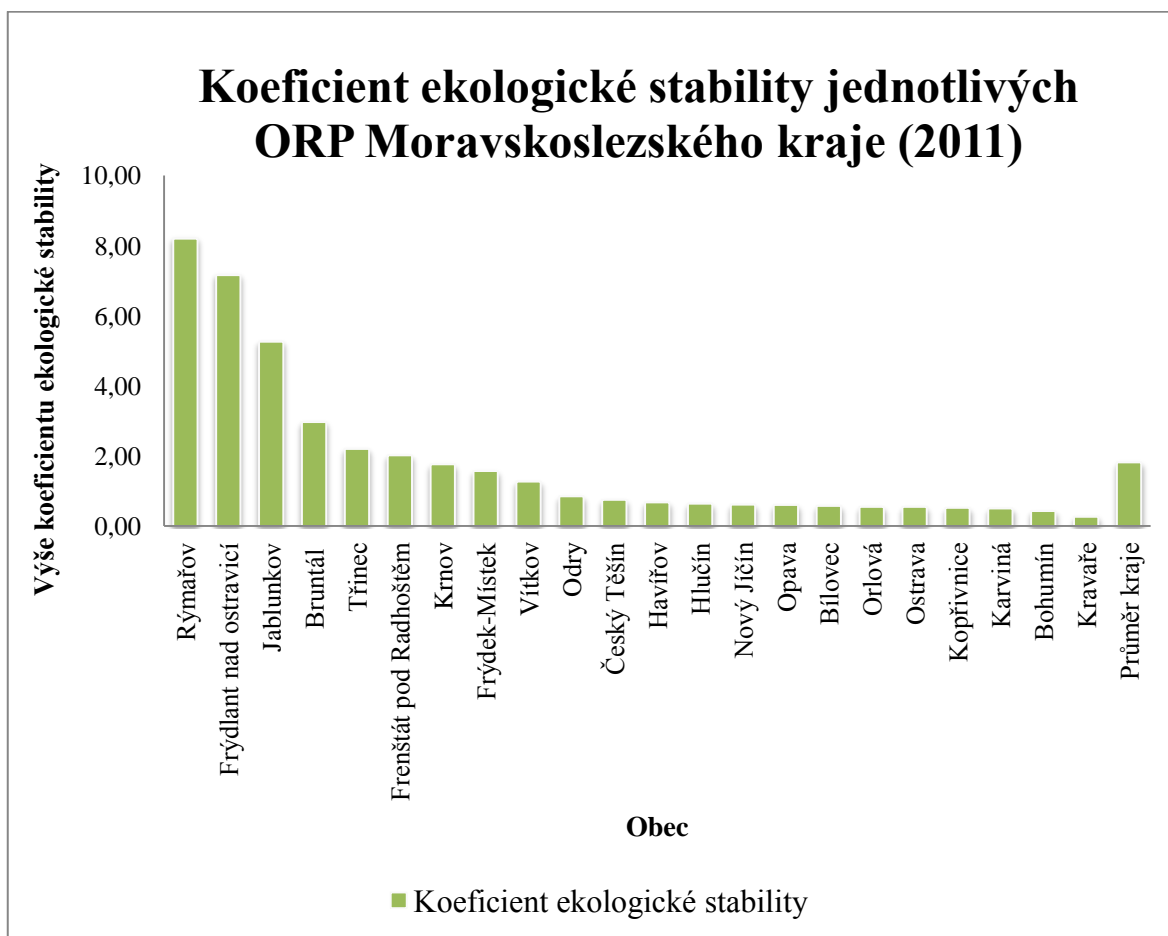
PŘÍLOHA P 3: PŘÍRŮSTEK (ÚBYTEK) JEDNOTLIVÝCH OBCÍ ORP BRUNTÁL V OBDOBÍ 2002-11

Příloha 3: Přírůstek (úbytek) jednotlivých obcí ORP Bruntál v letech 2002-11

OBEC	Počet obyvatel k 31. 12. 2002	Počet obyvatel k 31. 12. 2011	Přírůstek (úbytek)
Andělská Hora	371	387	16
Bílčice	255	250	-5
Bruntál	17 626	16 992	-634
Dětrichov nad Bystřicí	491	453	-38
Dlouhá stráž	61	84	23
Dvorce	1 533	1 431	-102
Horní Benešov	2 438	2 344	-94
Horní Životice	328	331	3
Karlova Studánka	236	248	12
Karlovice	1 141	1 089	-52
Křišťanovice	297	247	-50
Leskovec nad Moravicí	514	447	-67
Lomnice	550	517	-33
Ludvíkov	348	324	-24
Mezina	255	333	78
Milotice nad Opavou	407	427	20
Moravskoslezský Kočov	465	529	64
Nová Pláň	34	49	15
Nové Heřminovy	257	283	26
Oborná	317	370	53
Razová	528	523	-5
Roudno	206	193	-13
Rudná pod Pradědem	366	384	18
Staré Heřminovy	228	228	0
Staré Město	671	868	197
Světlá Hora	1 524	1 446	-78
Svobodné Heřmanice	523	538	15
Široká Niva	592	591	-1
Václavov u Bruntálu	500	499	-1
Vašov	264	260	-4
Vrbno pod Pradědem	6 122	5 570	-552
celkem ORP	39 448	38 235	-1 213

Zdroj: ČSÚ, 2013 a vlastní zpracování

**PŘÍLOHA P 4: KOEFICIENT EKOLOGICKÉ STABILITY
JEDNOTLIVÝCH ORP MORAVSKOSLEZSKÉHO KRAJE (2011)**

Příloha 4: Koeficient ekologické stability jednotlivých ORP Moravskoslezského kraje

Zdroj: ČSÚ, 2013 a vlastní zpracování